

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра маркетингу, обліку, оподаткування та публічного управління

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи
за спеціальністю 071 – «Облік і оподаткування»

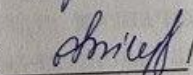
на тему: «Облік амортизації основних засобів та виникнення
податкових різниць при визначенні фінансового результату
діяльності підприємства»

Виконав: студент IV курсу, групи ОП-22 Алавердян Ю.М.

підпис

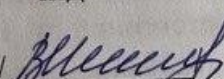
Керівник

д.е.н., професор Міщук Є.В.

підпис

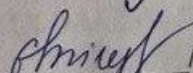
Нормоконтролер

к.е.н., доцент Шепелюк В.А.

підпис

Завідувач кафедри

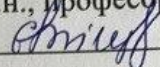
д.е.н., професор Міщук Є.В.

підпис

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра маркетингу, обліку, оподаткування та публічного управління
 Перший (бакалаврський) рівень
 Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
 Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри МООПУ
 д.е.н., професор Міщук Є.В.

«19» лютого 2026 р.

ЗАВДАННЯ на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу студенту

Алавердян Юлії Миколаївні
 (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Облік амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства»
 керівник роботи д.е.н., професор Міщук Є.В.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом по КНУ від «19» лютого 2026 року № 110с

2. Строк подання студентом роботи: 17 червня 2026 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукова та періодична література з обліку амортизації основних засобів, виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства, нормативно-правові акти України з обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства, фінансова звітність ПРАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат», первинні документи його бухгалтерського обліку амортизації основних засобів.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА
 ВИНИКНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ
 ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ
 ТА ВИНИКНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ
 ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА
 ПРИКЛАДІ ПРАТ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК»

5. Перелік графічного матеріалу

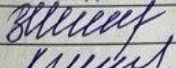

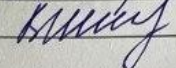
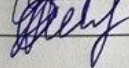
Рис.1.1 Фікстування ОСНС у ПКУ

Рис.1.2 Склад первісної вартості ОСНС

Рис.1.2(3) Функція АМ

Рис.2.1 Діаграма процесу формування та запуску амортизації об'єктів засобів у SAP ERP (шаги F1-FA). Рис.2.2 Відображення корисності кля АМ ОСНС у системі SAP ERP на ФРАТ „УГЗК“

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	К.е.н., доцент Шепелюк В.А.		
Розділ 2	К.е.н., доцент Шепелюк В.А.		

7. Календарний план:

№ з/п	Етапи роботи	Термін виконання	Позначка про виконання
1.	Співбесіда зі студентом за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	19.02.2026	виконано
2.	Збір матеріалів до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	19.02.2026- 08.03.2026	виконано
3.	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	10.03.2026 - 15.03.2026	виконано
4.	Підготовка I розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його консультанту	17.03.2026 16.04.2026	виконано
5.	Підготовка II розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його консультанту	17.04.2026 - 21.05.2026	виконано
6.	Підготовка вступної частини	22.05.2026 - 24.05.2026	виконано
7.	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи студентом	24.05.2026- 10.06.2026	виконано
8.	Отримання відгуку керівника	17.06.2026	виконано
9.	Попередній захист роботи	16.06.2026	виконано
10.	Захист роботи		виконано

Дата видачі завдання «19» лютого 2026 р.

Студент

(підпис)

Алавердян Ю.М.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Міщук Є.В.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ НА РОБОТУ	стор. 2
РЕФЕРАТ	5
АНОТАЦІЯ	6
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	7
ВСТУП	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ВИНИКНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1 Критичний аналіз підходів до визначення амортизації основних засобів	10
1.2 Аналіз нормативно-правових документів, що регламентують порядок обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства	19
2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ВИНИКНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК»	26
2.1 Аналіз діяльності та облікової політики ПРАТ «ЦГЗК»	26
2.2 Бухгалтерський облік амортизації основних засобів на ПРАТ «ЦГЗК»	61
2.3 Проблемні аспекти обліку амортизації основних засобів підприємства та впливу обраних методів амортизації на фінансовий результат	80
ВИСНОВКИ	89
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	92
ДОДАТКИ	98

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра маркетингу, обліку, оподаткування та публічного управління

РЕФЕРАТ

ВР: 97 с., 4 рис., 39 таблиць, 16 додатків, 62 використаних джерел.

Об'єкт роботи – сукупність теоретичних та практичних аспектів обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства. Предмет роботи – облік амортизації основних засобів.

Мета роботи: визначити специфіку обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства.

Завдання роботи:

- розкрити економічну природу амортизації основних засобів та передумови їх відображення в бухгалтерському обліку;
- систематизувати нормативно-правові документи, які унормовують облік амортизації основних засобів та питання оподаткування;
- охарактеризувати діяльність та облікову політику ПРАТ «ЦГЗК»;
- визначити особливості обліку амортизації основних засобів на ПРАТ «ЦГЗК»;
- визначити проблемні питання обліку амортизації основних засобів та впливу обраних методів амортизації на фінансовий результат.

Методи дослідження: аналіз, синтез, індукція, дедукція, горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний.

Результати проведених досліджень. Виявлено зростання амортизаційних відрахувань на ПРАТ «ЦГЗК» з 1 387 088 тис. грн до 1 837 226 тис. грн (+450 138 тис. грн; 32,46 %) та збільшення їх питомої ваги у витратах до 8,74 %, що свідчить про посилення впливу амортизації на собівартість продукції. визначено, що з точки зору оптимізації оподаткування, найвигіднішим є метод зменшення залишкової вартості, за яким амортизація нараховується «найшвидше»; далі ідуть методи прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний та прямолінійний. Встановлено недостатній рівень аналітичної деталізації обліку амортизації, що обмежує управлінські можливості. Запропоновано удосконалити аналітичний облік шляхом деталізації рахунку 831 за видами та місцями експлуатації основних засобів, що забезпечить підвищення точності калькулювання витрат, посилення внутрішнього контролю та покращення управління відтворенням основних засобів.

АМОРТИЗАЦІЯ, ОПОДАТКУВАННЯ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ,
ПРЯМОЛІНІЙНИЙ МЕТОД, ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ

ABSTRACT

The object of the study is the set of theoretical and practical aspects of accounting for depreciation of fixed assets and the emergence of tax differences in determining the financial result of an enterprise. The subject of the study is the process of accounting for depreciation of fixed assets.

The aim of the study is to identify the specific features of accounting for depreciation of fixed assets and the formation of tax differences in determining the financial result of an enterprise.

The study addresses the following tasks: to reveal the economic essence of depreciation and its role in the accounting system; to systematize the regulatory framework governing depreciation accounting and taxation; to characterize the activity and accounting policy of PJSC “Central Mining and Processing Plant” (PPAT «ЦГЗК»); to examine the features of depreciation accounting at the enterprise; and to identify problematic aspects of the impact of depreciation methods on the financial result.

The research methods include analysis, synthesis, induction, deduction, as well as horizontal, vertical, and coefficient analysis.

The results of the study show an increase in depreciation expenses at PJSC “Central Mining and Processing Plant” from 1,387,088 thousand UAH to 1,837,226 thousand UAH (+450,138 thousand UAH; 32.46%) and an increase in their share in total expenses to 8.74%, indicating a growing impact of depreciation on the enterprise’s cost formation. It is determined that, from a tax optimization perspective, the most advantageous method is the declining balance method, which ensures the fastest depreciation recognition, followed by the accelerated declining balance method, the cumulative method, and the straight-line method. An insufficient level of analytical detail in depreciation accounting has been identified, limiting managerial decision-making. It is proposed to improve analytical accounting by detailing account 831 by types and locations of fixed assets, which will enhance cost calculation accuracy, strengthen internal control, and improve management of fixed asset reproduction.

Keywords: depreciation, taxation, fixed assets, straight-line method, financial result.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

1. АМ – амортизація;
2. АВ – амортизаційні відрахування;
3. грн. – гривні;
4. див. – дивіться;
5. ДЗ – дебіторська заборгованість;
6. МСБО – міжнародний стандарт бухгалтерського обліку;
7. МСФЗ – міжнародний стандарт фінансової звітності;
8. МФУ – Міністерство фінансів України;
9. НА – необоротні активи;
10. НБУ – національний банк України;
11. од. – одиниці;
12. ОснЗ – основні засоби (-их –бів; -ними –бами тощо);
13. ПКУ – Податковий кодекс України;
14. ПРАТ – приватне акціонерне товариство;
15. НПСБО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку;
16. п. – пункт;
17. ПДВ – податок на додану вартість;
18. р. – рік;
19. рах. – рахунок;
20. рис. – рисунок;
21. ст. – стаття;
22. табл. – таблиця;
23. тис. – тисяча;
24. ЦГЗК – Центральний гірничо-збагачувальний комбінат

ВСТУП

Повномасштабна війна в Україні суттєво змінила умови функціонування вітчизняних підприємств, актуалізувавши необхідність підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення управління активами та фінансовими результатами. Руйнування виробничої інфраструктури, релокація бізнесу, пошкодження або втрата об'єктів основних засобів, зміна інтенсивності їх використання та потреба в оперативному відновленні виробничого потенціалу зумовлюють особливу увагу до питань обліку амортизації необоротних активів. У сучасних умовах амортизаційна політика підприємства виступає не лише інструментом розподілу вартості основних засобів протягом строку їх корисного використання, а й важливим фактором формування фінансових результатів та забезпечення інвестиційних можливостей суб'єкта господарювання.

Додаткової актуальності дослідженню надає необхідність правильного визначення податкових різниць, які виникають між бухгалтерським та податковим обліком амортизації. В умовах нестабільного економічного середовища та обмеженості фінансових ресурсів помилки у розрахунку таких різниць можуть призводити до викривлення фінансового результату, збільшення податкових ризиків і прийняття неефективних управлінських рішень. Особливо важливим є забезпечення достовірності облікової інформації для підприємств, які здійснюють модернізацію виробничих потужностей, залучають інвестиції або беруть участь у програмах післявоєнного відновлення економіки України.

У контексті євроінтеграційних процесів та поступового наближення національної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів зростає значення наукового обґрунтування методичних підходів до нарахування амортизації та відображення податкових різниць у системі обліку. Саме тому дослідження обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності

підприємства є своєчасним і практично значущим, оскільки сприяє підвищенню ефективності управління активами, оптимізації податкового навантаження та зміцненню фінансової стійкості підприємств в умовах воєнних викликів і повоєнного відновлення економіки України.

Об'єктом роботи є сукупність теоретичних та практичних аспектів обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства. Предмет роботи – облік амортизації основних засобів.

Мета роботи: визначити специфіку обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства.

Завдання роботи:

- розкрити економічну природу АМ ОснЗ та передумови їх відображення в бухгалтерському обліку;
- систематизувати нормативно-правові документи, які унормовують облік АМ ОснЗ та питання оподаткування;
- охарактеризувати діяльність та облікову політику ПРАТ «ЦГЗК»;
- визначити особливості обліку АМ ОснЗ на ПРАТ «ЦГЗК»;
- визначити проблемні питання обліку АМ ОснЗ та впливу обраних методів амортизації на фінансовий результат.

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема методи аналізу і синтезу – для вивчення теоретичних засад обліку АМ ОснЗ та податкових різниць; порівняння – для зіставлення вимог бухгалтерського і податкового законодавства; системний підхід – для дослідження впливу амортизації на формування фінансового результату підприємства; узагальнення – для формулювання висновків і пропозицій щодо вдосконалення облікового процесу.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ВИНИКНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Критичний аналіз підходів до визначення амортизації основних засобів

Дослідження економічної сутності АМ неможливе без попереднього з'ясування змісту категорії «основні засоби», оскільки саме ці активи є об'єктом її нарахування [4].

ОснЗ в економічному та бухгалтерському розумінні становлять особливу форму матеріально-речових активів підприємства, які функціонують у процесі господарської діяльності тривалий час і при цьому не втрачають своєї первісної натуральної форми, поступово переносячи свою вартість на створюваний продукт або надані послуги через механізм амортизації. Їх сутність полягає не просто у фіксації наявності певних засобів праці, а у відображенні довгострокового потенціалу підприємства щодо створення доданої вартості, оскільки саме основні засоби формують матеріально-технічну базу виробництва, визначають його технологічний рівень, продуктивність і конкурентоспроможність [16; 17].

З наукової точки зору, основні засоби можна розглядати як капіталізовані ресурси, що беруть участь у багаторазових виробничих циклах без зміни своєї фізичної сутності, але з поступовим економічним зношенням. Це зношення має подвійний характер: фізичний, пов'язаний із природним старінням, експлуатацією та впливом зовнішнього середовища, і моральний, що виникає внаслідок технологічного прогресу та появи більш ефективних аналогів. Таким чином, основні засоби відображають не лише матеріальний стан підприємства, а й ступінь його технологічної актуальності в межах певної економічної системи [18; 19].

У фінансово-економічному контексті основні засоби виконують функцію довгострокового інвестованого капіталу, який трансформується у виробничу потужність і забезпечує стабільність функціонування підприємства в часі. Вони не призначені для перепродажу в межах звичайної діяльності, що принципово відрізняє їх від оборотних активів, а їх участь у формуванні собівартості продукції здійснюється опосередковано через амортизаційні відрахування. Саме цей механізм дозволяє рівномірно розподіляти вартість засобів праці між різними виробничими періодами, відображаючи поступове споживання їх економічної корисності [20].

Отже, основні засоби виступають ключовим елементом економічної структури підприємства, що поєднує матеріальну основу виробництва з фінансовими процесами відтворення капіталу, а їх ефективне використання є одним із визначальних факторів підвищення продуктивності та довгострокової стійкості господарської системи [24].

В українській системі бухгалтерського обліку визначення основних засобів наведено у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» (НП(С)БО 7) [8].

Відповідно до цього стандарту, основні засоби – «це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, і які, як очікується, будуть використовуватися протягом більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)» [8].

Це визначення є принциповим з точки зору облікової методології, оскільки воно поєднує три ключові критерії ідентифікації основних засобів: матеріальну форму активу, довгостроковий характер використання та здатність генерувати економічні вигоди в майбутніх періодах. Саме через ці критерії НП(С)БО 7 відмежовує основні засоби від запасів та інших оборотних активів, підкреслюючи їх інвестиційну та виробничу природу [8].

У ПКУ відмічено вартісну характеристику ОснЗ (рис. 1.1).

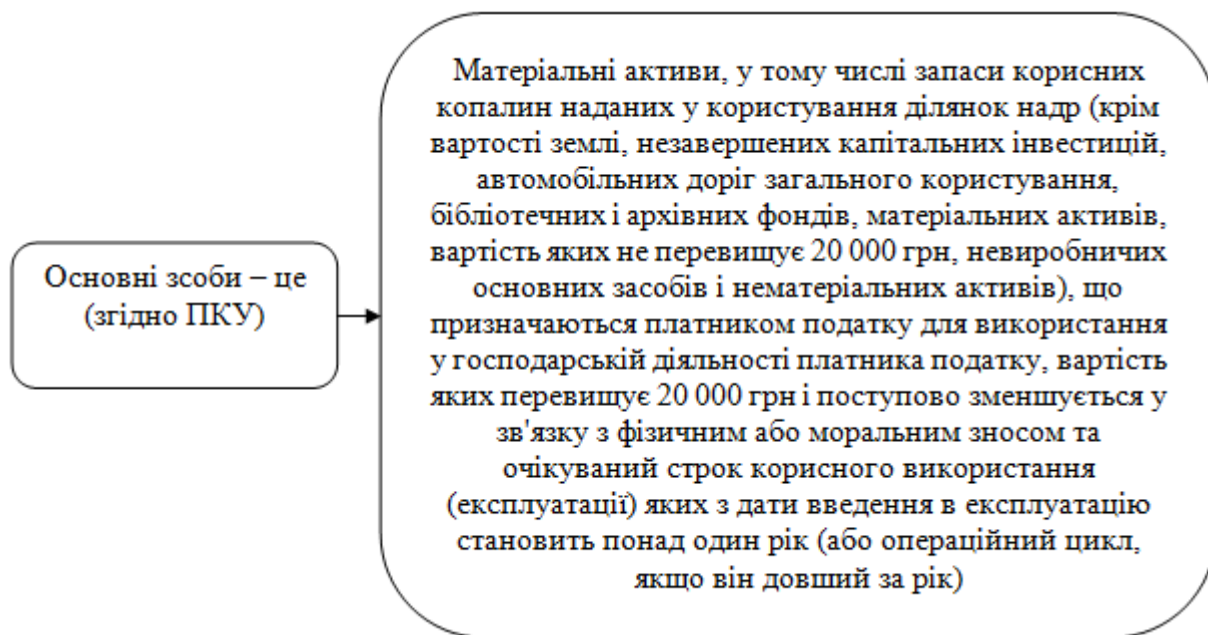

Рис. 1.1 – Трактування ОснЗ у ПКУ [2]

Первісна вартість має ключове значення в системі обліку основних засобів, оскільки вона є базовою оцінкою, з якої починається весь подальший «життєвий цикл» активу в бухгалтерському та управлінському вимірі [21].

Передусім, саме первісна вартість визначає стартову основу для нарахування амортизації. Оскільки амортизація є механізмом поступового перенесення вартості основних засобів на витрати підприємства, будь-яке викривлення первісної оцінки автоматично впливає на собівартість продукції, фінансовий результат і податкові показники. Таким чином, точність первісної вартості безпосередньо визначає коректність розподілу витрат у часі [22].

Крім того, первісна вартість виконує функцію облікового «якоря» для подальшої оцінки активу. У моделі історичної вартості саме вона слугує базою, до якої додаються витрати на модернізацію, реконструкцію або поліпшення, що дозволяє відокремити капітальні інвестиції від поточних витрат. Це забезпечує прозорість структури вкладень у виробничий потенціал підприємства (рис. 1.2).

Не менш важливою є її роль у фінансовій звітності, де первісна вартість забезпечує порівнянність показників у часі та між підприємствами. Вона дозволяє формувати узгоджену систему оцінки активів, що є критично важливим для інвесторів, кредиторів і внутрішнього управління [23].

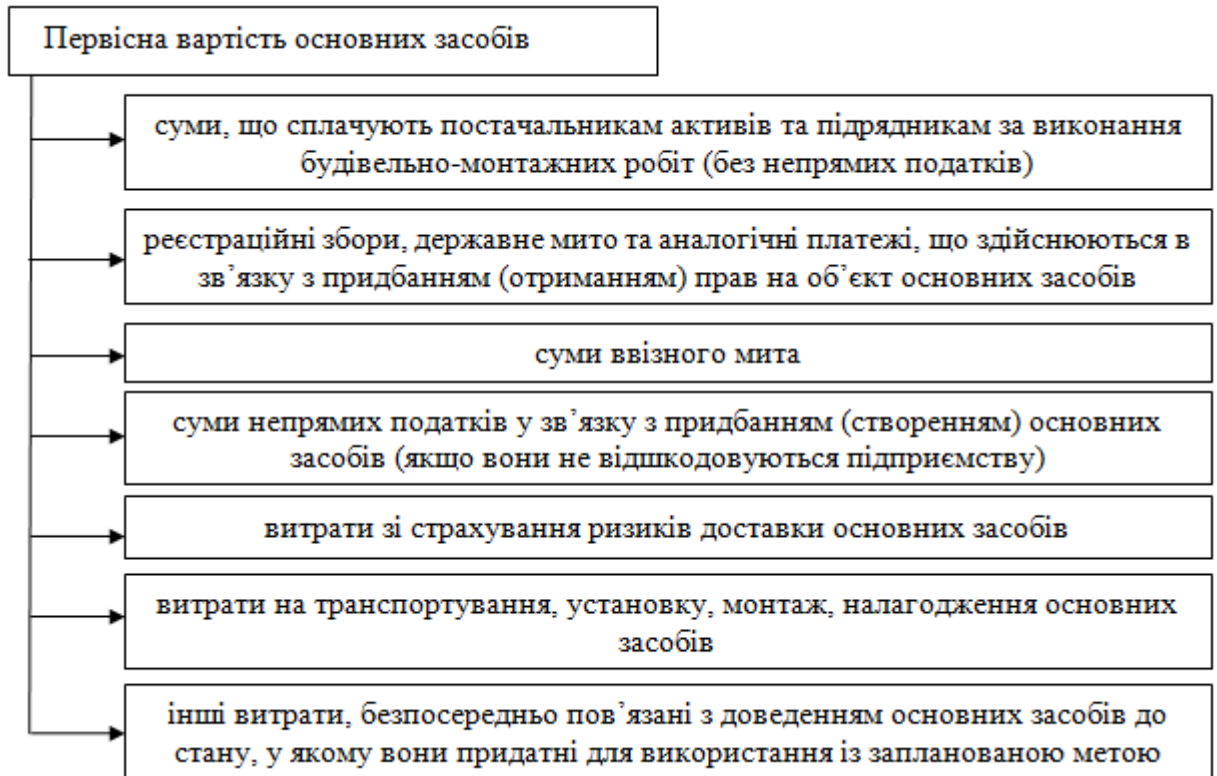

Рис. 1.2 – Склад первісної вартості ОснЗ [8]

У ширшому економічному контексті первісна вартість відображає обсяг капіталу, який був реально залучений у створення або придбання виробничого потенціалу. Саме тому вона є не лише технічним бухгалтерським показником, а й економічною характеристикою інвестиційної активності підприємства та рівня його матеріально-технічного розвитку [19].

Поняття АМ регламентовано як у бухгалтерському обліку, так і в інших сферах (табл.1.1).

АМ у своїй економічній сутності є не просто обліковою процедурою чи технічним розподілом вартості, а складним фінансово-економічним механізмом, який відображає поступову трансформацію матеріального капіталу в витрати виробництва через процес його продуктивного використання. Вона фіксує той момент, коли довгостроковий актив, зберігаючи фізичну форму, одночасно втрачає частину своєї економічної здатності генерувати майбутні вигоди, і ця втрата системно переноситься на створюваний продукт. У глибинному розумінні АМ виступає формою «часового розгортання» вартості

основного капіталу, де первісна інвестиція поступово розчиняється у виробничому процесі, перетворюючись на складову собівартості [57].

Таблиця 1.1 – Трактування поняття АМ

Джерело	Визначення амортизації
НП(С)БО 7 «Основні засоби»	Амортизація – «це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, основних засобів протягом строку їх корисного використання» [8].
Економічна теорія (узагальнений підхід)	Амортизація – «це процес поступового перенесення вартості засобів праці на вартість виготовленої продукції у міру їх фізичного та морального зносу» [58; 49 та ін.].
Підручники з бухгалтерського обліку (наукова школа України)	Амортизація – «це обліковий механізм відображення зносу необоротних активів, що забезпечує рівномірний розподіл їх вартості між обліковими періодами для формування собівартості продукції» [50; 59 та ін.].
Міжнародний підхід (МСФЗ / IAS 16)	Амортизація – «це систематичний розподіл амортизаційної вартості активу протягом строку його корисного використання, що відображає споживання економічних вигід, закладених в активі» [6].
Управлінська економіка	Амортизація розглядається як «інструмент фінансового планування, що дає змогу формувати амортизаційний фонд для відтворення основного капіталу підприємства» [20 та ін.].

Таким чином, амортизація поєднує у собі дві протилежні економічні логіки: статичну логіку балансового збереження активу та динамічну логіку його постійного зносу в процесі використання.

З позиції відтворення капіталу АМ виконує роль внутрішнього джерела інвестицій, оскільки накопичені амортизаційні відрахування формують фінансову основу для оновлення та модернізації основних засобів без необхідності негайного залучення зовнішнього фінансування. У цьому сенсі АМ є прихованим механізмом самовідновлення виробничої системи [20].

Водночас, АМ відображає і технологічний аспект економіки підприємства, оскільки швидкість та інтенсивність амортизації опосередковано сигналізують про рівень зносу, технологічну актуальність та ефективність використання активів. Отже, амортизація є одночасно бухгалтерським індикатором, економічним процесом і фінансовим інструментом управління довгостроковим капіталом [31].

Амортизація у науково-економічному розумінні виконує не одну, а систему взаємопов'язаних функцій, які відображають її роль як у

бухгалтерському обліку, так і в процесах відтворення капіталу та управління підприємством [33].

Передусім базовою є вартісно-розподільча функція АМ, яка полягає у поступовому перенесенні вартості основних засобів на створювану продукцію, роботи або послуги. Саме ця функція забезпечує включення частини довгострокових інвестицій у поточні витрати, формуючи економічно обґрунтовану собівартість і дозволяючи уникнути одноразового «шокового» списання вартості активу [16].

Не менш важливою є відтворювальна функція, яка проявляється у формуванні амортизаційних відрахувань як внутрішнього джерела фінансування оновлення, модернізації та заміни основних засобів. У цій площині АМ виступає прихованим механізмом самофінансування підприємства, забезпечуючи безперервність процесу відтворення виробничого потенціалу [16].

Істотне значення має також індикативна функція АМ, оскільки її нарахування відображає ступінь зносу та інтенсивність використання активів. Через структуру та динаміку амортизаційних витрат можна оцінювати технологічний стан підприємства, рівень його модернізації та ефективність експлуатації основних засобів [16].

Окремо слід виділити податково-регулюючу функцію АМ, яка проявляється у впливі амортизаційної політики на оподатковуваний прибуток. Зміна методів і норм амортизації дозволяє державі та підприємству регулювати фінансові результати в межах чинного законодавства, стимулюючи інвестиційну активність або стабілізуючи податкове навантаження [16].

Завершальною є управлінсько-аналітична функція, яка полягає у використанні амортизаційних показників для прийняття рішень щодо оновлення основного капіталу, планування інвестицій та оцінки ефективності використання ресурсів. У цьому контексті АМ виступає не лише обліковим інструментом, а й елементом стратегічного управління розвитком підприємства [16] (рис. 1.2).

Рис. 1.2 – Функції АМ [16]

У ПКУ групування ОснЗ за мінімально допустимими строками АМ має не лише технічний характер, а відображає податково-економічну логіку диференціації капіталу за швидкістю його морального та фізичного зносу. По суті, держава через ці групи формалізує різну «швидкість життя» різних типів активів, тобто інституційно закріплює, як швидко певна частина виробничого капіталу повинна переносити свою вартість на витрати [2].

Найкоротший амортизаційний горизонт характерний для групи, що охоплює малоцінні та швидкозношувані матеріальні активи, а також окремі елементи інструментів, приладів та інвентарю. Їх економічна природа пов'язана з високою інтенсивністю використання та швидкою втратою споживчих властивостей, тому нормативний строк амортизації встановлюється на рівні до п'яти років. У цій групі амортизація виконує функцію оперативного відновлення оборонного шару капіталу підприємства [2].

Наступна категорія включає транспортні засоби, офісне обладнання та інші активи середньої тривалості використання. Для них граничний строк амортизації встановлено від п'яти до десяти років, що відображає їх більш стабільний, але все ще технологічно чутливий характер. Ці активи формують інфраструктурний каркас операційної діяльності підприємства, і їх амортизація

має збалансований характер між швидкістю зносу та тривалістю економічної корисності [2].

Більш довгострокові ОснЗ, такі як будівлі, споруди та передавальні пристрої, належать до групи з мінімальним строком амортизації десять років і більше. Їх економічна сутність пов'язана з високою капіталомісткістю та низькою швидкістю морального старіння, тому амортизаційний процес тут має інерційний, стабілізуючий характер і відображає довгострокову «архітектуру» виробничого потенціалу [2].

Окремо виділяються нематеріальні активи, для яких застосовується індивідуальний підхід до строків амортизації, що визначається строком їх правової або економічної дії. Це підкреслює їх специфічну природу як капіталу, що існує не у фізичній, а у правовій площині, і тому їх амортизація є функцією часу дії прав, а не фізичного зносу [2] (табл. 1.2).

Методи нарахування АМ доцільно розглядати як різні аналітичні моделі вимірювання темпів економічного «споживання» основного капіталу, де кожен підхід по-різному інтерпретує зв'язок між часом, інтенсивністю використання активу та втратою його корисного потенціалу (дод. А.1).

Прямолінійний метод відображає найпростішу форму амортизаційного процесу, за якої вартість активу зменшується рівномірно протягом усього строку його корисного використання. Його економічна сутність полягає в припущенні, що актив щорічно приносить підприємству відносно однаковий обсяг економічних вигід, а отже, і знос відбувається стабільними темпами. Такий підхід формує передбачувану структуру витрат і забезпечує аналітичну прозорість фінансового результату [28; 37].

Виробничий метод ґрунтується на ідеї функціональної залежності між амортизацією та фактичним обсягом використання активу. Тут вирішальним фактором є не час, а ступінь участі основного засобу у створенні продукції. Чим інтенсивніше експлуатується актив, тим більша частка його вартості переноситься на витрати. Така модель найбільш точно відображає реальний

економічний знос, оскільки прив'язує амортизацію до фізичного навантаження [28; 37].

Таблиця 1.2 – Групи ОснЗ відповідно до граничних строків їх АМ за ПКУ

Групи	Граничні строки корисного використання (амортизації), років	Рахунки бухгалтерії
1	2	3
група 1 - земельні ділянки	-	101
група 2 - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15	102
група 3 - будівлі,	20	103
споруди,	15	
передавальні пристрої	10	
група 4 - машини та обладнання	5	104
з них:		
електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, пов'язані з ними комп'ютерні програми (крім програм, витрати на придбання яких визнаються роялті, та/або програм, які визнаються нематеріальним активом), інші інформаційні системи, комутатори, маршрутизатори, модулі, модеми, джерела безперебійного живлення та засоби їх підключення до телекомунікаційних мереж, телефони (в тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 20000 грн	2	
група 5 - транспортні засоби	5	105
група 6 - інструменти, прилади, інвентар (меблі)	4	106
група 7 - тварини	6	107
група 8 – багаторічні насадження	10	108
група 9 - інші основні засоби	12	109

Джерело: [2]

Метод зменшення залишкової вартості характеризується прискореною логікою перенесення вартості, за якої найбільший обсяг амортизації припадає на перші періоди експлуатації. Його економічне підґрунтя полягає в тому, що нові активи зазвичай мають вищу продуктивність і генерують більшу економічну віддачу на початку свого життєвого циклу, тоді як у подальшому ефективність поступово знижується разом із накопиченням зносу [28; 37].

Кумулятивний метод (метод суми чисел років) також належить до прискорених моделей, однак його особливість полягає у використанні часової ваги: кожен наступний рік має меншу «вартісну значущість» для розподілу амортизації. У результаті основна частина вартості списується у перші роки експлуатації, що відображає поступове зниження економічної продуктивності активу в динаміці [28; 37].

Узагальнюючи, методи АМ відрізняються насамперед тим, як вони трактують природу зносу: як рівномірний часовий процес, як функцію фактичного використання або як прискорене зниження економічної ефективності капіталу. Саме ця різниця визначає їх аналітичну цінність у фінансовому управлінні підприємством.

1.2 Аналіз нормативно-правових документів, що регламентують порядок обліку амортизації основних засобів та виникнення податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства

Аналіз нормативно-правових документів, що регламентують порядок обліку АМ ОснЗ, передбачає системне вивчення сукупності національних і міжнародних положень, які визначають методологію визнання, оцінки та списання вартості необоротних активів у процесі їхнього використання. У вітчизняній практиці ключову роль відіграє національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», яке встановлює загальні принципи нарахування амортизації, її економічну сутність як систематичного розподілу вартості активу протягом строку його корисного використання, а також визначає об'єкти, що підлягають амортизації, та ті, на які вона не нараховується. Саме цей нормативний акт формує базову концептуальну рамку, відповідно до якої підприємства мають обирати методи амортизації, визначати ліквідаційну вартість і переглядати строк корисного використання у разі зміни умов експлуатації активів [8].

Важливим доповненням до бухгалтерського регулювання виступає ПКУ, який встановлює фіскальні правила нарахування амортизації для цілей оподаткування прибутку. Його положення визначають класифікацію основних засобів на податкові групи, мінімально допустимі строки корисного використання, а також методи амортизації, що дозволені для податкового обліку. Таким чином, у практичній діяльності підприємства часто стикаються з необхідністю паралельного ведення бухгалтерського та податкового обліку амортизації, оскільки підходи до її розрахунку можуть відрізнятися за базою оцінки, строками та методами списання вартості [2].

У системі міжнародних стандартів фінансової звітності регулювання АМ здійснюється відповідно до МСБО 16 «Основні засоби», який акцентує увагу на компонентному підході до обліку активів та необхідності відображення фактичного споживання економічних вигод. На відміну від національних положень, міжнародна практика більш гнучко підходить до вибору методу амортизації, виходячи з моделі споживання вигод, а не лише з формальних строків використання. Це створює методологічну основу для більш точного відображення реальної вартості активів у фінансовій звітності [6].

Крім того, нормативне поле доповнюється інструктивними матеріалами Міністерства фінансів, методичними рекомендаціями щодо обліку основних засобів, а також внутрішніми обліковими політиками підприємств, які конкретизують порядок застосування загальних норм. Саме облікова політика відіграє ключову роль у практичній реалізації нормативних вимог, оскільки визначає обраний метод амортизації, підходи до перегляду строків корисного використання та порядок документального оформлення відповідних змін [9 – 15; 27]. Повний перелік нормативно-правових актів представлено в дод. А.2, а в табл.1.3 наведено окремі з них.

Таким чином, аналіз нормативно-правового забезпечення обліку АМ ОснЗ свідчить про систему регулювання, в якій поєднуються національні стандарти бухгалтерського обліку, податкове законодавство, міжнародні стандарти фінансової звітності та внутрішні регламенти підприємства.

Таблиця 1.3 - Нормативні документи, що регламентують облік і оподаткування А ОснЗс

Назва нормативно-правового документа	Регулювання обліку амортизації основних засобів
1	2
1. Податковий кодекс України № 1200-VII від 10.04.2014 р. (зі змінами та доповненнями)	Безпосередньо регламентує порядок податкової амортизації основних засобів. Визначає поняття амортизації, класифікацію основних засобів за групами, мінімально допустимі строки їх корисного використання, правила розрахунку амортизаційних відрахувань для цілей оподаткування прибутку та особливості формування податкових різниць.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі змінами та доповненнями)	Опосередковано регулює облік амортизації через встановлення загальних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Визначає необхідність достовірного відображення вартості основних засобів і результатів їх використання у фінансовій звітності.
3. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» № 73 від 07.02.2013 р.	Опосередковано регламентує облік амортизації шляхом визначення вимог до розкриття інформації про необоротні активи, накопичену амортизацію та залишкову вартість основних засобів у фінансовій звітності підприємства.
4. НП(С)БО 7 «Основні засоби»	Є основним нормативним документом з бухгалтерського обліку амортизації. Визначає поняття амортизації, вартості, що амортизується, та зносу; встановлює об'єкти амортизації, методи її нарахування, порядок визначення строку корисного використання, початок і припинення амортизації, а також особливості амортизації переоцінених активів.
5. НП(С)БО 14 «Оренда»	Регулює порядок нарахування амортизації щодо об'єктів фінансової оренди. Визначає період амортизації орендованих активів та особливості вибору методу амортизації залежно від умов договору оренди.
6. НП(С)БО 16 «Витрати»	Визначає порядок включення сум амортизаційних відрахувань до складу витрат підприємства. Регламентує відображення амортизації у виробничій собівартості продукції, адміністративних витратах, витратах на збут та інших операційних витратах.
7. НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»	Визначає особливості обліку необоротних активів, переведених до складу утримуваних для продажу. Передбачає припинення нарахування амортизації з моменту визнання активу таким, що утримується для продажу.
8. НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів»	Регламентує порядок коригування амортизаційних відрахувань після визнання втрат від зменшення корисності активів або відновлення їх корисності. Впливає на визначення нової вартості, що підлягає амортизації, та подальший розрахунок амортизації.

1	2
9. МСБО 16 «Основні засоби»	Визначає міжнародні принципи обліку амортизації основних засобів. Регламентує порядок розподілу вартості, що амортизується, протягом строку корисного використання активу, встановлює вимоги щодо перегляду строків експлуатації, ліквідаційної вартості та методів амортизації, а також розкриття відповідної інформації у фінансовій звітності.
10. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» № 88 від 24.05.1995 р.	Опосередковано регулює облік амортизації через встановлення вимог до оформлення первинних документів, облікових регістрів та документального підтвердження господарських операцій, пов'язаних із рухом і використанням основних засобів.
11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291 від 30.11.1999 р.	Безпосередньо визначає порядок бухгалтерського відображення амортизації на рахунках обліку. Регламентує використання рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» та порядок кореспонденції рахунків при нарахуванні амортизації.
12. План рахунків бухгалтерського обліку № 291 від 30.11.1999 р.	Забезпечує методичну основу для обліку амортизації шляхом визначення рахунків і субрахунків, призначених для накопичення сум зносу та відображення амортизаційних відрахувань у системі бухгалтерського обліку.
13. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» № 352 від 29.12.1995 р.	Опосередковано регламентує облік амортизації через встановлення типових форм документів з обліку основних засобів, дані яких використовуються для визначення строків експлуатації, руху об'єктів та розрахунку амортизаційних відрахувань.
14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879 від 02.09.2014 р.	Опосередковано впливає на облік амортизації, оскільки результати інвентаризації можуть бути підставою для уточнення вартості основних засобів, виявлення об'єктів, що не використовуються, списання активів або перегляду строків їх корисного використання, що впливає на подальше нарахування амортизації.

Систематизована вище комбінація норм забезпечує як уніфікацію підходів до обліку, так і можливість адаптації методології до специфіки діяльності конкретного суб'єкта господарювання.

Основні відмінності між бухгалтерським і податковим обліком АМ полягають у різних цілях їх застосування та особливостях визначення об'єктів, строків і бази нарахування амортизаційних відрахувань. Бухгалтерський облік орієнтований на достовірне відображення реального процесу споживання економічних вигод від використання ОснЗ, тоді як податковий облік спрямований на формування об'єкта оподаткування відповідно до вимог податкового законодавства (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Відмінності в характеристиках АМ

Характеристика	Бухгалтерський облік	Податковий облік
Вартісний критерій визнання основних засобів	Якщо первісна вартість об'єкта становить 20000 грн. і вище, об'єкт вважається основним засобом.	Якщо первісна вартість об'єкта менше 20000 грн., то він не входить до складу ОСНЗС (ст. 138, 141 ПКУ не застосовуються). Якщо вартість об'єкта складає 20000 грн. і вище, то об'єкт вважається основним засобом (ст. 138 ПКУ).
Класифікація основних засобів	9 груп основних засобів.	16 груп основних засобів.
Методи нарахування амортизації	5 методів амортизації для ОснЗс: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, виробничий (п. 26 НПСБО7).	Аналогічні методи нарахування амортизації відповідно до п. 26 НПСБО7.
Об'єкти, на які амортизація не нараховується	Земельні ділянки, незавершені капітальні інвестиції, природні ресурси.	Земельні ділянки, природні ресурси.
Строк корисного використання	Встановлюється підприємством самостійно.	Встановлені мінімально допустимі строки амортизації осн. засобів (пп. 138.3.3, п. 138.3, ст. 138 ПКУ).
Амортизація невиробничих основних засобів	Амортизуються невиробничі основні засоби.	Не амортизуються вартість гудвілу, витрати на придбання/самостійне виготовлення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів, ремонт, реконструкція, модернізація або інші поліпшення невиробничих основних засобів, невиробничих нематеріальних активів.
Амортизація безоплатно отриманих основних засобів	Амортизуються безоплатно отримані ОснЗ.	Амортизуються безоплатно отримані ОснЗ.
База для нарахування амортизації (вартість, що амортизується)	Первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості (п. 4 НПСБО7).	Для розрахунку амортизації визначається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки (уцінки, дооцінки), проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку (п. 138.3, ст. 138 ПКУ).
Періодичність нарахування амортизації	Щомісячно.	Щоквартально.

Джерело: [60]

Однією з ключових відмінностей є підхід до визначення основних засобів. У бухгалтерському обліку підприємство керується критеріями, закріпленими в обліковій політиці та національних стандартах, тоді як у податковому обліку застосовується законодавчо встановлений вартісний поріг, що визначає належність активу до амортизованих ОснЗ [60].

Відмінності також простежуються у класифікації активів. Для потреб бухгалтерського обліку використовується менша кількість груп основних засобів, що забезпечує спрощення облікових процедур. Натомість, податковий облік передбачає більш деталізовану класифікацію, яка дозволяє встановлювати окремі строки амортизації для різних категорій активів [60].

Суттєвою особливістю є порядок визначення строку корисного використання. У бухгалтерському обліку підприємство самостійно встановлює та переглядає строк експлуатації активу з урахуванням технічного стану, умов використання та очікуваних економічних вигод. У податковому обліку свобода вибору обмежується мінімальними строками, встановленими ПКУ, що унеможливорює надмірне прискорення АМ з метою зменшення податкового навантаження [60].

Відрізняється й підхід до визначення вартості, яка підлягає АМ. У бухгалтерському обліку базою для нарахування амортизації виступає первісна або переоцінена вартість об'єкта за вирахуванням його ліквідаційної вартості. У податковому обліку переоцінка активів не впливає на розрахунок амортизації, оскільки для податкових цілей використовується вартість без урахування результатів дооцінки або уцінки [60].

Окремі розбіжності стосуються невиробничих ОснЗ. У бухгалтерському обліку такі активи підлягають АМ на загальних підставах, оскільки вони залишаються об'єктами обліку підприємства. Податковий облік, навпаки, обмежує можливість включення витрат, пов'язаних із невиробничими активами, до складу амортизаційних відрахувань [60].

Відмінним є і перелік активів, на які АМ не нараховується. Якщо бухгалтерські стандарти виключають з амортизації земельні ділянки, природні

ресурси та незавершені капітальні інвестиції, то податкове законодавство передбачає вузький перелік таких об'єктів [60].

Крім того, різняться підходи до періодичності відображення амортизації. У бухгалтерському обліку амортизаційні відрахування визнаються щомісячно, що забезпечує рівномірне формування витрат звітного періоду. У податковому обліку розрахунки здійснюються в межах податкових періодів, що впливає на порядок визначення фінансового результату до оподаткування [60].

Таким чином, бухгалтерський облік АМ має переважно економічну спрямованість і покликаний забезпечити об'єктивне відображення вартості основних засобів у фінансовій звітності, тоді як податковий облік ґрунтується на регуляторних вимогах держави та орієнтований на правильне визначення податкових зобов'язань суб'єкта господарювання. Це зумовлює виникнення тимчасових і постійних різниць між бухгалтерськими та податковими показниками АМ.

2 АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТА ВИНИКНЕННЯ ПОДАТКОВИХ РІЗНИЦЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК»

2.1 Аналіз діяльності та облікової політики ПРАТ «ЦГЗК»

Історія створення та розвитку ПРАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат» (ЦГЗК) нерозривно пов'язана з еволюцією гірничо-металургійного комплексу Криворізького басейну, який є одним із найпотужніших центрів видобутку залізної руди в Україні та Східній Європі. Формування підприємства відбувалося в контексті трансформацій промисловості регіону, де протягом десятиліть поступово змінювалися технології видобутку та збагачення залізородної сировини [61].

Сучасний ЦГЗК як окрема юридична особа був офіційно зареєстрований у 1997 році, що стало результатом реструктуризації промислових активів Кривбасу в умовах переходу України до ринкової економіки. Саме в цей період відбулося виокремлення та об'єднання виробничих потужностей, які раніше функціонували у складі державних гірничих підприємств. Підприємство отримало статус відкритого акціонерного товариства, а згодом приватного акціонерного товариства, що відобразило загальну тенденцію приватизації стратегічних промислових об'єктів [61].

Важливо підкреслити, що виробнича база комбінату формувалася значно раніше його офіційної реєстрації. В її основі родовища залізистих кварцитів Криворізького залізородного басейну, освоєння яких почалося ще у ХІХ–ХХ століттях. З часом тут були створені кар'єри відкритого видобутку, підземні шахти, а також збагачувальні фабрики, що забезпечили повний технологічний цикл: від видобутку руди до виробництва концентрату та окатишів [61].

Суттєвий етап розвитку підприємства пов'язаний із модернізацією виробництва та інтеграцією до великого промислового холдингу «Метінвест». Це дозволило ЦГЗК перейти на сучасні стандарти управління, впровадити автоматизовані технологічні процеси, а також підвищити якість продукції, орієнтованої на міжнародні ринки металургійної сировини. Сьогодні комбінат включає кілька кар'єрів, шахту, дробильні та збагачувальні фабрики, а також огрудкувальне виробництво, що забезпечує повний цикл переробки залізної руди [61] (дод. Б.1).

У процесі свого розвитку підприємство стало одним із ключових виробників залізорудного концентрату та окатишів в Україні. Його діяльність характеризується високим рівнем технологічної інтеграції, використанням як відкритого, так і підземного способів видобутку, що є унікальною особливістю в національному гірничодобувному секторі [61].

Таким чином, історія ЦГЗК відображає загальні тенденції розвитку гірничої промисловості України, від державної індустріальної моделі до сучасної високотехнологічної корпоративної структури, орієнтованої на глобальний ринок.

Модель бізнесу ПРАТ «ЦГЗК» доцільно розглядати як вертикально інтегровану сировинну виробничу систему повного циклу, у якій поєднуються функції видобутку залізорудної сировини, її первинного збагачення та виробництва товарної продукції у вигляді концентрату та окатишів. З позиції фінансиста-бухгалтера така модель характеризується високою капіталомісткістю, значною часткою основних засобів у структурі активів та тривалим операційним циклом, що безпосередньо впливає на формування фінансових результатів і потребу в ефективному управлінні оборотним капіталом [61].

У структурі бізнес-моделі ключове місце займає видобувний сегмент, представлений кар'єрним та підземним способом розробки родовищ Криворізького залізорудного басейну. Саме цей етап формує первинну собівартість продукції, яка включає значні витрати на паливо, енергію,

вибухові матеріали, оплату праці гірничих робітників та амортизацію гірничодобувного обладнання. Далі сировина надходить до збагачувальних фабрик, де здійснюється її подальша переробка із застосуванням технологій дроблення, подрібнення, магнітної сепарації та згущення, що дозволяє отримати залізорудний концентрат із підвищеним вмістом заліза [61].

Фінансово-економічна логіка діяльності підприємства базується на принципі доданої вартості, коли кожна наступна стадія переробки збільшує ціну кінцевої продукції. Завершальною ланкою є виробництво окатишів, які мають вищу ринкову вартість і є більш привабливими для металургійних комбінатів як сировина для доменного виробництва. Таким чином, підприємство формує виручку не лише за рахунок обсягів видобутку, але й за рахунок глибини переробки сировини [61].

Бізнес-модель ЦГЗК характеризується значною часткою амортизаційних витрат, оскільки основні засоби представлені дороговартісним гірничим обладнанням, транспортними системами, дробильними комплексами та інфраструктурними об'єктами. Це формує суттєвий вплив на собівартість продукції та, відповідно, на фінансовий результат підприємства. Одночасно важливу роль відіграє управління податковими різницями, які виникають через відмінності між бухгалтерським та податковим обліком АМ [61].

У загальному вигляді бізнес-модель ПРАТ «ЦГЗК» можна охарактеризувати як сировинно-експортно орієнтовану, з високим рівнем залежності від світових цін на залізну руду та продукцію металургійного переділу. Водночас інтеграція до промислового холдингу забезпечує стабільність збуту, оптимізацію логістичних витрат та більш прогнозоване фінансове планування. Саме поєднання ресурсної бази, технологічної переробки та корпоративного управління формує специфічну економічну модель, яка визначає фінансову стійкість і конкурентоспроможність підприємства на міжнародному ринку сировини [61].

Організаційна структура комбінату сформована відповідно до принципів функціонально-лінійного управління, що є типовим для великих гірничо-

видобувних підприємств із повним виробничим циклом. Така структура забезпечує поєднання централізованого стратегічного управління з чітким розподілом відповідальності за виробничі, фінансові та допоміжні процеси [61].

На верхньому рівні управління перебуває генеральний директор, який здійснює загальне керівництво підприємством, визначає стратегічні напрями розвитку, координує взаємодію між виробничими та функціональними підрозділами, а також відповідає за фінансово-економічні результати діяльності комбінату. Безпосередньо підпорядковані йому функціональні директорії, кожна з яких відповідає за окремий блок управлінських завдань [61].

Виробничий блок є ключовим елементом організаційної структури і включає підрозділи з видобутку залізної руди (кар'єри та підземні гірничі виробки), а також збагачувальні та огрудкувальні фабрики. Ці структурні одиниці забезпечують безперервність технологічного процесу від видобутку сировини до отримання товарної продукції у вигляді концентрату та окатишів. Управління виробництвом базується на принципі технологічної послідовності, що дозволяє оптимізувати витрати та контролювати якість продукції на кожному етапі [61].

Фінансово-економічний блок включає бухгалтерську службу, фінансовий відділ та підрозділи планування і контролінгу. Їх основним завданням є формування фінансової звітності, управління витратами, контроль собівартості продукції, а також аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Особлива увага приділяється обліку основних засобів та амортизаційної політики, оскільки вони суттєво впливають на фінансовий результат і податкове навантаження [61].

Окреме місце в структурі займають служби технічного розвитку та головного інженера, які відповідають за впровадження нових технологій, модернізацію обладнання, забезпечення надійності виробничих процесів і дотримання технічних стандартів. Важливу роль відіграють також енергетичні, ремонтно-механічні та транспортні підрозділи, які забезпечують безперервність виробничого циклу та підтримання інфраструктури комбінату [61].

Крім того, до складу організаційної структури входять служби матеріально-технічного забезпечення, логістики, збуту, охорони праці, екологічного контролю та управління персоналом. Їх діяльність спрямована на забезпечення стабільного функціонування підприємства, дотримання екологічних вимог, безпеки праці та ефективного використання трудових ресурсів [61].

Основною продукцією ПРАТ «ЦГЗК» є залізорудний концентрат. Він виробляється шляхом збагачення залізної руди, видобутої у кар'єрах та шахтах комбінату. Концентрат характеризується підвищеним вмістом заліза та використовується як основна сировина для виробництва агломерату, окатків і чавуну на металургійних комбінатах. Високий вміст заліза у концентраті дозволяє зменшувати витрати коксу та енергії під час доменного виробництва, що робить продукцію комбінату конкурентоспроможною на світовому ринку [61]. Витяг зі Статуту комбінату наведено в дод Б.2.

Ще одним важливим видом продукції є залізорудні окатки. Це агломеровані гранули із залізорудного концентрату, які мають стандартизовану форму та високі металургійні властивості. Окатки використовуються у доменному та прямому відновленні заліза. Їх виробництво є більш технологічним і забезпечує вищу додану вартість порівняно зі звичайним концентратом. Попит на окатки особливо високий серед металургійних підприємств, які впроваджують енергоефективні та екологічні технології виробництва сталі. Комбінат також здійснює видобуток сирової залізної руди, яка проходить дроблення, сортування та подальше збагачення. Частина продукції може реалізовуватися у вигляді аглоруди або інших видів підготовленої залізорудної сировини залежно від потреб споживачів та кон'юнктури ринку [61].

У процесі виробництва ПРАТ «ЦГЗК» випускає також супутню продукцію та промислові послуги. До них належать розкривні гірничі роботи, щебенева продукція з гірських порід, а також окремі види технічної сировини, які можуть використовуватися у будівництві та промисловості [61].

Продукція комбінату орієнтована переважно на металургійний сектор. Основними споживачами є металургійні комбінати України та закордонні підприємства Європи й Азії [61].

Основні економічні показники ПРАТ «ЦГЗК» за 2020 - 2025 рр., що представлені у формах фінансової звітності (дод. В - Ж) наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Основні економічні показники ПРАТ «ЦГЗК»

Найменування показника, тис. грн	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5	6	7
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	7309660	3474371	9 616171	6 652 941	8 872 042	1 247 158
Кредиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	888618	1560981	2287320	2 407 699	3 312 255	6 837 709
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	12438797	22545072	14354012	9 852 828	15 830 022	15 988 004
Собівартість наданих послуг	8348892	9233036	9 726718	8 852 917	12 567 425	14 333 758
Валовий прибуток	4089905	13312036	4627294	999 911	3 262 597	1 654 246
Чисельність працюючих, осіб	4498	4368	4053	3808	3484	3737
Інші операційні доходи	816694	67 563	1 443309	1 054 037	360 258	65 895
Адміністративні витрати	146569	158782	162309	169 514	131 091	84 869
Витрати на збут	1537941	1728 353	2013251	1 860 415	3 653 173	3 416 508
Інші операційні витрати	316045	676878	884946	1 250 311	351 635	2 080 680
Фінансовий результат від операційної діяльності	2906044	10815586	3010097	-1 226 292	-513 044	-3 861 916
Чистий фінансовий результат	1601066	8 919 978	2 117 831	-1326661	-648004	-3 428 076

Динаміка основних економічних показників діяльності ПРАТ «Центральний ГЗК» за 2020 - 2025 рр. наведена в табл. 2.2.

Аналіз динаміки фінансово економічних показників ПРАТ «ЦГЗК» за 2020–2025 рр. свідчить про надзвичайно сильну залежність результатів діяльності підприємства від зовнішнього макроекономічного та геополітичного середовища. На фінансові результати комбінату визначальний вплив мали пандемічне відновлення світової економіки у 2021 р., повномасштабна війна в Україні з 2022 р., руйнування логістичних ланцюгів, коливання світових цін на залізорудну сировину, енергетична криза, дефіцит трудових ресурсів та зміна кон'юнктури глобального металургійного ринку.

У 2021 р. спостерігалось суттєве покращення фінансових результатів підприємства. Чистий дохід зріс на 10,1 млрд грн або на 81,25 %, а валовий прибуток збільшився на 9,2 млрд грн або на 225,49 %. Фінансовий результат від операційної діяльності збільшився на 7,9 млрд грн, а чистий прибуток на 7,3 млрд грн. Основною причиною такого зростання стало післякризове відновлення світової економіки після COVID 19, різке підвищення попиту на металопродукцію в Китаї та країнах ЄС, а також високі світові ціни на залізорудну сировину. Для ПРАТ «ЦГЗК» це означало збільшення валютної виручки та рентабельності експорту. Одночасно собівартість послуг зросла лише на 10,59 %, що було значно нижчим за темпи зростання доходів. Це свідчить про позитивний ефект операційного важеля, оскільки при збільшенні обсягів виробництва та реалізації постійні витрати розподілялися на більший обсяг продукції, забезпечуючи різке зростання прибутковості.

Водночас дебіторська заборгованість у 2021 р. скоротилася на 52,47 %, що свідчить про прискорення розрахунків із покупцями та високу ліквідність ринку у період сприятливої кон'юнктури. ПРАТ «ЦГЗК» фактично мало сильні переговорні позиції та могло працювати на умовах швидших оплат. Кредиторська заборгованість, навпаки, зросла на 75,66 %, що могло бути пов'язано з активним використанням товарного кредиту постачальників для фінансування розширення виробничої діяльності.

Таблиця 2.2– Динаміка основних економічних показників діяльності ПРАТ «ЦГЗК»

Найменування показника, тис. грн	Абсолютне відхилення (+; -)					Відносне відхилення, %				
	2021 р. від 2020 р.	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.	2025 р. від 2024 р.	2021 р. від 2020 р.	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.	2025 р. від 2024 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	-3 835 289	6 141 800	-2 963 230	2 219 101	-7 624 884	-52,47	176,77	-30,81	33,36	-85,94
Кредиторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	672 363	726 339	120 379	904 556	3 525 454	75,66	46,53	5,26	37,56	106,44
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	10 106 275	-8 191 060	-4 518 184	5 977 194	157 982	81,25	-36,33	-31,47	60,66	1,00
Собівартість наданих послуг	884 144	493 682	-873 801	3 714 508	1 766 333	10,59	5,35	-8,99	41,96	14,05
Валовий прибуток	9 222 131	-8 684 742	-3 627 383	2 262 686	-1 608 351	225,49	-65,24	-78,41	226,27	-49,30
Чисельність працюючих, осіб	-130	-315	-245	-324	253	-2,89	-7,21	-6,04	-8,51	7,26
Інші операційні доходи	-749 131	13 757 46	-389 272	-693 779	-294 363	-91,73	2036,24	-26,96	-65,83	-81,71
Адміністративні витрати	12 213	3 527	7 205	-38 423	-46 222	8,33	2,22	4,44	-22,67	-35,26
Витрати на збут	190 412	284 898	-153 836	1 792 758	-236 665	12,38	16,48	-7,64	96,35	-6,48
Інші операційні витрати	360 833	208 068	365 365	-898 676	1 729 045	114,17	30,74	41,28	-71,85	491,72
Фінансовий результат від операційної діяльності	7 909 542	-7 805 489	-4 238 389	713 248	-3 348 872	272,18	-72,17	-140,75	-58,16	-652,75
Чистий фінансовий результат	7 318 912	-6 802 147	-3 444 492	678 657	-2 780 072	457,13	-76,26	-162,67	-51,15	-429,02

Починаючи з 2022 р., ситуація кардинально змінилася через повномасштабне вторгнення РФ в Україну. Чистий дохід підприємства скоротився на 8,19 млрд грн або на 36,33 %, а валовий прибуток на 65,24 %. Операційний фінансовий результат зменшився на 72,17 %, а чистий фінансовий результат на 76,26 %. Основними чинниками стали блокування морських портів України, різке подорожчання логістики, руйнування виробничих і транспортних ланцюгів, дефіцит електроенергії через атаки на енергетичну інфраструктуру, а також скорочення попиту на металопродукцію у світі через глобальну економічну нестабільність. Значний вплив мало і зниження ділової активності в Китаї, який є ключовим споживачем залізної руди.

У 2022 р. дебіторська заборгованість різко зросла на 176,77 %, що є ознакою погіршення платіжної дисципліни контрагентів та ускладнення експортних розрахунків в умовах війни. Частина покупців могла переносити строки оплати через логістичні ризики та нестабільність міжнародних поставок. Одночасно кредиторська заборгованість також продовжила зростати, хоча й помірніше на 46,53 %, що свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішнього фінансування оборотного капіталу.

У 2023 р. негативні тенденції поглибилися. Чистий дохід скоротився ще на 31,47 %, валовий прибуток на 78,41 %, а чистий фінансовий результат став від'ємним, про що свідчить падіння на 162,67 %. Це означає, що підприємство перейшло від прибуткової діяльності до збиткової. Основними причинами були тривале порушення логістики, нестача енергоресурсів після масованих ракетних ударів по енергосистемі України у зимовий період 2022–2023 рр., висока собівартість виробництва та падіння світових цін на руду. Додатково негативний вплив мав дефіцит персоналу через мобілізацію та міграцію населення. Чисельність працівників у 2023 р. скоротилася ще на 6,04 %, що зменшувало виробничий потенціал підприємства.

Попри скорочення доходів, адміністративні витрати та витрати на збут не знижувалися пропорційно, що погіршувало фінансовий результат. Інші операційні витрати зросли на 41,28 %, що може бути пов'язано зі збитками від

простоїв, курсовими втратами, витратами на резервне енергозабезпечення та відновлення інфраструктури.

У 2024 р. спостерігаються ознаки часткової стабілізації. Чистий дохід зріс на 60,66 %, а валовий прибуток на 226,27 %. Це могло бути пов'язано з адаптацією підприємств до умов війни, запуском альтернативних експортних маршрутів через дунайські порти та західні кордони, частковим відновленням енергосистеми України та поживленням світового попиту на сировину. Однак позитивна динаміка не трансформувалася у стійке покращення кінцевого фінансового результату, оскільки операційний прибуток ПРАТ «ЦГЗК» продовжив знижуватися. Це свідчить про суттєве зростання витратної частини діяльності.

Особливо показовим є майже двократне зростання витрат на збут у 2024 р. на 96,35 %. Це безпосередньо пов'язано зі збільшенням транспортних витрат, перевантаженням альтернативних логістичних маршрутів, високими тарифами на залізничні перевезення та необхідністю використання складніших експортних схем. Собівартість також зросла на 41,96 %, що свідчить про вплив інфляції, зростання цін на електроенергію, паливо та матеріали.

У 2025 р. ситуація знову погіршилася. Незважаючи на майже незмінний чистий дохід, який зріс лише на 1 %, валовий прибуток скоротився на 49,3 %, а чистий фінансовий результат знизився на 429,02 %. Це свідчить про велике зростання витрат та різке падіння рентабельності діяльності. Однією з причин стало значне збільшення інших операційних витрат на 491,72 %, що може бути пов'язано з валютними втратами, витратами на обслуговування боргу, аварійними ремонтами, інфраструктурними пошкодженнями або витратами на забезпечення безперервності виробництва в умовах воєнних ризиків.

Позитивним сигналом є скорочення дебіторської заборгованості на 85,94 %, що свідчить про жорсткішу політику управління розрахунками та прагнення підприємства забезпечити ліквідність. Водночас кредиторська заборгованість зросла більш ніж удвічі на 106,44 %, що вказує на погіршення фінансової стійкості та посилення залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Фактично підприємство почало активніше фінансувати свою діяльність за рахунок відстрочки платежів постачальникам.

Динаміка чисельності працівників демонструє системне скорочення персоналу протягом 2021–2024 рр., що є наслідком автоматизації окремих процесів, мобілізації, трудової міграції та оптимізації витрат. Лише у 2025 р. спостерігається часткове відновлення чисельності на 7,26 %, що може свідчити про спробу підприємства стабілізувати виробництво та компенсувати дефіцит кадрів.

Отже, що діяльність ПРАТ «ЦГЗК» у 2020–2025 рр. характеризувалася переходом від періоду надприбутковості у 2021 р. до глибокої фінансової нестабільності внаслідок війни та глобальної економічної турбулентності. Основними причинно наслідковими зв'язками є залежність фінансових результатів від світових цін на залізорудну сировину, стану експортної логістики, енергетичної безпеки України, рівня виробничих витрат та доступності трудових ресурсів. ПРАТ «ЦГЗК» змогло частково адаптуватися до кризових умов у 2024 р., однак у 2025 р. витратний тиск та накопичення фінансових ризиків продовжують негативно впливати на ефективність його діяльності.

Надалі проаналізуємо фінансові показники ПРАТ «ЦГЗК», 2020-2025 роки (табл. 2.3).

Аналіз показників ліквідності свідчить про неоднозначну тенденцію у забезпеченні платоспроможності ПРАТ «ЦГЗК». Коефіцієнт абсолютної ліквідності упродовж усього досліджуваного періоду залишався значно нижчим за нормативне значення, що свідчить про недостатній обсяг абсолютно ліквідних активів для негайного погашення поточних зобов'язань. У 2020 р. його значення становило 0,045, а у 2025 р. знизилося фактично до нуля. Найбільш критичне скорочення відбулося у 2025 р., що може бути пов'язано з дефіцитом грошових коштів, високими витратами на підтримання виробничого процесу в умовах війни та зростанням короткострокових зобов'язань.

Таблиця 2.3 – Фінансові показники ПРАТ «ЦГЗК»

№	Найменування показника	Нормативне значення	Розраховане значення						Відхилення, (+;-)				
			2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2021 р. від 2020 р.	2022 р. від 2021 р.	2023 р. від 2022 р.	2024 р. від 2023 р.	2025 р. від 2024 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Показники ліквідності													
1.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0 збільшення	0,045	0,01	0,014	0,012	0,077	0,00	-0,035	0,004	-0,002	0,065	-0,08
2.	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	>1	0,997	2,269	1,923	1,623	1,449	0,90	1,272	-0,346	-0,3	-0,174	-0,55
3.	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	0,951	1,913	1,817	1,536	1,411	0,85	0,962	-0,096	-0,281	-0,125	-0,56
Показники фінансової стійкості													
1.	Коефіцієнт фінансової стійкості	>0,5	0,517	0,843	0,675	0,535	0,522	0,30	0,326	-0,168	-0,14	-0,013	-0,22
2.	Коефіцієнт фінансування	<1 зменшення	1,476	0,403	0,618	0,869	0,914	2,37	-1,073	0,215	0,251	0,045	1,46
3.	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами (ВОК)	>0,1	-0,003	1,269	0,923	0,799	0,193	-0,18	1,272	-0,346	-0,124	-0,606	-0,37
4.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0, збільшення	-0,003	0,28	0,486	0,3818	0,2187	-0,37	0,283	0,206	-0,1042	-0,1631	-0,58
Показники ділової активності													
1.	Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	0,699	1,42	0,848	0,4827	0,6607	0,62	0,721	-0,572	-0,3653	0,178	-0,04
2.	Коефіцієнт оборотності основних засобів	збільшення	1,546	2,8	1,958	1,513	1,92	1,67	1,254	-0,842	-0,445	0,407	-0,25
3.	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	1,714	2,642	1,292	0,838	1,251	1,49	0,928	-1,35	-0,454	0,413	0,23

Продовження табл. 2.3.

Показники рентабельності													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Коефіцієнт рентабельності активів	>0, збільшення	0,09	0,562	0,125	-0,65	-0,027	-0,13	0,472	-0,437	-0,775	0,623	-0,157
2.	Коефіцієнт рентабельності продаж	>0, збільшення	0,129	0,396	0,148	-0,135	-0,041	-0,21	0,267	-0,248	-0,283	0,094	-0,251
3.	Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	>0	0,221	1,045	0,191	-0,113	-0,051	-0,32	0,824	-0,854	-0,304	0,062	-0,371

Коефіцієнт поточної ліквідності ПРАТ «ЦГЗК» у 2021 р. зріс до 2,269, що значно перевищувало нормативне значення та свідчило про високий рівень покриття поточних зобов'язань оборотними активами. Таке зростання було наслідком різкого збільшення прибутковості підприємства та високих обсягів експортної виручки у період сприятливої кон'юнктури світового ринку. Однак починаючи з 2022 р. показник поступово знижувався і у 2025 р. становив лише 0,90, що вже є нижчим за нормативне значення. Це свідчить про втрату достатнього запасу ліквідності та зростання ризику неплатоспроможності. Основними причинами стали скорочення валютних надходжень, порушення логістики експорту, зростання виробничих витрат та накопичення кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт швидкої ліквідності ПРАТ «ЦГЗК» також демонстрував позитивну динаміку у 2021 р., коли його значення досягло 1,913. Це свідчило про високу здатність підприємства погашати поточні зобов'язання навіть без реалізації запасів. Проте у наступні роки показник систематично знижувався та у 2025 р. становив лише 0,85. Незважаючи на те, що значення все ще перебуває близько до нормативного інтервалу, тенденція свідчить про поступове погіршення ліквідності та зниження фінансової гнучкості підприємства.

Показники фінансової стійкості ПРАТ «ЦГЗК» у 2021 р. характеризувалися суттєвим зміцненням фінансової незалежності комбінату. Коефіцієнт фінансової стійкості зріс з 0,517 до 0,843, що свідчило про домінування власного капіталу у структурі джерел фінансування. Це було обумовлено значними прибутками підприємства у період високих світових цін на залізорудну продукцію. Проте у подальші роки спостерігалось поступове погіршення показника, а у 2025 р. його значення знизилось до 0,30, що є нижчим за нормативне значення. Це означає, що підприємство суттєво посилило залежність від позикового капіталу та втратило фінансову автономію.

Аналогічну тенденцію демонструє коефіцієнт фінансування. Якщо у 2021 р. його значення становило 0,403 та відповідало нормативному критерію, то у 2025 р. показник зріс до 2,37. Це свідчить про перевищення позикового

капіталу над власним та вказує на високий рівень фінансового ризику. Причиною такого погіршення стало зростання кредиторської заборгованості, необхідність залучення зовнішнього фінансування для підтримання операційної діяльності та скорочення обсягів власного капіталу через збитковість підприємства.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами ПРАТ «ЦГЗК» у 2020 р. мав від'ємне значення, що свідчило про нестачу власних ресурсів для фінансування оборотних активів. У 2021 р. ситуація суттєво покращилася, а значення показника досягло 1,269. Однак у наступні роки спостерігалось поступове зниження показника, а у 2025 р. він знову став від'ємним. Це означає, що підприємство втратило здатність фінансувати оборотні активи за рахунок власного капіталу та стало залежним від короткострокових позикових джерел.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу ПРАТ «ЦГЗК» також підтверджує погіршення фінансової стійкості. Після позитивного зростання у 2021–2022 рр. показник почав стрімко скорочуватися та у 2025 р. набув від'ємного значення. Це свідчить про зменшення частки власного капіталу, яка перебуває у мобільній формі та може бути використана для фінансування поточної діяльності.

Аналіз показників ділової активності демонструє суттєве погіршення ефективності використання ресурсів ПРАТ «ЦГЗК» після 2021 р. Коефіцієнт оборотності активів у 2021 р. зріс до 1,42, що свідчило про високу ефективність використання майна підприємства для формування доходу. Проте у 2022–2023 рр. показник різко знизився через скорочення обсягів реалізації продукції, логістичні проблеми та часткове недозавантаження виробничих потужностей. У 2024 р. спостерігалось певне відновлення оборотності активів, однак у 2025 р. тенденція до покращення не закріпилася.

Коефіцієнт оборотності основних засобів також демонстрував високу ефективність у 2021 р., коли ПРАТ «ЦГЗК» максимально використовувало виробничі потужності в умовах сприятливої ринкової кон'юнктури. Однак у

подальші роки показник скорочувався через зниження виробничої активності, перебої в енергозабезпеченні та труднощі з експортом продукції. Часткове покращення у 2024 р. свідчить про адаптацію підприємства до нових умов діяльності та відновлення окремих логістичних маршрутів.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу після значного зростання у 2021 р. різко скоротився у 2022–2023 рр., що свідчить про зниження ефективності використання власних фінансових ресурсів. У 2025 р. показник дещо зріс, однак це відбулося не через суттєве збільшення доходів, а переважно через скорочення власного капіталу внаслідок накопичених збитків.

Найбільш негативні тенденції простежуються у показниках рентабельності. Коефіцієнт рентабельності активів у 2021 р. зріс до 0,562, що свідчило про надзвичайно високу ефективність використання активів підприємства. Проте вже у 2023 р. показник набув від'ємного значення та становив мінус 0,65. Це означає, що активи підприємства перестали генерувати прибуток і почали формувати збитки. Причинами стали різке падіння доходів, зростання собівартості виробництва, подорожчання енергоресурсів та зниження світових цін на руду.

Коефіцієнт рентабельності продажу також демонструє перехід від високоприбуткової діяльності у 2021 р. до збиткової у 2023–2025 рр. Від'ємне значення показника свідчить про те, що підприємство отримувало збиток з кожної гривні реалізованої продукції. Основними причинами були стрімке зростання логістичних витрат, збільшення вартості енергоносіїв та загальне погіршення ринкової кон'юнктури.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу у 2021 р. досяг 1,045, що свідчило про дуже високий рівень прибутковості вкладеного капіталу. Однак вже у 2023 р. показник став від'ємним, а у 2025 р. його значення погіршилося до мінус 0,32. Це свідчить про втрату інвестиційної привабливості підприємства та суттєве зниження ефективності використання власного капіталу.

Загалом результати аналізу свідчать, що у 2021 р. ПРАТ «ЦГЗК» перебувала у стані високої фінансової стабільності та прибутковості завдяки сприятливій зовнішній кон'юктурі та високому попиту на залізорудну продукцію. Проте починаючи з 2022 р. фінансовий стан підприємства суттєво погіршився під впливом війни, руйнування логістичних ланцюгів, енергетичної кризи, інфляційного тиску та зростання витрат. У 2024 р. спостерігалися окремі ознаки адаптації підприємства до нових умов господарювання, однак у 2025 р. фінансові ризики знову посилюються. Комбінат характеризується погіршенням ліквідності, зростанням залежності від позикового капіталу, зниженням ефективності використання ресурсів та переходом до збиткової діяльності, що потребує реалізації заходів щодо оптимізації витрат, зміцнення фінансової стійкості та диверсифікації експортних каналів збуту.

Аналіз складу та динаміки основних засобів ПРАТ «ЦГЗК» у 2024–2025 рр. свідчить про суттєві структурні зміни у виробничому потенціалі підприємства під впливом воєнних ризиків, фінансових обмежень, високого рівня зношення технічної бази та необхідності адаптації до нестабільного ринкового середовища. Динаміка вартості основних засобів демонструє, що підприємство у 2024 р. здійснювало активне нарощування виробничих активів, тоді як у 2025 р. вже спостерігається скорочення їх вартості, що свідчить про перехід від інвестиційної активності до режиму економії та оптимізації ресурсів (табл. 2.4).

У 2024 р. загальна вартість основних засобів виробничого призначення на кінець року зросла до 10,3 млрд грн порівняно з 6,17 млрд грн на початок року. Збільшення становило понад 4,1 млрд грн або майже 67 %. Основною причиною такого зростання стало масштабне оновлення виробничої бази, спрямоване на підтримання безперервності видобувного та збагачувального процесу в умовах війни. Значне нарощування основних засобів могло бути пов'язано з необхідністю заміни пошкодженого обладнання, модернізацією виробництва, підвищенням енергоефективності та адаптацією підприємства до дефіциту трудових ресурсів через автоматизацію окремих процесів.

Таблиця 2.4 - Динаміка основних засобів ПРАТ «ЦГЗК» за видами та формами використання

2024 рік						
Найменування основних засобів	Власні основні засоби, тис. грн (на початок 2024)	Власні основні засоби, тис. грн (на кінець 2024)	Орендовані основні засоби, тис. грн (на початок 2024)	Орендовані основні засоби, тис. грн (на кінець 2024)	Основні засоби, усього, тис. грн (на початок 2024)	Основні засоби, усього, тис. грн (на кінець 2024)
1	2	3	4	5	6	7
1. Виробничого призначення:	6 053 089	10 208 919	118 428	109 916	6 171 517	10 318 835
будівлі та споруди	2 694 024	4 784 399	0	0	2 694 024	4 784 399
машини та обладнання	2 287 486	4 177 316	29 514	32 626	2 317 000	4 209 942
транспортні засоби	993 148	1 169 262	88 914	77 290	1 082 062	1 246 552
земельні ділянки	951	951	0	0	951	951
інші	77 480	76 991	0	0	77 480	76 991
2. Невиробничого призначення:	0	0	0	0	0	0
Усього	6 053 089	10 208 919	118 428	109 916	6 171 517	10 318 835
2025 рік						
Найменування основних засобів	Власні основні засоби, тис. грн (на початок 2025)	Власні основні засоби, тис. грн (на кінець 2025)	Орендовані основні засоби, тис. грн (на початок 2025)	Орендовані основні засоби, тис. грн (на кінець 2025)	Основні засоби, усього, тис. грн (на початок 2025)	Основні засоби, усього, тис. грн (на кінець 2025)
1. Виробничого призначення:	9 188 250	8 724 578	84 372	75 961	9 272 622	8 800 539
будівлі та споруди	4 455 021	4 326 058	0	0	4 455 021	4 326 058
машини та обладнання	3 713 374	3 444 326	23 633	20 739	3 737 007	3 465 065
транспортні засоби	948 995	888 088	60 739	55 222	1 009 734	943 310
земельні ділянки	951	951	0	0	951	951
інші	69 909	65 155	0	0	69 909	65 155
2. Невиробничого призначення:	0	0	0	0	0	0
Усього	9 188 250	8 724 578	84 372	75 961	9 272 622	8 800 539

Абсолютні відхилення 2025-2024, тис грн						
1	2	3	4	5	6	7
1. Виробничого призначення:	3 135 161	-1 484 341	-34 056	-33 955	3 101 105	-1 518 296
будівлі та споруди	1 760 997	-458 341	0	0	1 760 997	-458 341
машини та обладнання	1 425 888	-732 990	-5 881	-11 887	1 420 007	-744 877
транспортні засоби	-44 153	-281 174	-28 175	-22 068	-72 328	-303 242
земельні ділянки	0	0	0	0	0	0
інші	-7 571	-11 836	0	0	-7 571	-11 836
2. Невиробничого призначення:	0	0	0	0	0	0
Усього	3 135 161	-1 484 341	-34 056	-33 955	3 101 105	-1 518 296
Відносні відхилення, 2025-2024, %						
1. Виробничого призначення:	51,79	-14,54	-28,76	-30,89	50,25	-14,71
будівлі та споруди	65,37	-9,58	0,00	0,00	65,37	-9,58
машини та обладнання	62,33	-17,55	-19,93	-36,43	61,29	-17,69
транспортні засоби	-4,45	-24,05	-31,69	-28,55	-6,68	-24,33
земельні ділянки	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
інші	-9,77	-15,37	0,00	0,00	-9,77	-15,37
2. Невиробничого призначення:	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Усього	51,79	-14,54	-28,76	-30,89	50,25	-14,71

Найбільше зростання у 2024 р. відбулося за групою будівель та споруд, вартість яких збільшилася з 2,69 млрд грн до 4,78 млрд грн. Це свідчить про значні капітальні вкладення у виробничу інфраструктуру. Причинами такого зростання могли бути відновлення або укріплення виробничих об'єктів після ракетних атак, будівництво резервних енергетичних систем, укриттів, складів та логістичних об'єктів. В умовах постійних загроз для енергетичної та транспортної інфраструктури України підприємства гірничо-металургійного комплексу були змушені інвестувати у підвищення фізичної безпеки виробництва.

Суттєве зростання спостерігалось і за статтею машин та обладнання. Їх загальна вартість збільшилася з 2,31 млрд грн до 4,21 млрд грн. Це свідчить про активну технічну модернізацію комбінату. Ймовірно, підприємство інвестувало

у нове енергоощадне обладнання, автоматизовані системи управління виробництвом та техніку з вищою продуктивністю. Така тенденція є закономірною, оскільки в умовах дефіциту персоналу та зростання витрат на енергоресурси підприємства прагнули підвищити продуктивність праці та знизити собівартість продукції.

Вартість транспортних засобів у 2024 р. також зросла з 1,08 млрд грн до 1,25 млрд грн. Це свідчить про оновлення або розширення транспортного парку підприємства. Причиною могла бути необхідність переорієнтації логістичних маршрутів після блокування морських портів України. ПРАТ «ЦГЗК» було змушене активніше використовувати залізничний та автомобільний транспорт для експорту продукції через західні кордони та дунайські порти.

Водночас у 2025 р. ситуація суттєво змінилася. Загальна вартість основних засобів виробничого призначення на кінець року скоротилася до 8,8 млрд грн, тобто на 1,52 млрд грн або на 14,71 % порівняно з кінцем 2024 р. Це свідчить про погіршення інвестиційної активності підприємства, посилення фінансових труднощів та можливий перехід до режиму скорочення витрат.

Найбільше скорочення спостерігалось за групою машин та обладнання. Їх вартість зменшилася на 744,9 млн грн або на 17,69 %. Це може свідчити про прискорене фізичне та моральне зношення техніки, недостатність фінансування оновлення обладнання, вибуття окремих виробничих потужностей або консервацію частини обладнання через зниження обсягів виробництва. Також не виключено, що частина обладнання була втрачена внаслідок воєнних ризиків або пошкоджень інфраструктури.

Вартість транспортних засобів скоротилася на 303,2 млн грн або на 24,33 %, що свідчить про скорочення транспортного потенціалу підприємства. Причинами могли бути високі витрати на експлуатацію техніки, дефіцит пального, зростання вартості ремонту, а також оптимізація логістичних процесів через скорочення обсягів перевезень.

Показовим є також скорочення вартості будівель та споруд на 458,3 млн грн або на 9,58 %. Це може бути пов'язано як з амортизаційним зносом, так і з

вибуттям окремих об'єктів інфраструктури, які втратили виробничу доцільність або були пошкоджені внаслідок бойових дій. В умовах війни підприємства часто переглядають структуру активів та відмовляються від утримання нерентабельних або малоефективних об'єктів.

Аналіз орендованих основних засобів свідчить про поступове скорочення їх використання. У 2024 р. загальна вартість орендованих виробничих основних засобів зменшилася зі 118,4 млн грн до 109,9 млн грн, а у 2025 р. скоротилася ще більше до 75,9 млн грн. Це може свідчити про прагнення підприємства мінімізувати зовнішні фінансові зобов'язання та скоротити витрати на оренду в умовах нестабільного фінансового стану. Одночасно скорочення орендованих активів може бути наслідком зниження виробничої активності та відмови від частини допоміжного обладнання.

Особливо помітним є скорочення орендованих транспортних засобів, вартість яких у 2025 р. зменшилася на 28,55 %. Це свідчить про оптимізацію логістичних витрат та можливе скорочення обсягів транспортних операцій. Крім того, підприємство могло перейти до використання власного транспорту або залучення зовнішніх логістичних операторів без довгострокової оренди активів.

Важливим аспектом є те, що у структурі основних засобів ПРАТ «ЦГЗК» повністю відсутні невиробничі активи. Це свідчить про високу концентрацію ресурсів безпосередньо у виробничій діяльності та орієнтацію підприємства на підтримання основного операційного циклу. В умовах війни та фінансових обмежень така структура активів є логічною, оскільки підприємство спрямовує ресурси виключно на забезпечення виробничої стійкості та експортного потенціалу.

Отже, аналіз динаміки ОснЗ свідчить, що у 2024 р. ПРАТ «ЦГЗК» здійснювало активну модернізацію та нарощування виробничого потенціалу з метою адаптації до воєнних умов та підтримання конкурентоспроможності. Однак у 2025 р. ПРАТ «ЦГЗК» зіткнулося з посиленням фінансових обмежень, що проявилось у скороченні вартості виробничих активів, зменшенні

інвестиційної активності та оптимізації структури основних засобів. Така тенденція свідчить про зростання ризику технологічного старіння виробництва та потребує формування довгострокової інвестиційної стратегії, спрямованої на оновлення обладнання, підвищення енергоефективності та забезпечення стабільності виробничої інфраструктури в умовах тривалої економічної нестабільності.

Динаміка надходження, вибуття та абсолютного приросту основних засобів безпосередньо впливає на обсяг амортизаційних відрахувань, структуру витрат підприємства, собівартість продукції та фінансові результати діяльності. Аналіз руху основних засобів гірничо-збагачувального комбінату у 2020–2025 рр. свідчить про поступове зниження інвестиційної активності підприємства після 2020 р., а також про зміну характеру відтворення виробничого потенціалу під впливом кризових економічних та воєнних чинників (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Рух основних засобів, тис. грн

Рік	Надійшло, тис. грн	Вибуло, тис. грн	Абсолютний приріст основних засобів, тис. грн	Коефіцієнт руху основних засобів
2020	2 613 523	128 052	2 485 471	20,41
2021	1 506 575	252 833	1 253 742	5,96
2022	795 428	658 177	137 251	1,21
2023	729 033	333 381	395 652	2,19
2024	371 192	254 387	116 805	1,46
2025	455 931	89 263	366 668	5,11

У 2020 р. підприємство характеризувалося найвищим рівнем оновлення основних засобів. Обсяг надходження становив 2,61 млрд грн, а абсолютний приріст основних засобів перевищив 2,48 млрд грн. Коефіцієнт руху основних засобів досяг 20,41, що свідчить про активне інвестування у виробничу базу. Це означає, що підприємство здійснювало масштабне оновлення обладнання, транспортних засобів та виробничої інфраструктури ще до початку повномасштабної війни. Високий рівень інвестицій у цей період формував передумови для подальшого зростання амортизаційних відрахувань у

наступних роках, оскільки нові основні засоби збільшують амортизаційну базу ПРАТ «ЦГЗК».

У 2021 р. обсяг надходження основних засобів скоротився до 1,5 млрд грн, однак підприємство все ще підтримувало позитивний приріст активів. В умовах високої прибутковості та сприятливої кон'юнктури світового ринку залізорудної продукції комбінат мав достатній фінансовий ресурс для модернізації виробництва. Водночас коефіцієнт руху основних засобів знизився до 5,96, що свідчить про поступове уповільнення темпів інвестування. У цей період амортизаційні витрати почали зростати внаслідок введення в експлуатацію значного обсягу нових активів, придбаних у 2020–2021 рр. Це могло підвищувати собівартість продукції, однак компенсувалося високими доходами та прибутковістю ПРАТ «ЦГЗК».

У 2022 р. ситуація суттєво погіршилася через початок повномасштабної війни. Надходження основних засобів скоротилося майже удвічі порівняно з 2021 р. та становило лише 795,4 млн грн. Одночасно обсяг вибуття зріс до 658,2 млн грн, а абсолютний приріст активів скоротився до мінімального рівня 137,3 млн грн. Коефіцієнт руху основних засобів становив лише 1,21. Це свідчить про різке зниження інвестиційної активності підприємства, що було пов'язано з невизначеністю економічної ситуації, дефіцитом фінансових ресурсів, порушенням логістики та ризиком пошкодження виробничих об'єктів.

У контексті амортизації така тенденція означала поступове уповільнення оновлення амортизаційної бази. В умовах низького рівня введення нових активів підприємство продовжувало нараховувати амортизацію переважно на вже існуючі основні засоби, значна частина яких могла мати високий рівень фізичного та морального зношення. Це створювало ризик технологічного старіння виробництва та зростання витрат на ремонт і технічне обслуговування.

У 2023 р. обсяг надходження основних засобів продовжив знижуватися та становив 729 млн грн. Незважаючи на певне скорочення вибуття, абсолютний приріст активів залишався низьким. Це свідчить про те, що підприємство перейшло до переважно підтримувальної моделі інвестування, коли капітальні

вкладення спрямовуються лише на забезпечення безперервності виробництва та заміну критично важливого обладнання. В умовах війни підприємство було змушене обмежувати довгострокові інвестиційні програми.

Для амортизаційної політики це означало поступове скорочення темпів зростання амортизаційних відрахувань. З одного боку, це частково стримувало збільшення собівартості продукції. З іншого боку, недостатнє оновлення основних засобів призводило до зростання частки зношеного обладнання, що могло підвищувати аварійність виробництва, витрати на ремонт та енергоспоживання.

У 2024 р. підприємство продовжило скорочувати інвестиційну активність. Надходження основних засобів зменшилося до 371,2 млн грн, а абсолютний приріст становив лише 116,8 млн грн. Це є найнижчим значенням за весь досліджуваний період. Така динаміка свідчить про суттєві фінансові обмеження та переорієнтацію підприємства на режим економії ресурсів. В умовах високих витрат на логістику, енергозабезпечення та підтримання операційної діяльності підприємство не мало достатніх можливостей для масштабного технічного переоснащення.

У контексті амортизації це означає, що підприємство поступово входить у фазу старіння основних засобів. Оскільки нові активи вводяться у недостатньому обсязі, амортизаційна база оновлюється повільно. Це може призвести до ситуації, коли у майбутніх періодах амортизаційні відрахування почнуть скорочуватися через повне списання старих активів, а це, своєю чергою, зменшить внутрішні джерела фінансування інвестицій.

Водночас у 2025 р. спостерігається певне відновлення інвестиційної активності. Надходження основних засобів зросло до 455,9 млн грн, а вибуття скоротилося до 89,3 млн грн. Абсолютний приріст основних засобів збільшився до 366,7 млн грн, а коефіцієнт руху зріс до 5,11. Це свідчить про спробу підприємства стабілізувати виробничий потенціал та частково відновити процес оновлення активів.

З точки зору амортизації така тенденція матиме подвійний ефект. З одного боку, введення нових основних засобів сприятиме збільшенню амортизаційних відрахувань у наступних періодах. Це підвищить собівартість продукції та може чинити додатковий тиск на фінансовий результат підприємства в умовах нестабільної рентабельності. З іншого боку, нове обладнання зазвичай є більш продуктивним та енергоефективним, тому зростання амортизації може компенсуватися зниженням експлуатаційних витрат, витрат на ремонт та енергоспоживання.

Важливим аспектом є також те, що в умовах високої інфляції та значних валютних коливань підприємство може зіткнутися з необхідністю переоцінки основних засобів. У разі проведення переоцінки балансова вартість активів зростатиме, що автоматично призведе до збільшення амортизаційних відрахувань. Для гірничо-збагачувального комбінату це матиме суттєвий вплив на собівартість продукції, оскільки амортизація є однією з ключових складових витрат у капіталомісткому виробництві.

Загалом, аналіз руху ОsnЗ ПРАТ «ЦГЗК» свідчить, що у 2020–2021 рр. підприємство активно формувало нову амортизаційну базу через масштабне оновлення виробничих активів. Починаючи з 2022 р. інвестиційна активність різко скоротилася внаслідок війни та фінансової нестабільності, що створило ризики технологічного старіння основних засобів. У 2025 р. спостерігаються ознаки часткового відновлення процесу оновлення активів, однак підприємству необхідно забезпечити стабільне інвестування у модернізацію виробництва для підтримання конкурентоспроможності та формування ефективної амортизаційної політики у довгостроковій перспективі.

Надалі проаналізуємо величина зносу основних засобів ПРАТ «ЦГЗК», 2020-2025 рр. (табл. 2.6 – 2.7).

Аналіз динаміки зносу ОsnЗ ПРАТ «ЦГЗК» у 2020–2025 рр. свідчить про суттєві структурні зміни у стані виробничого потенціалу підприємства, а також про високий вплив інвестиційної активності, амортизаційної політики та кризових зовнішніх факторів на процес відтворення ОsnЗ.

Таблиця 2.6 – Величина зносу ОснЗ ПРАТ «ЦГЗК», 2020-2025 рр.

Найменування показника, тис. грн	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
1	2	3	4	5	6	7
Первісна вартість основних засобів	10932052	12185794	12323045	12718697	10753522	11 120 218
Знос основних засобів	2644440	4369726	5479116	6547180	434687	2 319 679
Залишкова вартість основних засобів	8287612	7816068	6843929	6171517	10318835	8 800 539

Таблиця 2.7 – Динаміка зносу ОснЗ ПРАТ «ЦГЗК», 2020-2025 рр.

Показник	2021–2020	2022–2021	2023–2022	2024–2023	2025–2024
Абсолютні відхилення, тис. грн					
Первісна вартість основних засобів	+1 253 742	+137 251	+395 652	-1 965 175	+366 696
Знос основних засобів	+1 725 286	+1 109 390	+1 068 064	-6 112 493	+1 884 992
Залишкова вартість основних засобів	-471 544	-972 139	-672 412	+4 147 318	-1 518 296
Відносні відхилення, %					
Первісна вартість основних засобів	+11,47	+1,13	+3,21	-15,46	+3,41
Знос основних засобів	+65,23	+25,38	+19,49	-93,36	+433,87
Залишкова вартість основних засобів	-5,69	-12,44	-9,83	+67,19	-14,71

Динаміка первісної, залишкової вартості та суми зносу демонструє нерівномірний характер оновлення виробничих активів та посилення ризику технологічного старіння підприємства в умовах воєнної та економічної нестабільності.

У 2021 р. первісна вартість основних засобів збільшилася на 1,25 млрд грн або на 11,47 %, що свідчить про активне надходження нових виробничих активів та реалізацію інвестиційних програм. Водночас сума зносу зросла ще швидше, а саме на 1,73 млрд грн або на 65,23 %. Така ситуація свідчить про те, що, незважаючи на оновлення активів, підприємство продовжувало експлуатувати значний обсяг технічно та фізично зношених основних засобів. Зростання суми зносу перевищувало темпи приросту первісної вартості, що призвело до скорочення залишкової вартості основних засобів на 471,5 млн грн або на 5,69 %. Це означає, що процес амортизації відбувався швидше, ніж

процес оновлення виробничої бази. Причиною такого явища могла бути висока капіталомісткість гірничо збагачувального виробництва, де значна частина обладнання має тривалий строк експлуатації та значний рівень накопиченого зносу. Одночасно підприємство могло застосовувати прискорені методи амортизації щодо окремих груп обладнання з метою швидшого накопичення внутрішніх джерел фінансування інвестицій.

У 2022 р. ситуація погіршилася під впливом повномасштабної війни. Первісна вартість основних засобів зросла лише на 137,3 млн грн або на 1,13 %, що свідчить про майже повне зупинення масштабного оновлення активів. Водночас сума зносу продовжила зростати на 1,11 млрд грн або на 25,38 %. Це означає, що підприємство активно експлуатувало наявні основні засоби без належного оновлення технічної бази. Залишкова вартість основних засобів у 2022 р. скоротилася ще на 972,1 млн грн або на 12,44 %, що є негативною тенденцією. Така динаміка свідчить про прискорене старіння виробничого потенціалу підприємства. Причинами стали обмежені фінансові можливості для інвестування, руйнування логістичних ланцюгів, дефіцит імпортного обладнання, високі ризики капіталовкладень в умовах бойових дій та необхідність спрямування фінансових ресурсів на підтримання поточної операційної діяльності.

У 2023 р. негативна тенденція продовжилася. Незважаючи на певне зростання первісної вартості основних засобів на 395,7 млн грн або на 3,21 %, сума зносу збільшилася ще на 1,07 млрд грн або на 19,49 %. Це свідчить про те, що масштаби введення нових активів залишалися недостатніми для компенсації процесу фізичного та морального старіння основних засобів. У результаті залишкова вартість активів скоротилася ще на 672,4 млн грн або на 9,83 %. Така ситуація є критичною для гірничо збагачувального комбінату, оскільки високий рівень зносу виробничих активів безпосередньо впливає на ефективність виробництва. Зношене обладнання характеризується нижчою продуктивністю, вищими витратами електроенергії, частішими аваріями та збільшенням витрат на ремонт. У воєнних умовах це створює додаткові ризики

для безперервності виробничого процесу та конкурентоспроможності підприємства на світовому ринку залізорудної продукції.

У 2024 р. відбулася різка зміна тенденції. Первісна вартість ОснЗ скоротилася на 1,97 млрд грн або на 15,46 %, однак сума зносу зменшилася одразу на 6,11 млрд грн або на 93,36 %. У результаті залишкова вартість основних засобів різко зросла на 4,15 млрд грн або на 67,19 %. Така динаміка свідчить про проведення масштабної переоцінки основних засобів, списання повністю амортизованих активів або суттєву зміну облікової політики підприємства. Імовірно, комбінат здійснив очищення балансу від морально застарілого чи непридатного обладнання, яке більше не брало участі у виробничому процесі. Також можливим є проведення дооцінки окремих виробничих об'єктів в умовах інфляції та зростання вартості відновлення активів.

Зменшення суми накопиченого зносу мало позитивний вплив на фінансову звітність підприємства, оскільки сприяло покращенню структури балансу та підвищенню залишкової вартості активів. Однак така тенденція не обов'язково свідчить про реальне омолодження виробничої бази. Якщо скорочення зносу було досягнуто переважно через бухгалтерські операції, а не через масштабне фізичне оновлення обладнання, то ризики технологічного старіння можуть залишатися високими.

У 2025 р. ситуація знову погіршилася. Первісна вартість ОснЗ зросла на 366,7 млн грн або на 3,41 %, що свідчить про певне відновлення інвестиційної активності. Проте сума зносу збільшилася на 1,88 млрд грн або на 433,87 %. Це надзвичайно високий темп приросту, який свідчить про різке прискорення амортизаційних процесів та подальше старіння виробничих активів. У результаті залишкова вартість ОснЗ скоротилася на 1,52 млрд грн або на 14,71 %.

Така динаміка може бути пов'язана з введенням в експлуатацію нових активів із високою первісною вартістю та одночасним нарахуванням значних амортизаційних відрахувань. Крім того, підприємство могло повернутися до

стандартної моделі обліку після переоцінки активів у 2024 р., що призвело до різкого збільшення обсягу нарахованого зносу.

У контексті АМ це означає суттєве зростання навантаження на собівартість продукції у наступних періодах. Для ГЗК амортизаційні витрати є однією з ключових складових виробничої собівартості, оскільки підприємство використовує значний обсяг капіталомісткого обладнання. Зростання зносу та амортизаційних відрахувань може негативно впливати на фінансові результати підприємства, особливо в умовах нестабільного попиту на залізорудну продукцію та високих логістичних витрат.

Водночас амортизація виконує і позитивну функцію, оскільки формує внутрішнє джерело фінансування інвестицій. За умови ефективного використання амортизаційних коштів підприємство може забезпечити поступове оновлення виробничих активів без надмірного залучення позикового капіталу. Проте для цього необхідна стабільна прибутковість діяльності, яка у 2023–2025 рр. суттєво погіршилася.

Отже, аналіз динаміки зносу основних засобів свідчить, що ПРАТ «ЦГЗК» упродовж 2021–2023 рр. функціонував в умовах прискореного старіння виробничого потенціалу та недостатнього оновлення активів. У 2024 р. підприємство здійснило масштабну трансформацію структури основних засобів, що тимчасово покращило показники залишкової вартості. Однак уже у 2025 р. знову посилюються процеси накопичення зносу, що свідчить про необхідність системної модернізації виробництва, активізації інвестиційної діяльності та формування ефективної амортизаційної політики для підтримання довгострокової конкурентоспроможності комбінату.

Аналіз структури операційних витрат ПРАТ «ЦГЗК» у 2024–2025 рр. свідчить про суттєве зростання витратного навантаження на підприємство, що безпосередньо пов'язано з інфляційними процесами, підвищенням вартості енергоресурсів, зростанням витрат на оплату праці та посиленням амортизаційного навантаження. Особливу увагу слід приділити динаміці амортизації, оскільки саме вона відображає масштаби зносу виробничих

активів, рівень капіталомісткості виробництва та інтенсивність оновлення основних засобів (табл. 2.8-2.9).

Таблиця 2.8 – Амортизація в системі операційних витрат

Назва показника	2024 р., тис. грн	2025 р., тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Матеріальні затрати	8 914 691,00	10 352 442,00	1 437 751,00	16,12
Витрати на оплату праці	969 306,00	1 197 645,00	228 339,00	23,56
Відрахування на соціальні заходи	211 266,00	266 680,00	55 414,00	26,23
Амортизація	1 387 088,00	1 837 226,00	450 138,00	32,46
Інші операційні витрати	6 427 747,00	7 369 134,00	941 387,00	14,65
Разом	17 910 098,00	21 023 127,00	3 113 029,00	17,38

Таблиця 2.9 – Питома вага амортизації на ПРАТ «ЦГЗК»

Назва показника	2024 р., тис. грн	Питома вага 2024, %	2025 р., тис. грн	Питома вага 2025, %	Відхилення питомої ваги, в.п.
Матеріальні затрати	8 914 691,00	49,76	10 352 442,00	49,24	-0,52
Витрати на оплату праці	969 306,00	5,41	1 197 645,00	5,70	+0,29
Відрахування на соціальні заходи	211 266,00	1,18	266 680,00	1,27	+0,09
Амортизація	1 387 088,00	7,74	1 837 226,00	8,74	+1,00
Інші операційні витрати	6 427 747,00	35,91	7 369 134,00	35,06	-0,85
Разом	17 910 098,00	100,00	21 023 127,00	100,00	0,00

Загальна сума операційних витрат у 2025 р. зросла на 3,11 млрд грн або на 17,38 % порівняно з 2024 р. Це свідчить про суттєве подорожчання виробничої діяльності комбінату. Основною причиною такого зростання стали інфляційні процеси в економіці України, подорожчання електроенергії, палива, логістичних послуг та імпортованих матеріалів, а також зростання витрат на підтримання безперервності виробництва в умовах воєнних ризиків.

Найбільшу частку в структурі операційних витрат ПРАТ «ЦГЗК» традиційно займали матеріальні затрати. У 2025 р. вони збільшилися на 1,44 млрд грн або на 16,12 %. Незважаючи на значне абсолютне зростання, їх питома вага у структурі витрат дещо скоротилася з 49,76 % до 49,24 %. Це свідчить про те, що інші складові витрат, зокрема амортизація та витрати на персонал, зростали швидше, ніж матеріальні ресурси.

Витрати на оплату праці у 2025 р. збільшилися на 228,3 млн грн або на 23,56 %, а їх частка у структурі витрат зросла до 5,70 %. Така тенденція пов'язана з дефіцитом трудових ресурсів через мобілізацію, трудову міграцію та конкуренцію за кваліфікованих працівників у промисловому секторі. Для ПРАТ «ЦГЗК» це означає необхідність підвищення рівня заробітної плати для утримання персоналу та забезпечення стабільності виробничих процесів.

Аналогічну тенденцію демонструють і відрахування на соціальні заходи, які зросли на 26,23 %. Це є прямим наслідком підвищення фонду оплати праці. Однак частка цих витрат у загальній структурі залишається незначною та становить лише 1,27 %.

Найбільш показовою є динаміка амортизаційних витрат. У 2025 р. сума амортизації зросла на 450,1 млн грн або на 32,46 %, що є найвищим темпом зростання серед основних складових операційних витрат. Питома вага амортизації у структурі витрат збільшилася з 7,74 % до 8,74 %, тобто на 1 відсотковий пункт. Це свідчить про посилення ролі амортизації у формуванні собівартості продукції підприємства. Таке зростання амортизації є закономірним наслідком процесів, які відбувалися з основними засобами комбінату у попередні роки. ПРАТ «ЦГЗК» здійснювало оновлення та модернізацію виробничих активів, особливо у 2020–2021 рр. та частково у 2024–2025 рр. Введення нових основних засобів автоматично збільшує амортизаційну базу та обсяг щорічних амортизаційних відрахувань. Суттєвий вплив могла мати переоцінка основних засобів, проведена у 2024 р. Зростання залишкової вартості активів після переоцінки призводить до збільшення суми амортизації у наступних періодах. Для капіталомісткого підприємства гірничо-металургійного комплексу навіть незначне збільшення балансової вартості виробничих активів має суттєвий вплив на обсяг амортизаційних витрат. Прискорене фізичне та моральне старіння обладнання в умовах інтенсивної експлуатації, перебоїв енергопостачання та високого навантаження на техніку також могло сприяти збільшенню амортизаційних нарахувань. В умовах війни

обладнання працює у складніших режимах, що пришвидшує його зношення та скорочує строк корисного використання.

Зростання питомої ваги АМ має подвійний економічний ефект для ПРАТ «ЦГЗК». З одного боку, це негативно впливає на фінансові результати, оскільки збільшує собівартість продукції та знижує рівень прибутковості. В умовах нестабільного попиту на залізородну продукцію та високих логістичних витрат додаткове амортизаційне навантаження посилює ризик збитковості діяльності.

З іншого боку, АМ є внутрішнім джерелом фінансування інвестиційної діяльності. На відміну від матеріальних чи трудових витрат, амортизаційні відрахування не супроводжуються безпосереднім відтоком грошових коштів у момент їх нарахування. Тому зростання АМ створює потенціал для накопичення власних фінансових ресурсів, які можуть бути спрямовані на модернізацію виробництва, оновлення обладнання та підвищення енергоефективності підприємства.

Водночас ефективність використання амортизаційних коштів залежить від загального фінансового стану комбінату. В умовах погіршення ліквідності та зростання кредиторської заборгованості існує ризик, що амортизаційні ресурси будуть використовуватися не для інвестиційного оновлення, а для покриття поточних дефіцитів оборотного капіталу. Це може призвести до подальшого старіння виробничої бази та втрати конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

Темпи зростання АМ перевищують темпи зростання матеріальних витрат та інших операційних витрат. Це свідчить про поступове підвищення капіталомісткості виробництва та збільшення ролі технічної складової у формуванні собівартості продукції. Для ГЗК така тенденція є закономірною, оскільки сучасне видобувне та збагачувальне виробництво потребує значних капіталовкладень у техніку, автоматизацію та енергетичну інфраструктуру.

Отже, аналіз АМ в системі операційних витрат свідчить, що у 2025 р. ПРАТ «ЦГЗК» зіткнулося з посиленням амортизаційного навантаження внаслідок оновлення та переоцінки основних засобів, а також прискореного

зношення виробничих активів. Зростання частки амортизації у структурі витрат вказує на підвищення капіталомісткості виробництва та потребу у формуванні ефективної амортизаційної політики. Для забезпечення фінансової стійкості підприємству необхідно спрямовувати амортизаційні ресурси на технологічне оновлення виробництва, підвищення енергоефективності та скорочення експлуатаційних витрат, що дозволить компенсувати негативний вплив зростання амортизаційних відрахувань на собівартість продукції та прибутковість діяльності ПРАТ «ЦГЗК».

Система бухгалтерського обліку ПРАТ «ЦГЗК» організована відповідно до сучасної централізованої моделі управління обліковими процесами, за якої функції ведення бухгалтерського, податкового та частково управлінського обліку передані спеціалізованій сервісній компанії «Метінвест Бізнес Сервіс». Такий підхід є характерним для підприємств групи Метінвест та спрямований на підвищення ефективності облікових процедур, стандартизацію фінансової інформації, посилення внутрішнього контролю та оптимізацію витрат на адміністрування облікових процесів [61].

ПРАТ «ЦГЗК» є одним із провідних підприємств гірничо-металургійного комплексу України, основною діяльністю якого є видобуток, переробка та збагачення залізної руди, виробництво концентрату й окатишів. Специфіка діяльності комбінату обумовлює складну систему бухгалтерського обліку, яка пов'язана зі значними обсягами виробничих операцій, великою кількістю структурних підрозділів, високою матеріаломісткістю та капіталомісткістю виробництва, а також необхідністю постійного контролю за витратами та рухом виробничих ресурсів [61].

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, ПКУ, внутрішніх корпоративних регламентів групи «Метінвест», а також із урахуванням принципів міжнародних стандартів фінансової звітності. Методологічне

супроводження облікових процесів забезпечується централізовано через сервісну модель управління бухгалтерським обліком.

Особливістю системи бухгалтерського обліку ПрАТ «ЦГЗК» є використання інтегрованої корпоративної інформаційної системи SAP ERP, яка забезпечує автоматизацію всіх основних бізнес-процесів підприємства. Використання SAP дозволяє інтегрувати фінансовий, виробничий, податковий, управлінський та складський облік у єдиному інформаційному середовищі. Завдяки цьому забезпечується оперативне відображення господарських операцій, контроль за рухом активів, автоматичне формування бухгалтерських проведення, консолідація фінансової інформації та підготовка звітності в режимі реального часу [42].

У системі SAP здійснюється облік ОснЗ, виробничих запасів, готової продукції, розрахунків із постачальниками та покупцями, грошових коштів, витрат виробництва, заробітної плати та фінансових результатів діяльності підприємства. Автоматизація облікових процесів сприяє мінімізації ризику помилок, підвищує швидкість обробки інформації та забезпечує високий рівень аналітичної деталізації даних для потреб управління підприємством [42].

Ведення бухгалтерського обліку ТОВ «Метінвест Бізнес Сервіс» охоплює повний цикл обробки первинної документації та формування фінансової звітності. При цьому структурні підрозділи ПРАТ «ЦГЗК» здійснюють первинне оформлення господарських операцій, контроль за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а також передають інформацію до централізованої системи обробки даних. Усі господарські операції фіксуються та обробляються в SAP відповідно до затверджених корпоративних процедур і регламентів [42].

Значну увагу в системі бухгалтерського обліку приділено обліку витрат виробництва та калькулюванню собівартості продукції. У межах SAP здійснюється деталізований облік витрат за центрами відповідальності, технологічними переділами, видами продукції та статтями калькуляції. Це забезпечує можливість оперативного аналізу витрат, контролю ефективності

використання ресурсів та оцінки фінансових результатів окремих напрямів діяльності підприємства [42].

Система бухгалтерського обліку ПрАТ «ЦГЗК» також передбачає ефективний механізм внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. За допомогою SAP забезпечується контроль повноти та достовірності первинних даних, автоматизована перевірка коректності проведення операцій, контроль доступу до інформації, аудит змін у документах та моніторинг фінансових показників. Це сприяє підвищенню прозорості облікових процесів і зниженню ризиків фінансових порушень [42].

Облікова політика ПрАТ «ЦГЗК» щодо амортизації основних засобів сформована відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, насамперед IAS 16 «Основні засоби» та IAS 38 «Нематеріальні активи», а також внутрішніх корпоративних регламентів групи Метінвест. Методологічне та організаційне забезпечення облікових процедур здійснюється централізовано через Метінвест Бізнес Сервіс із застосуванням інтегрованої ERP-системи SAP ERP, що забезпечує єдині підходи до обліку, автоматизацію розрахунків амортизації та повну інтеграцію фінансових даних [42].

Відповідно до облікової політики підприємства, АМ всіх груп основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного методу. Такий підхід забезпечує рівномірний розподіл амортизованої вартості активів протягом строку їх корисного використання та відповідає загальній моделі споживання економічних вигід на підприємствах гірничо-металургійного комплексу. Використання єдиного методу для всіх класів активів сприяє уніфікації облікових процедур, підвищенню порівнюваності фінансової інформації та спрощенню процесу фінансового контролю.

Строк корисного використання об'єктів ОснЗ визначається індивідуально при їх визнанні та базується на очікуваному періоді використання активу, технічних характеристиках обладнання, інтенсивності експлуатації, фізичному та моральному зносі, а також виробничо-технологічних особливостях діяльності комбінату. Перегляд строків корисного використання здійснюється у

разі зміни очікуваних економічних вигід або умов використання активу, що забезпечує достовірність оцінки залишкової вартості відповідно до вимог МСФЗ.

Ліквідаційна вартість ОснЗ визначається на дату первісного визнання активу та переглядається за необхідності у випадку суттєвих змін ринкових або експлуатаційних умов. АМ починається з моменту, коли актив стає придатним до використання за призначенням, і припиняється на дату його вибуття або переведення до категорії активів, утримуваних для продажу.

Нарахування АМ здійснюється автоматизовано в системі SAP ERP, що забезпечує точність розрахунків, мінімізацію ризику ручних помилок та оперативне формування бухгалтерських проведення. Інтеграція SAP із підсистемами управління активами дозволяє забезпечити безперервний контроль за рухом основних засобів і коректне відображення амортизаційних відрахувань у фінансовій звітності [42].

2.2 Бухгалтерський облік амортизації основних засобів на ПРАТ «ЦГЗК»

Форми первинного обліку ОсЗ унормовані наказом № 352. Приклади первинних документів по обліку ОснЗ наведені в дод. И.1-И.4. Безпосередньо для сум АМ застосовуються ОЗ14-ОЗ16 [27] (табл. 2.10), їх приклади наведені в дод. К, Л.

Таблиця 2.10 – Первинні форми обліку АМ

Шифр форми	Найменування первинного документа
ОЗ-14	«Розрахунок амортизації основних засобів» (для промислових підприємств) (дод. К)
ОЗ-15	«Розрахунок амортизації основних засобів» (для будівельних організацій)
ОЗ-16	«Розрахунок амортизації по автотранспорту» (дод. Л)

Форма ОЗ-14 («Розрахунок амортизації основних засобів») використовується для щомісячного або періодичного визначення суми амортизаційних відрахувань по об'єктах ОснЗ. Її економічна сутність полягає у

формалізації процесу перенесення вартості необоротних активів на витрати діяльності відповідно до обраного підприємством методу амортизації (для ПРАТ «ЦГЗК» застосовується прямолінійний метод). У формі ОЗ-14 відображаються дані про первісну (або переоцінену) вартість об'єкта, строк корисного використання, норму амортизації, місячну суму АМ, а також накопичений знос. Документ формується на основі інвентарних карток та є підставою для відображення амортизаційних витрат у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності [27].

Форма ОЗ-16 («Відомість нарахування амортизації основних засобів») є узагальнюючим реєстром, у якому акумулюються дані щодо нарахованої амортизації за всіма групами або структурними підрозділами підприємства. Вона виконує функцію синтетичного узагальнення інформації, сформованої на підставі індивідуальних розрахунків (зокрема форми ОЗ-14), і забезпечує контроль правильності нарахування амортизаційних витрат. У цій формі узагальнюються суми АМ за рахунками обліку витрат, що дає можливість забезпечити коректне віднесення АМ на виробничу собівартість, адміністративні витрати або витрати на збут [27].

Первинний облік АМ на ПРАТ «ЦГЗК» організований як елемент загальної системи обліку необоротних активів, що функціонує в умовах централізованої моделі облікового супроводу через Метінвест Бізнес Сервіс із використанням інтегрованої ERP-системи SAP ERP. Його сутність полягає не у фізичному формуванні «первинного документа на амортизацію» як такого, а у забезпеченні коректного документування подій, які є підставою для нарахування амортизаційних витрат у бухгалтерському обліку відповідно до МСФЗ.

Первинний облік АМ починається з моменту визнання об'єкта ОснЗ придатним до використання за призначенням. Саме цей факт фіксується первинними документами, які оформлюють введення об'єкта в експлуатацію. До таких документів належать акти приймання-передачі ОснЗ, акти введення в експлуатацію обладнання, внутрішні розпорядчі документи щодо закріплення

активів за відповідними підрозділами, а також дані інвентарних карток. Усі ці документи є первинною базою для запуску процесу нарахування АМ [27].

Після оформлення введення в експлуатацію інформація про об'єкт основних засобів реєструється в SAP, де формується індивідуальна облікова картка активу із зазначенням первісної вартості, строку корисного використання, ліквідаційної вартості та обраного методу амортизації (прямолінійного). Таким чином, первинна інформація про АМ фактично формується на основі введених даних щодо об'єкта, а не через окремий первинний документ «нарахування амортизації» [42].

Подальший процес нарахування амортизації здійснюється автоматично в SAP на щомісячній основі. Результатом є формування бухгалтерських проведення, які відображають амортизаційні витрати у складі витрат виробництва, адміністративних або інших операційних витрат залежно від функціонального призначення активу. Хоча сам розрахунок є автоматизованим, його підґрунтям залишаються первинні документи щодо руху основних засобів та їх характеристик [42].

Інтерфейс формування та запуску амортизації основних засобів у SAP ERP (модуль FI-AA) зображений на рис. 2.1.

Особливе значення у первинному обліку АМ має система інвентарного обліку Оsn3. Кожному об'єкту присвоюється інвентарний номер, який забезпечує його ідентифікацію протягом усього строку корисного використання. Інвентарні картки містять повну інформацію про рух активу, зміни його вартості, модернізації, переоцінки (за наявності) та інші події, що можуть впливати на базу нарахування АМ.

Контроль за правильністю первинного відображення інформації здійснюється як на рівні структурних підрозділів комбінату, які забезпечують фактичну експлуатацію активів, так і на рівні централізованого облікового центру Метінвест Бізнес Сервіс. Така багаторівнева система контролю дозволяє забезпечити достовірність даних, що використовуються для автоматизованого розрахунку амортизації.

SAP Запуск амортизації: Основні засоби

Меню Зберегти як варіант... Отримати варіант... Параметри Вивід у фоновому режимі Вивід Журнал перевірки Довідка Вихід

Параметри запуску		Статус запуску	
Код компанії:	UA01 ПРАТ "ЦГЗК"	Статус:	Завершено успішно
Область оцінки:	01 Book depreciation (UA GAAP)	Дата запуску:	31.05.2024
Клас активів:	від 0000 до ZZZZ	Час запуску:	13:25:41
Інвентарний номер:	від до	Користувач:	MB_SERVICE
Дата ключа:	31.05.2024	Тривалість:	00:00:15
Період проведення:	05 / 2024	Кількість об'єктів:	128
Метод амортизації:		Кількість помилок:	0
☐ Тестовий запуск		Кількість попереджень:	0
Валюта:	UAH		

Результати розрахунку амортизації

Детальна інформація

Інвентарний номер	Опис основного засобу	Клас активів	Область оцінки	Дата введення в експлуатацію	Первісна вартість (UAH)	Ліквідаційна вартість (UAH)	Строк корисного використання до	Амортизація за період (UAH)	Накопичена амортизація (UAH)	Залишкова вартість (UAH)
1000001234	Екскаватор Komatsu PC2000	3100	01	15.03.2018	245,000,000.00	2,450,000.00	31.03.2033	1,346,153.85	82,113,846.15	162,886,153.85
1000001256	Дробарка Metso HP500	3200	01	01.07.2019	98,500,000.00	985,000.00	30.06.2034	657,666.67	37,271,666.67	60,243,333.33
1000001278	Конвеєр стрічковий №1	3300	01	20.11.2020	35,200,000.00	352,000.00	30.11.2030	293,333.33	11,733,333.33	23,466,666.67
1000001300	Насосна станція Wilo	3400	01	10.06.2021	12,800,000.00	128,000.00	30.06.2031	106,000.00	3,180,000.00	9,620,000.00
1000001322	Автомобіль самоскид БелАЗ 75306	3500	01	05.09.2021	18,750,000.00	187,500.00	30.09.2031	156,250.00	4,687,500.00	14,062,500.00
1000001344	Будівля адміністративна	4100	01	01.01.2016	125,000,000.00	12,500,000.00	31.12.2045	2,604,166.67	91,145,833.33	33,854,166.67
1000001366	Складський комплекс	4100	01	12.08.2017	85,600,000.00	8,560,000.00	31.08.2042	1,542,666.67	49,365,333.33	36,234,666.67
1000001388	Програмне забезпечення (NMA)	5000	01	01.02.2022	3,600,000.00	0.00	31.01.2027	60,000.00	1,020,000.00	2,580,000.00
Разом					624,450,000.00	25,162,500.00		6,766,237.19	280,517,513.14	318,769,986.86

Виконати запуск амортизації Скасувати запуск План запусків

Рис. 2.1 - Інтерфейс формування та запуску амортизації основних засобів у SAP ERP (модуль FI-AA)

Таким чином, первинний облік АМ на ПРАТ «ЦГЗК» є не ізольованим процесом формування окремих розрахункових документів, а комплексною системою документування подій щодо введення, експлуатації та облікової ідентифікації основних засобів, які в подальшому слугують основою для автоматизованого нарахування амортизаційних відрахувань у системі SAP відповідно до вимог МСФЗ.

Рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів» у системі бухгалтерського обліку України є контрактивним регулюючим рахунком, який призначений для узагальнення інформації про суму нарахованого зносу (амортизації) за всіма видами необоротних активів підприємства. Його економічна сутність полягає у відображенні частини вартості ОснЗ і нематеріальних активів, яка поступово перенесена на витрати діяльності

протягом строку їх корисного використання, що забезпечує дотримання принципу відповідності доходів і витрат [38].

На промисловому підприємстві, такому як ПРАТ «ЦГЗК», рахунок 13 виконує функцію накопичувального регістру, де формується узагальнена інформація про знос основних засобів у процесі їх експлуатації. За кредитом рахунку 13 відображається щомісячне нарахування амортизації, яке здійснюється відповідно до обраної облікової політики (у даному випадку прямолінійний метод), а також можливі дооцінки зносу у разі переоцінки активів. За дебетом рахунку 13 відображається списання накопиченого зносу у випадках вибуття, ліквідації або безоплатної передачі об'єктів необоротних активів [38].

Рахунок 13 має важливу аналітичну функцію, оскільки дозволяє вести облік зносу в розрізі груп основних засобів, окремих інвентарних об'єктів та видів нематеріальних активів. Це забезпечує можливість контролю ступеня зношеності виробничої бази підприємства, що є критично важливим для великих промислових комплексів із високою фондоємністю виробництва [38].

У фінансовій звітності рахунок 13 безпосередньо не відображається, однак його дані використовуються для формування балансової вартості необоротних активів, яка розраховується як різниця між первісною (або переоціненою) вартістю та накопиченим зносом. Таким чином, рахунок 13 забезпечує об'єктивне відображення реальної вартості активів підприємства та є ключовим елементом системи амортизаційного обліку на промисловому підприємстві. Він має 5 субрахунків [38] (табл. 2.11).

На ПРАТ «ЦГЗК» аналітичний облік зносу (накопиченої амортизації) основних засобів організований відповідно до класифікації об'єктів основних засобів та їх функціонального призначення. Облік здійснюється згідно з вимогами Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів № 561, НП(С)БО 7 «Основні засоби» та внутрішньої облікової політики підприємства. Для узагальнення інформації про суму нарахованої амортизації

на комбінаті використовується рахунок 13 «Знос (амортизація) необоротних активів», зокрема субрахунок 131 «Знос основних засобів» [38].

Таблиця 2.2 – Субрахунки рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів»

Субрахунок	Характеристика
131 «Знос основних засобів»	Узагальнюється інформація про суму зносу тих необоротних активів, облік яких ведеться на рахунку 10 «Основні засоби»
132 «Знос інших необоротних матеріальних активів»	Узагальнюється інформація про суму зносу тих необоротних активів, облік яких ведеться на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи»
133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів»	Узагальнюється інформація про суму накопиченої амортизації нематеріальних активів
134 «Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів»	Узагальнюється інформація про суму амортизації, нарахованої на довгострокові біологічні активи
135 «Знос інвестиційної нерухомості»	Узагальнюється інформація про суму зносу інвестиційної нерухомості, облік якої за первісною вартістю ведеться на субрахунку 100 «Інвестиційна нерухомість»

На комбінаті аналітичний облік зносу ведеться за кожним інвентарним об'єктом окремо у системі SAP ERP. Кожному об'єкту основних засобів присвоюється інвентарний номер, за яким у системі накопичується інформація про первісну вартість, строк корисного використання, норму амортизації, суму щомісячного нарахування та накопичений знос. Нарахування амортизації на ПРАТ «ЦГЗК» здійснюється прямолінійним методом, тобто вартість об'єкта рівномірно списується протягом встановленого строку його експлуатації.

Процес нарахування амортизації відбувається автоматизовано наприкінці кожного місяця. Після закриття звітної періоду система SAP формує відомість амортизації та автоматично розподіляє суми зносу залежно від напряму використання основних засобів. Якщо ОснЗ безпосередньо використовується у виробничому процесі, наприклад дробильне обладнання, конвеєри, екскаватори або технологічні машини збагачувальної фабрики, сума амортизації включається до виробничої собівартості продукції проведенням:

«Дт 23 «Виробництво» / Кт 131 «Знос основних засобів»».

За основними засобами загальновиробничого призначення, до яких належать ремонтні майстерні, виробничі будівлі, компресорні станції, внутрішньоцехові електромережі та інше допоміжне обладнання, амортизація відображається проведенням: «Дт 91 «Загальновиробничі витрати» / Кт 131» [38]. Надалі ці витрати розподіляються між видами продукції відповідно до прийнятої бази розподілу.

Якщо основні засоби використовуються у сфері збуту продукції, наприклад транспортні засоби служби реалізації або складське обладнання відділу збуту, сума амортизації обліковується проведенням: «Дт 93 «Витрати на збут» / Кт 131» [38].

АМ адміністративних ОоснЗ, до яких належать адміністративні будівлі, комп'ютерна техніка управлінського персоналу, офісне обладнання та меблі, відображається за проведенням: «Дт 92 «Адміністративні витрати» / Кт 131» [18]. Такі витрати формують загальногосподарські витрати підприємства та не включаються безпосередньо до виробничої собівартості продукції.

За об'єктами соціальної сфери, житлово-комунального призначення або основними засобами, переданими в операційну оренду, нарахування амортизації відображається проведенням: «Дт 949 «Інші витрати операційної діяльності» / Кт 131» [18]. До таких об'єктів на комбінаті можуть належати соціально-побутові приміщення, об'єкти інфраструктури чи окремі невикробничі активи (табл. 2.12).

На ПРАТ «ЦГЗК» безоплатне отримання ОоснЗ відображається відповідно до вимог НП(С)БО 7 «Основні засоби» та НП(С)БО 15 «Дохід». Такі операції можуть виникати у випадку передачі обладнання від материнської компанії, отримання майна в межах корпоративної підтримки, гуманітарної або виробничої допомоги. Після надходження об'єкта на комбінат створюється комісія з приймання основних засобів, яка здійснює огляд активу, перевіряє технічний стан, комплектність та оформлює первинні документи на введення в експлуатацію. Для кожного об'єкта в системі SAP ERP відкривається окрема

інвентарна картка, присвоюється інвентарний номер та визначається строк корисного використання.

Таблиця 2.12 – Нарахування зносу об'єктів ОсЗ

Господарські операції	Дебет	Кредит	Центр витрат SAP	Сума, грн
Нараховано амортизацію об'єктів виробничого призначення	23000000	13100000	CR-PRD-001	118 540,00
Нараховано амортизацію об'єктів загальнопромислового призначення	91000000	13100000	CR-OVH-014	37 860,00
Нараховано амортизацію об'єктів адміністративного призначення	92000000	13100000	CR-ADM-005	18 420,00
Нараховано амортизацію об'єктів збутового призначення	93000000	13100000	CR-SAL-002	21 675,00
Нараховано амортизацію об'єктів соціально-культурного призначення	94900000	13100000	CR-SOC-011	9 840,00
Автоматичне закриття періоду та формування документа амортизації в системі SAP ERP	—	—	AFAB-2025-04	206 335,00

Первісна вартість безоплатно одержаного ОснЗ визначається за його справедливою вартістю на дату отримання з урахуванням витрат на транспортування, монтаж, налагодження та введення в експлуатацію. У бухгалтерському обліку така операція спочатку відображається як збільшення капітальних інвестицій та доходів майбутніх періодів. Після введення об'єкта в експлуатацію його вартість зараховується до складу основних засобів [18].

Бухгалтерські проведення на ПРАТ «ЦГЗК» мають такий вигляд (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Бухгалтерські проведення нараховання АМ на безоплатно одержаний об'єкт

Господарська операція	Дебет	Кредит
Відображено справедливу вартість безоплатно одержаного об'єкта	15200000	42400000
Відображено введення основного засобу в експлуатацію	10400000	15200000
Нараховано амортизацію на безоплатно одержаний об'єкт	23000000 / 91000000 / 92000000	13100000
Визнано дохід пропорційно сумі нарахованої амортизації	42400000	74500000

На комбінаті амортизація за такими об'єктами нараховується у загальному порядку прямолінійним методом. Одночасно із нарахуванням амортизації система SAP автоматично визнає дохід від безоплатно одержаних активів у сумі, пропорційній нарахованому зносу. Це забезпечує поступове

включення вартості безоплатно отриманого об'єкта до фінансових результатів підприємства протягом строку його експлуатації [18].

Рахунок 83 «Амортизація» належить до рахунків класу 8 «Витрати за елементами» та використовується для узагальнення інформації про суму нарахованої амортизації необоротних активів підприємства протягом звітного періоду. На промислових підприємствах, зокрема на ПРАТ «ЦГЗК», цей рахунок застосовується для відображення витрат підприємства за економічними елементами з метою формування інформації для фінансової звітності, управлінського аналізу та контролю структури витрат [32].

На рахунку 83 узагальнюється інформація про амортизацію основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів. Рахунок є активним, тимчасовим та операційним. За дебетом рахунку 83 відображається сума нарахованої амортизації, а за кредитом: списання цих витрат на відповідні рахунки діяльності або фінансових результатів. Він має субрахунки [32] (табл. 2.14).

Таблиця 2.14 – Характеристика субрахунків рах. 83 «Амортизація»

Субрахунок	Характеристика
831 «Амортизація основних засобів»	Узагальнюється інформація про нарахування амортизації основних засобів.
832 «Амортизація інших необоротних матеріальних активів»	Узагальнюється інформація про нарахування амортизації інших необоротних матеріальних активів
833 «Амортизація нематеріальних активів»	Узагальнюється інформація про нарахування амортизації нематеріальних активів.

На ПРАТ «ЦГЗК» облік амортизаційних витрат організовано автоматизовано у системі SAP ERP. Наприкінці кожного місяця система виконує автоматичне закриття періоду та формує бухгалтерські проведення з нарахування амортизації за кожним інвентарним об'єктом залежно від його функціонального призначення. При цьому, рахунок 83 використовується для

накопичення інформації про амортизаційні витрати за економічним елементом «амортизація» (рис. 2.2).

Виведення документа: Ракурс бухгалтерського обліку

Ракурс бухгалтерського обліку

№ документа: 1003001234 Компанія: 1000 Фіскальний рік: 2025
 Дата документа: 30.04.2025 Дата проведення: 30.04.2025 Період: 4
 Довідка: AFAV 04.2025
 Заголовний текст: Нарахування амортизації за квітень 2025
 Валюта: UAH Ігнорують тексти

K-та	Назва рахунку	Сума	Вал.	Вид витрат	Центр витрат	Внутрішнє замовлення	Об'єкт основних засобів	Текст
83100000	Амортизація основних засобів	118 540,00	UAH	10	PRD-1001	I-PRD-2025-001	100000012345	Амортизація виробничого обладнання
83100000	Амортизація основних засобів	37 860,00	UAH	10	PRD-1002	I-OVN-2025-002	100000012346	Амортизація загальновиробничих ОЗ
83100000	Амортизація основних засобів	18 420,00	UAH	10	ADM-2001	I-ADM-2025-003	100000012347	Амортизація адміністративних ОЗ
83100000	Амортизація основних засобів	21 675,00	UAH	10	SLS-3001	I-SLS-2025-004	100000012348	Амортизація збутових ОЗ
83100000	Амортизація основних засобів	9 840,00	UAH	10	SOC-4001	I-SOC-2025-005	100000012349	Амортизація соціально-культурних ОЗ
13100000	Знос основних засобів	206 335,00-	UAH					Нараховано амортизацію за квітень 2025
		0,00	UAH					

Деталі позиції, рахунок 83100000 Амортизація основних засобів

Базові дані	Призначення	Деталі	Податок	Інформація про контрагента	Валюта	Кількісні показники
Центр витрат	PRD-1001	Виробничий цех №1				
Внутрішнє замовлення	I-PRD-2025-001	Виробництво концентрату				
Об'єкт основних засобів	100000012345	Дробарка конусна КМД-2200				
Вид витрат	10	Виробничі витрати				

Рис. 2.2 – Відображення нарахування АМ ОснЗ у системі SAP ERP на ПРАТ «ЦГЗК»

Відповідно до вимог НП(С)БО 7 «Основні засоби», сума АМ необоротних активів включається до складу витрат звітного періоду. На промислових підприємствах, зокрема на ПРАТ «ЦГЗК», облік амортизаційних сум здійснюється із застосуванням рахунків класу 8 та рахунків витрат за функціональним призначенням [8].

У процесі відображення амортизації використовується проміжний механізм обліку через рахунок 83 «Амортизація». Спочатку сума нарахованого зносу відображається бухгалтерським записом за дебетом рахунку 83 та кредитом рахунку 13 «Знос (амортизація) необоротних активів». Після цього накопичені суми розподіляються між відповідними напрямками діяльності підприємства: виробництвом, адміністративною діяльністю, збутом або іншими операційними витратами. Наприклад, при включенні АМ до виробничої

собівартості продукції здійснюється проведення: Дт 23 «Виробництво» / Кт 83 «Амортизація» [8].

Рахунки класу 8 застосовуються виключно для узагальнення інформації про витрати за економічними елементами протягом звітного періоду. Після завершення місяця вони підлягають повному закриттю, тому кінцеве сальдо за ними не формується і у Балансі такі рахунки не відображаються [18].

Крім балансового обліку, на підприємстві ведеться контроль за сумами амортизаційних відрахувань на позабалансовому рахунку 09 «Амортизаційні відрахування». На цьому рахунку накопичується інформація як про нараховану АМ, так і про її подальше використання. Збільшення показника за рахунком 09 відбувається на суму АМ, нарахованої за всіма видами необоротних активів підприємства. Зменшення залишку здійснюється у разі спрямування амортизаційних коштів на фінансування капітальних інвестицій, модернізацію, реконструкцію, придбання необоротних активів або погашення зобов'язань, пов'язаних із інвестиційною діяльністю. Під час визначення суми використаних амортизацийних відрахувань не враховуються джерела фінансування, отримані за рахунок бюджетних коштів, цільового фінансування, внесків власників до статутного капіталу та інших аналогічних надходжень [32].

У ПРАТ «ЦГЗК» затверджено власний Робочий план рахунків із використанням восьмизначної структури рахунків, на підставі якого здійснюється організація та ведення аналітичного бухгалтерського обліку, що забезпечує деталізацію облікової інформації відповідно до внутрішніх потреб підприємства та вимог управлінської звітності.

Розглянемо приклад, коли з 01.09.2025 р. по 01.12.2025 р. на ПРАТ «ЦГЗК» були відображені такі операції: нараховано амортизацийних відрахувань у сумі 4 860,00 тис. грн., а також здійснено капітальні інвестиції (введення та придбання об'єктів основних засобів) на суму 2 140,00 тис. грн. У результаті цього залишок на позабалансовому рахунку 09 станом на 01.12.2025 р. становив 2 720,00 тис. грн. Протягом грудня 2025 р. нараховано АМ в сумі 435,60 тис. грн. та здійснено капітальні інвестиції на придбання основних засобів у сумі 812,30

тис. грн. Відображення зазначених операцій у бухгалтерському обліку ПРАТ «ЦГЗК» наведено в табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Операції з обліку амортизаційних відрахувань ПРАТ «ЦГЗК»

Операція	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
	Дт	Кт	
1. Нараховано амортизаційні відрахування	23000000	13000000	435,60
2. На суму нарахованої амортизації збільшується позабалансовий рахунок 09	09		435,60
3. Введено в експлуатацію придбані основні засоби	10000000	15200000	812,30
4. На суму капітальних інвестицій зменшується рахунок 09		09	812,30

Розглянемо приклад кореспонденції рахунків нарахування АМ (табл. 2.16).

Таблиця 2.16 – Операції з обліку нарахування АМ ОснЗ на ПРАТ «ЦГЗК»

№ з/п	Операція	Дт	Кт	Сума, грн.
1	Нараховано амортизацію (знос) виробничого корпусу дробильного відділення	83110000	13100000	102 480,00
	Віднесено витрати амортизації на виробничі витрати	23000000	83110000	102 480,00
2	Нараховано амортизацію (знос) будівлі центральної експрес-лабораторії (загальновиробничого призначення)	83110000	13100000	28 315,00
	Віднесено витрати амортизації на загальновиробничі витрати	91000000	83110000	28 315,00
3	Нараховано амортизацію (знос) адміністративно-побутового корпусу управління комбінату	83110000	13100000	14 860,00
	Віднесено витрати амортизації на адміністративні витрати	92000000	83110000	14 860,00
4	Нараховано амортизацію (знос) складу готової продукції (зона відвантаження концентрату)	83110000	13100000	18 940,00
	Віднесено витрати амортизації на витрати на збут	93000000	83110000	18 940,00
5	Списано амортизацію у зв'язку з ліквідацією вантажного автомобіля (БелАЗ)	13100000	10500000	91 350,00

Комбінат придбав дробильний комплекс типу ДК-1200. Постачальнику сплачено 4 480 тис. грн (без ПДВ), витрати на доставку та монтаж склали 1 120 тис. грн (без ПДВ). Первісна вартість об'єкта ОснЗ становить 5 600 тис. грн,

ліквідаційна вартість прийнята на рівні 0 грн, строк корисного використання: 28 років. Амортизована вартість об'єкта дорівнює 5 600 тис. грн. Річна сума амортизації за прямолінійним методом становить 200 000,00 грн (5 600 000 : 28). Відповідно, місячна сума АМ становить 16 666,67 грн (200 000 : 12) (табл. 2.17).

Таблиця 2.17 – Операції з обліку нарахування АМ дробильного комплексу ДК-1200

№ з/п	Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума, грн.	Первинний документ, що є підставою для здійснення операції
1	Оприбутковано дробильний комплекс ДК-1200	15200000	63100000	4 480 000,00	Видаткова накладна постачальника
2	Відображено витрати на транспортування та монтаж	15200000	68500000	1 120 000,00	Акт виконаних робіт
3	Введено в експлуатацію дробильний комплекс ДК-1200	10400000	15200000	5 600 000,00	Акт введення в експлуатацію (форма ОЗ-1)
4	У місяці, наступному за місяцем введення в експлуатацію, нараховано амортизацію	83110000	13100000	16 666,67	Відомість нарахування амортизації (форма ОЗ-14)
5	Віднесено амортизацію на витрати звітного періоду	91000000	83110000	16 666,67	Бухгалтерська довідка

ПРАТ «ЦГЗК» отримало від іншого підприємства безоплатно високовольтну електричну компенсуючу установку типу УКРМ-10 кВ. Комісією підприємства визначено справедливую вартість об'єкта на дату отримання в сумі 62 500 тис. грн, а також додаткові витрати, пов'язані з доставкою та монтажем, у розмірі 7 200 тис. грн. Строк корисного використання об'єкта встановлено комісією на рівні 8 років, ліквідаційна вартість прийнята як нульова. Первісна вартість об'єкта ОснЗ сформована як сума справедливої вартості та витрат на доведення до стану, придатного до експлуатації, і становить 69 700 тис. грн. АМ нараховується прямолінійним методом, виходячи з повної амортизованої вартості. Місячна сума АМ визначається як: 69 700 тис. грн / 8 років / 12 місяців = 724,48 тис. грн. Відповідні господарські операції з безоплатного отримання, формування первісної вартості, введення в експлуатацію, нарахування АМ та визнання

доходу майбутніх періодів відображені в бухгалтерському обліку ПРАТ «ЦГЗК» у табл. 2.18.

Таблиця 2.18 – Операції з обліку з безоплатного отримання статичного синхронного компенсатора

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн.
1	Безоплатно одержано статичний синхронний компенсатор (на суму справедливої вартості)	10400000	42400000	62 500,00
2	Отримано послуги з транспортування та шефмонтажу об'єкта	15200000	68500000	7 200,00
3	Відображено податковий кредит з ПДВ за отриманими послугами	64100000	68500000	1 440,00
4	Проведена оплата за послуги доставки та монтажу	68500000	31100000	8 640,00
5	Введено об'єкт в експлуатацію	10400000	15200000	7 200,00
6	Нараховано амортизацію в місяці, наступному після введення в експлуатацію: $(62\,500 + 7\,200) / 8$ років / 12 міс. = 724,48 грн	83110000	13100000	724,48
7	Віднесено амортизацію на витрати звітного періоду	91000000	83110000	724,48
8	Відображено дохід від безоплатно отриманого об'єкта основних засобів (пропорційно амортизації)	42400000	74500000	684,00

Якщо залишкова вартість ОснЗ суттєво відрізняється від їх справедливої вартості на дату балансу, підприємство здійснює переоцінку об'єкта основних засобів. При цьому нова (переоцінена) первісна вартість та сума зносу визначаються шляхом множення їх балансових показників на коефіцієнт переоцінки. Коефіцієнт переоцінки розраховується як відношення справедливої вартості об'єкта до його залишкової вартості. Такий порядок проведення переоцінки регламентується НП(С)БО 7 та «Методичними рекомендаціями № 561».

Сума дооцінки залишкової вартості ОснЗ відображається у складі додаткового капіталу підприємства (рахунок 423 «Дооцінка активів»). Надалі вона може визнаватися у складі нерозподіленого прибутку (рахунок 441 «Нерозподілений прибуток») пропорційно нарахуванню амортизації або

одноразово при вибутті об'єкта ОснЗ. Підприємство самостійно визначає облікову політику щодо такого розподілу.

Таблиця 2.19 – Облік операцій з переоцінки ОснЗ

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн.
Збільшено первісну вартість об'єкта основних засобів на суму дооцінки (21 450 – 13 200)	10000000	42300000	8 250
Збільшено суму зносу об'єкта основних засобів у результаті переоцінки (14 900 – 9 300)	42300000	13100000	5 600

Розглянемо ситуацію подальшої переоцінки об'єкта ОснЗ на ПРАТ «ЦГЗК», який раніше вже підлягав дооцінці. При цьому, втрати від зменшення корисності в попередніх періодах не визнавалися, а переоцінка здійснюється у звичайному порядку відповідно до НП(С)БО 7 та Методичних рекомендацій № 561.

Об'єктом переоцінки виступає, зокрема, дробильний агрегат ДА-2200 та стрічковий конвеєр магістральної подачі руди, що використовуються у виробничому процесі гірничо-збагачувального комбінату (табл. 2.20).

Таблиця 2.20 – Вихідні дані щодо переоцінки дробильного агрегату

Показник	Сума
Первісна дооцінена вартість (дробильний агрегат ДА-2200)	21 500 тис. грн
Знос	9 800 тис. грн
Залишкова вартість	11 700 тис. грн (21 500 – 9 800)
Справедлива вартість	14 000 тис. грн
Індекс переоцінки	1,1966 (14 000 : 11 700)
Переоцінена первісна вартість	25 711 тис. грн (21 500 × 1,1966)
Переоцінений знос	11 726 тис. грн (9 800 × 1,1966)
Переоцінена залишкова вартість	14 000 тис. грн (25 711 – 11 726)
Величина попередньої дооцінки	2 800 тис. грн

Отже, відображення операцій з дооцінки об'єкта ОснЗ, який уже раніше підлягав переоцінці, на ПРАТ «ЦГЗК» подано в табл. 2.21.

Таблиця 2.21 – Відображення дооцінки об'єкта ОснЗ, який раніше вже до оцінювався

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
Збільшено первісну вартість дробильного агрегату ДА-2200 на суму дооцінки (25 711 – 21 500)	10000000	42300000	4 211
Збільшено знос об'єкта внаслідок переоцінки (11 726 – 9 800)	42300000	13100000	1 926

Розглянемо порядок бухгалтерського відображення операцій з уцінки ОснЗ на ПРАТ «ЦГЗК», зокрема у частині коригування зносу та залишкової вартості об'єктів виробничої інфраструктури. Уцінка здійснюється відповідно до вимог НП(С)БО 7 у випадку зменшення корисності або зниження справедливої вартості об'єкта на дату балансу.

У прикладі в табл. 2.22 об'єктами ОснЗ виступають роторний екскаватор ЕРШ-1250 та магістральний конвеєр рудоподачі, які за результатами переоцінки підлягають зменшенню балансової вартості.

Таблиця 2.22 – Облік операцій з першої уцінки ОснЗ

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
Зменшено первісну вартість роторного екскаватора ЕРШ-1250 на суму уцінки зносу (8 400 – 5 900)	13100000	10000000	2 500
Зменшено первісну вартість магістрального конвеєра рудоподачі на суму уцінки залишкової вартості (3 800 – 2 600)	97500000	10000000	1 200

Розглянемо порядок бухгалтерського обліку операцій зі зменшення та подальшого відновлення корисності ОснЗ на ПРАТ «ЦГЗК» відповідно до вимог НП(С)БО 28 «Зменшення корисності активів». Такі операції здійснюються на дату балансу у випадку, якщо існують ознаки зниження економічних вигід від використання об'єкта ОснЗ. Втрати від зменшення корисності визнаються у складі інших витрат операційної діяльності з відображенням на рахунок 972 «Собівартість реалізованих та інших операційних витрат».

У подальшому АМ нараховується виходячи з нової (зменшеної) балансової вартості об'єкта. За необхідності підприємство може переглядати строк корисного використання відповідно до п. 15 НП(С)БО 28.

На ПРАТ «ЦГЗК» за результатами тесту на знецінення було визнано втрати від зменшення корисності вантажного електрогрейфера типу ЕГ-12 у сумі 4 250 тис. грн. Облік відповідних операцій наведено у табл. 2.23.

Таблиця 2.23 – Облік операцій зі зменшення корисності ОснЗ, які раніше не переоцінювалися

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
Відображено втрати від зменшення корисності вантажного електрогрейфера ЕГ-12	97200000	13100000	4 250

Слід зазначити, що вигоди від відновлення корисності ОснЗ визнаються в бухгалтерському обліку у складі інших операційних доходів. Для цього використовується субрахунок 742 «Дохід від відновлення корисності активів».

Відновлення корисності здійснюється в межах раніше визнаного зменшення корисності та не може перевищувати суму попередньо визнаних втрат. Такі операції відображаються у бухгалтерському обліку на дату балансу відповідно до вимог НП(С)БО 28.

Для відображення операцій з відновлення корисності не переоцінюваних ОснЗ на ПРАТ «ЦГЗК» наведемо такий приклад (табл. 2.24).

Таблиця 2.24 – Операції з відновлення корисності не переоцінюваних ОснЗ

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
Відображено дохід від відновлення корисності мостового крана КМ-32 після проведеного тесту на знецінення	13100000	74200000	5 450

Розглянемо порядок бухгалтерського відображення операцій переведення та реалізації основних засобів, класифікованих як утримувані для продажу, на ПРАТ «ЦГЗК». Відповідно до вимог НП(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність», такі об'єкти переводяться

до складу оборотних активів за їх балансовою (залишковою) вартістю, після чого АМ за ними припиняється. Для прикладу розглянемо реалізацію самоскида кар'єрного типу БелАЗ-7547, який був виведений з експлуатації та підготовлений до продажу (табл. 2.25).

Таблиця 2.25 – Облік операцій з продажу ОснЗ, утримуваних для продажу

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
1	Списано знос самоскида БелАЗ-7547	13100000	10500000	7 400
2	Переведено об'єкт до складу необоротних активів, утримуван. для продажу (залиш. вартість 11200 – 7400)	28600000	10500000	3 800
3	Відображено дохід від реалізації самоскида	37700000	71200000	5 200
4	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	71200000	64100000	867
5	Списано дохід на фінансові результати	71200000	79100000	4 333
6	Списано балансову вартість об'єкта	94300000	28600000	3 800
7	Списано собівартість реалізації на фін.результат	79100000	94300000	3 800
8	Отримано оплату від покупця за реалізований самоскид	31100000	37700000	5 200

Розглянемо порядок бухгалтерського відображення операцій з ліквідації ОснЗ на ПРАТ «ЦГЗК» у зв'язку з його фізичним зносом та неможливістю подальшої експлуатації. Об'єктом ліквідації виступає роторний згущувач типу РЗ-1500, який використовувався у технологічному процесі збагачення руди. Первісна вартість об'єкта становить 6 800 тис. грн, накопичений знос 5 900 тис. грн. У зв'язку з прийняттям рішення про демонтаж підприємство несе додаткові витрати на ліквідацію, зокрема на оплату праці працівників ремонтно-монтажної служби з відповідними нарахуваннями, у сумі 320 тис. грн. У процесі демонтажу отримано придатні до використання металеві конструкції та вузли, справедлива вартість яких оцінена у 410 тис. грн (табл. 2.26).

Таблиця 2.26 – Облік операцій з ліквідації роторного згущувача РЗ-1500

№ з/п	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн
1	Списано накопичений знос роторного згущувача РЗ-1500	13100000	10400000	5 900
2	Віднесено залишкову вартість об'єкта на витрати ліквідації	97600000	10400000	900
3	Відображено витрати на демонтаж та ліквідацію (заробітна плата з нарахуваннями)	97600000	66100000, 65100000	320
4	Оприбутковано матеріали, отримані в результаті ліквідації об'єкта	20900000	74600000	410

У фінансовій звітності дані щодо АМ ОснЗ розкриваються як безпосередньо, так і опосередковано через показники відповідних форм (табл. 2.27).

Таблиця 2.27 – Форми фін звітності і дані щодо АМ ОснЗ

Назва форми фінансової звітності	Деталі
Баланс (Звіт про фінанси)	1012-й рядок. Його вміст відзеркалює знос як суму накопиченої АМ ОснЗс. Для формування суми цього рядка необхідно визначити кредитове сальдо 131-го і 132-го рахунку
Звіт про фінрезультати	3-й розділ – Елементи операційних витрат. Він містить однойменний 2515-й рядок АМ, в якому відзеркалюється сума нарахованої АМ. Для (Кредит 13-го)
Примітки до річної фінансової звітності	відзеркалюється рух зносу об'єктів ОснЗс (залишок на початок року, надходження, вибуття, залишок на кінець року) у розрізі груп ОснЗс

Окрім фінансової, комбінат, як і інші суб'єкти господарювання всіх форм власності, складає статистичну звітність. У статистичній формі №11-ОЗ «Звіт про наявність та рух ОсЗ» також міститься інформація про АМ (табл. 2.28)

Таблиця 2.28 – Стисла характеристика статформи 11-ОЗ [7]

Номер особливості	Характеристика
1	2
1. Використання первинних документів для заповнення	Заповнення форми здійснюється на основі типових форм первинного обліку (інвентарних карток обліку руху ОснЗс, актів їх приймання-передачі та списання, інших первинних документів обліку ОснЗс).
2. Види вартості ОснЗс, що відображаються	У звіті наводиться первісна (переоцінена) і залишкова вартість власних та отриманих на умовах фінансового лізингу ОснЗс і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу ОснЗс та інших необоротних матеріальних активів згідно з НПСБО7.
3. Наявність розділів	Статистичний звіт за формою 11-ОЗ включає два розділи: наявність та рух ОснЗс; склад ОснЗс підприємства.
4. Вміст 1-го Розділу	У першому розділі по рядку 100 наводяться дані щодо вартості ОснЗс, що перебувають на балансі. У вільних рядках відображається вартість ОснЗс за видами економічної діяльності. У рядку 240 із загального обсягу вартості ОснЗс відображається вартість ОснЗс основного виду економічної діяльності за реєстрацію підприємства в ЄДРПОУ. У рядку 260 із загального підсумку окремо наводиться вартість земельних ділянок, які знаходяться на Балансі підприємства. У графах 1-7 наводяться дані з наявності та руху ОснЗс за первісною (переоціненою вартістю). При цьому дані графи 7 по кожному рядку повинні дорівнювати даним графи 2 плюс дані графи 3 мінус дані графи 5.

1	2
4.Вміст 1-го Розділу	У графі 1 показується первісна або переоцінена вартість в попередні роки вартість ОснЗс а початок звітнього року. У графі 2 показується вартість ОснЗс з урахуванням переоцінки, здійсненою у поточному році відповідно до НПСБО7. У графі 3 відображається надходження ОснЗс за звітний період. У графі 4 із даних графи 3, виділяється первісна вартість введених в експлуатацію у звітному році нових ОснЗс. У графі 5 наводяться дані щодо загальної вартості ОснЗс, вибули у звітному році. У графі 6 із даних графи 5, виділяється вартість ОснЗс, ліквідованих у звітному році. У графі 7 наводяться дані з вартості ОснЗс за наявністю на кінець звітнього року. У графах 8 і 9 наводяться дані з вартості ОснЗс за відрахуванням зносу – залишкова вартість, відповідно на початок та на кінець звітнього року. У графі 10 відображається сума нарахованої АМ (зносу) за звітний рік. У графі 11 наводяться дані з вартості ОснЗс, на які повністю нараховано знос.
5.Вміст 2-го розділу	У розділі 2 показуються дані щодо вартості наявних на кінець року ОснЗс, що передбачена НПСБО7. У графі 1 за р. 101 підприємство показує загальну вартість ОснЗс з розподілом за класифікаційними групами, відповідно за рядками 102-117. У графі 2 з графи 1 виділяються дані з вартості ОснЗс за основним видом діяльності.

ПРАТ «ЦГЗК» формує та подає до контролюючих органів податкові розрахунки. Відомості щодо нарахованої амортизації основних засобів відображаються у складі Декларації з податку на прибуток підприємств. Відповідно до норм Податкового кодексу України, базою оподаткування виступає фінансовий результат, сформований за даними бухгалтерського обліку, який підлягає обов'язковому коригуванню шляхом його збільшення або зменшення на податкові різниці, що виникають унаслідок визначених господарських операцій [4].

2.3 Проблемні аспекти обліку амортизації основних засобів підприємства та впливу обраних методів амортизації на фінансовий результат

Для цілей оподаткування ключове значення має розмір річного доходу (виручки). Якщо показник доходу за останній звітний рік не перевищує 20 000 000 грн, підприємство має право визначати об'єкт оподаткування без застосування коригувань на податкові різниці (за винятком окремих випадків, зокрема перенесення від'ємного значення попередніх періодів). У разі

перевищення встановленого порогу в наступному податковому періоді підприємство зобов'язане застосовувати коригування фінансового результату починаючи з року перевищення, із урахуванням усіх різниць, передбачених розділом III ПКУ [2].

У практичному аспекті це означає, що при збільшенні фінансового результату до оподаткування здійснюється коригування у бік його зменшення у випадку збитку або у бік збільшення у випадку прибутку. Натомість, при застосуванні коригувань, спрямованих на зменшення фінансового результату, відповідно зменшується прибуток або збільшується від'ємне значення об'єкта оподаткування [2].

Порядок податкового розрахунку АМ ОснЗ визначено пунктом 138.3 статті 138 ПКУ [2]. Як зазначалося раніше, у бухгалтерському обліку АМ нараховується відповідно до НП(С)БО або МСФЗ із застосуванням дозволених методів (за винятком виробничого методу для податкових різниць). Таким чином, вплив амортизацій на фінансовий результат реалізується через механізм податкових коригувань, що забезпечує узгодження бухгалтерського та податкового обліку (табл. 2.29).

Таблиця 2.29 – Механізм коригувань фінансового результату [2]

Збільшення фінансового результату на показники (+)	Зменшення фінансового результату на показники (-)
1	2
на суму нарахованої амортизації основних засобів і НМА, розраховану згідно з НП(С)БО або МСФЗ	на суму розрахованої амортизації основних засобів або НМА відповідно до п. 138.3 ПКУ (тобто на суму амортизації в податковому обліку)
на суму уцінки та втрат від зменшення корисності основних засобів або НМА, розраховану згідно з НП(С)БО або МСФЗ	на суму дооцінки й вигід від відновлення корисності основних засобів або НМА в межах раніше віднесених до витрат уцінки й втрат від зменшення корисності основних засобів або НМА згідно з ПБО або МСФЗ
на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або НМА, розраховану згідно з НП(С)БО або МСФЗ у разі ліквідації або продажу такого об'єкта	на суму залишкової вартості окремого об'єкта основних засобів або НМА, розрахованої з урахуванням положень ст. 138 ПКУ, у разі ліквідації або продажу такого об'єкта

Отже, податкові норми передбачають, що при формуванні об'єкта оподаткування враховується АМ, визначена за правилами бухгалтерського

обліку, але лише за умови, що строк корисного використання, застосований підприємством, не є меншим за мінімально допустимі строки, встановлені Податковим кодексом України. Якщо ж у бухгалтерському обліку встановлено коротший строк експлуатації, ніж передбачено ПКУ, то для цілей податкового коригування використовується АМ, розрахована відповідно до вимог статті 138 ПКУ, з обов'язковим урахуванням класифікації кожного об'єкта ОснЗ окремо [2].

Розглянемо практичний приклад узгодження бухгалтерського та податкового обліку амортизації. У листопаді 2025 р. ПРАТ «ЦГЗК» придбало електричну тельферну лебідку для ремонтно-механічного цеху первісною вартістю 18 000 грн (без ПДВ). У бухгалтерському обліку встановлено строк корисного використання 4 роки, визначений на дату введення в експлуатацію. Водночас у податковому обліку даний об'єкт віднесено до групи машин та обладнання, для якої мінімально допустимий строк АМ становить 5 років. Ліквідаційна вартість прийнята на рівні 600 грн. Відмінності у визначенні амортизаційних відрахувань наведено в табл. 2.30.

Таблиця 2.30 – Розбіжності при розрахунку величини АМ електричної лебідки ПРАТ «ЦГЗК» у бухгалтерському та податковому обліку

Показник	Бухгалтерський облік	Податковий облік
Первісна вартість, грн	18 000	18 000
Ліквідаційна вартість, грн	600	600
Строк корисного використання, років	4	5
Амортизована вартість, грн	17 400	17 400
Річна сума амортизації, грн	4 350 $((18\ 000 - 600) : 4)$	3 480 $((18\ 000 - 600) : 5)$
Місячна сума амортизації, грн	362,50	290,00
Вплив на фінансовий результат (коригування)	зменшення на 4 350 грн	збільшення на 3 480 грн

Відповідно до норм ПКУ, при розрахунку АМ ОснЗ для цілей оподаткування їх вартість приймається без урахування результатів бухгалтерських переоцінок, тобто уцінки або дооцінки, проведених згідно з вимогами національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку [2].

Підприємства, які застосовують прямолінійний метод амортизації (як це реалізовано на ПРАТ «ЦГЗК»), щодо ОснЗ четвертої групи «машини та обладнання» можуть використовувати мінімально допустимий строк корисного використання, встановлений Податковим кодексом України (розділ ХХ), зокрема 2 роки як граничний орієнтир для окремих об'єктів [2].

У разі недотримання встановлених податковим законодавством вимог щодо строків корисного використання, починаючи з моменту введення об'єкта в експлуатацію, а також у випадках невикористання ОснЗ у господарській діяльності або їх подальшого вибуття, платник податку зобов'язаний здійснити коригування фінансового результату до оподаткування шляхом застосування податкових різниць. Зокрема, фінансовий результат до оподаткування коригується таким чином: у бік збільшення: на суму АМ, нарахованої за податковими правилами із застосуванням мінімально допустимих строків АМ за відповідні звітні періоди; у бік зменшення: на суму амортизації, визначеної відповідно до даних бухгалтерського обліку за ті самі періоди [2].

Вплив амортизаційних відрахувань на податок на прибуток (далі – ПП) та кінцевий фінансовий результат підприємства може бути представлений через загальну залежність добутку суми амортизаційних відрахувань на ставку прибуткового податку [2].

У практиці бухгалтерського обліку слід враховувати, що навіть за однакової первісної та ліквідаційної вартості об'єкта ОснЗ, суми АМ, котрі визначені різними методами, суттєво відрізняються за періодами нарахування. При цьому, загальна сума АМ за весь строк корисного використання залишається незмінною, змінюється лише її розподіл у часі.

З огляду на часову вартість грошей та вплив АМ на фінансовий результат, у практиці обліку важливим є вибір методу, який забезпечує більш швидке списання вартості об'єкта. Це дозволяє впливати на податкове навантаження у різні періоди, що має значення для оптимізації податку на прибуток [2].

Розглянемо приклад. У січні 2026 року ПРАТ «ЦГЗК» придбало мостову електричну лебідку типу ЛМ-10 для ремонтно-монтажних робіт. Первісна

вартість об'єкта становить 92 000 грн (без ПДВ), ліквідаційна вартість визначена у розмірі 6 000 грн. Строк корисного використання для цілей бухгалтерського обліку встановлено на рівні 4 років, що відповідає управлінським оцінкам експлуатації. Амортизована вартість становить 86 000 грн (92 000 – 6 000).

Далі здійснимо порівняльну оцінку нарахування амортизації за різними методами на основі підходу, викладеного в праці [37].

Прямолінійний метод. Річна сума АМ становить 21 500 грн (86 000 / 4), а місячна: 1 791,67 грн (21 500 / 12).

Метод зменшення залишкової вартості. Річна норма АМ становить 0,4571 ($1 - \sqrt[4]{(6\,000 / 92\,000)}$) у спрощеному розрахунку) [37]. Розраховані річні суми АМ наведено в табл. 2.31.

Таблиця 2.31 – Нарахування АМ методом зменшення залишкової вартості (ЛМ-10)

Роки	Розрахунок	Річна сума амортизації, грн	Накопичена амортизація, грн	Залишкова вартість, грн
2026	$92\,000 \times 0,4571$	42 053	42 053	49 947
2027	$49\,947 \times 0,4571$	22 842	64 895	27 105
2028	$27\,105 \times 0,4571$	12 388	77 283	14 717
2029	$14\,717 \times 0,4571$	6 726	84 009	7 991
2030	$7\,991 \times 0,4571$	3 650	87 659	6 000

Метод прискореного зменшення залишкової вартості. Річна норма становить 0,5 (2 / 4) [37]. Результати розрахунків узагальнено в табл. 2.32.

Таблиця 2.32 – Нарахування АМ методом прискореного зменшення залишкової вартості

Роки	Розрахунок	Річна сума амортизації, грн	Накопичена амортизація, грн	Залишкова вартість, грн
2026	$86\,000 \times 0,5$	43 000	43 000	43 000
2027	$43\,000 \times 0,5$	21 500	64 500	21 500
2028	$21\,500 \times 0,5$	10 750	75 250	10 750
2029	$10\,750 \times 0,5$	5 375	80 625	5 375
2030	$5\,375 \times 0,5$	2 687	83 312	6 000

Кумулятивний метод передбачає застосування коефіцієнта, що визначається як відношення кількості років, що залишилися, до суми

порядкових номерів років корисного використання [37]. Для даного об'єкта сума чисел становить 10 (1+2+3+4). Результати наведено в табл. 2.33.

Таблиця 2.33 – Нарахування АМ на основі кумулятивного методу

Роки	Розрахунок	Річна сума амортизації, грн	Накопичена амортизація, грн	Залишкова вартість, грн
2026	$86\,000 \times 4/10$	34 400	34 400	51 600
2027	$86\,000 \times 3/10$	25 800	60 200	25 800
2028	$86\,000 \times 2/10$	17 200	77 400	8 600
2029	$86\,000 \times 1/10$	8 600	86 000	0

Виробничий метод у даному прикладі не застосовується у зв'язку з відсутністю стабільної бази вимірювання обсягу виконаних робіт [37].

Узагальнення розрахованих показників амортизації за різними методами наведено в табл. 2.34.

Таблиця 2.34 – Співставлення величини АМ за різними методами, тис. грн [37]

Роки	Прямолінійний	Зменшення залишкової вартості	Прискорене зменшення	Кумулятивний
2026	21 500	42 053	43 000	34 400
2027	21 500	22 842	21 500	25 800
2028	21 500	12 388	10 750	17 200
2029	21 500	6 726	5 375	8 600
2030	21 500	3 650	2 687	0
Разом	86 000	87 659	83 312	86 000

Таким чином, методи нарахування АМ базуються на різних підходах до формування амортизаційної бази. Лінійний та кумулятивний методи використовують первісну (або амортизовану) вартість об'єкта, виробничий метод: натуральні показники обсягу виробництва, тоді як прискорені методи ґрунтуються на залишковій вартості, що дозволяє інтенсивніше списувати вартість активу на початку строку його використання [37].

На облікову політику щодо АМ впливають кілька взаємопов'язаних чинників, серед яких ключове значення мають коректність встановлення строків корисного використання об'єктів ОснЗ, що вводяться в експлуатацію, а також обраний спосіб нарахування АМ. Для підприємств ГМК принципово важливо враховувати взаємозв'язок між амортизаційними нарахуваннями та

формуванням доходу від реалізації продукції, оскільки ці показники безпосередньо впливають на собівартість [37].

Спостерігається прямий зв'язок: збільшення амортизаційних витрат призводить до зростання собівартості продукції. За незмінної ціни це зменшує прибутковість одиниці продукції та потребує збільшення обсягу реалізації для досягнення точки беззбитковості. Якщо ж обсяг виробництва та реалізації є стабільним і забезпечує покриття витрат, то зростання амортизаційного навантаження об'єктивно потребує перегляду цінової політики підприємства. При цьому, підвищення частки АМ у структурі витрат зменшує оподатковуваний фінансовий результат, що призводить до скорочення податку на прибуток у відповідному періоді [37].

Порівняння результатів застосування прискорених методів АМ свідчить про їх перевагу над лінійним підходом, особливо на початкових етапах експлуатації активів. Такі методи забезпечують більш швидке формування витрат, що дає змогу отримати тимчасовий ефект податкової економії та збільшити обсяг внутрішніх грошових потоків, які можуть бути спрямовані на інвестиційний розвиток підприємства [37].

У науковій та практичній площині прискорену АМ часто розглядають як інструмент податкового стимулювання, оскільки вона дозволяє концентрувати значну частину амортизаційних витрат у перші періоди використання активу, перевищуючи економічно рівномірний розподіл витрат. Водночас застосування таких підходів потребує належного контролю з боку підприємства щодо цільового використання сформованих ресурсів, які мають акумулюватися у межах амортизаційного забезпечення відтворення ОснЗ [37].

Використання різних методів АМ формує відмінні траєкторії розподілу витрат упродовж строку служби активів. Зокрема, метод зменшення залишкової вартості характеризується високим рівнем амортизаційних нарахувань у перші роки експлуатації з подальшим поступовим їх зниженням, що створює нерівномірну структуру витрат у часі. Натомість, кумулятивний метод та метод прискореного зменшення залишкової вартості демонструють подібні

закономірності динаміки АМ, відрізняючись лише деталями розрахункового механізму [37].

Окрім вищевикладеної проблеми, слід зупинитися ще на одній.

З позиції організації бухгалтерського обліку на ПРАТ «ЦГЗК» існуюча система аналітичного обліку АМ (усього два субрахунки 83110000: «амортизація основних засобів виробничого призначення» та 83120000: «амортизація основних засобів невиробничого призначення») не забезпечує достатнього рівня деталізації інформації для потреб управління та контролю за використанням основних засобів. Наразі нарахована АМ узагальнюється лише за двома аналітичними рахунками, що розмежовують виробничі та невиробничі ОснЗ. Такий підхід дозволяє визначити загальну суму амортизаційних відрахувань, проте не дає можливості простежити їх формування за окремими групами активів, видами обладнання чи структурними підрозділами ГЗК.

Для великого ГЗК, яке експлуатує значний обсяг будівель, споруд, машин, устаткування, транспортних засобів та інших об'єктів основних засобів, відсутність поглибленої аналітики обмежує можливості оцінювання структури амортизаційних витрат і контролю за ефективністю використання окремих категорій активів. У результаті керівництво не отримує достатньо інформації для аналізу рівня зносу ОснЗ, планування їх оновлення та прогнозування потреб у капітальних інвестиціях.

У зв'язку з цим, доцільним є розширення аналітичного обліку АМ шляхом відкриття додаткових субрахунків за видами ОснЗ. Такий підхід забезпечить формування більш деталізованої інформації про амортизаційні відрахування в розрізі окремих груп активів, підвищить якість внутрішнього контролю та сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо відтворення та модернізації виробничого потенціалу підприємства. Для ПРАТ «ЦГЗК» доцільно не обмежуватися двома аналітичними рахунками обліку АМ, а побудувати систему аналітичного обліку відповідно до структури основних засобів підприємства. Це дозволить отримувати інформацію про амортизаційне

навантаження за кожною групою активів та більш обґрунтовано приймати рішення щодо їх оновлення, ремонту і модернізації.

Пропонується деталізувати рахунок 831 «Амортизація основних засобів» шляхом відкриття таких аналітичних рахунків (табл. 2.35).

Таблиця 2.35 – Рекомендована система аналітичних рахунків для обліку АМ ОснЗ ПРАТ «ЦГЗК»

Код аналітичного рахунку	Назва аналітичного рахунку
83111000	Амортизація будівель виробничого призначення
83112000	Амортизація споруд виробничого призначення
83113000	Амортизація передавальних пристроїв
83114000	Амортизація гірничого обладнання
83115000	Амортизація машин та устаткування
83116000	Амортизація транспортних засобів
83117000	Амортизація інструментів, приладів та інвентарю
83118000	Амортизація інших виробничих основних засобів
83121000	Амортизація будівель невикробничого призначення
83122000	Амортизація споруд невикробничого призначення
83123000	Амортизація транспортних засобів невикробничого призначення
83124000	Амортизація інших невикробничих основних засобів

Для підприємства гірничо-металургійного комплексу доцільним є також відкриття аналітичних рахунків за місцями виникнення витрат:

- АМ ОснЗ кар'єру;
- АМ ОснЗ дробильної фабрики;
- АМ ОснЗ збагачувальної фабрики;
- АМ ОснЗ ремонтного управління;
- АМ ОснЗ автотранспортного цеху;
- АМ ОснЗ адміністративного призначення.

Запровадження такої системи аналітичного обліку дозволить визначати частку кожної групи ОснЗ у загальній сумі амортизаційних витрат, оцінювати фондомісткість окремих виробничих процесів, контролювати рівень зносу активів та формувати більш якісну інформаційну базу для управління відтворенням ОснЗ. Крім того, деталізація амортизаційних відрахувань сприятиме підвищенню точності калькулювання собівартості продукції та покращенню внутрішнього управлінського обліку на ПРАТ «ЦГЗК».

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження наукових підходів до трактування сутності амортизації дозволило встановити відсутність єдиного погляду на її економічну природу. Частина науковців розглядає АМ як процес поступового перенесення вартості ОснЗ на створену продукцію, інші акцентують увагу на її ролі як механізму відшкодування зношення активів або джерела фінансування їх відтворення. Встановлено, що сучасні умови господарювання вимагають комплексного розуміння амортизації як економічної категорії, яка одночасно виконує облікову, відтворювальну, інвестиційну та регулюючу функції. Узагальнення наукових підходів дало підстави визначити АМ як систематичний розподіл вартості об'єкта основних засобів протягом строку його корисного використання з метою достовірного відображення споживання економічних вигод та формування фінансових ресурсів для оновлення виробничого потенціалу підприємства.

У результаті аналізу чинної нормативно-правової бази встановлено, що облік АМ ОснЗ в Україні регламентується системою нормативних документів, до складу якої входять національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти фінансової звітності, ПКУ та методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку. Дослідження показало, що найбільш суттєві відмінності між бухгалтерським і податковим підходами стосуються порядку визначення об'єкта амортизації, строків корисного використання, вартості, що амортизується, та особливостей обліку окремих категорій активів. Саме наявність таких відмінностей зумовлює виникнення податкових різниць, які впливають на формування фінансового результату до оподаткування та потребують належного аналітичного супроводу з боку бухгалтерської служби підприємства.

Дослідження особливостей функціонування ПРАТ «ЦГЗК» засвідчило, що підприємство є одним із провідних суб'єктів гірничо-збагачувальної галузі України, діяльність якого характеризується високою фондомісткістю

виробництва та значною питомою вагою основних засобів у структурі активів. Встановлено, що чинна облікова політика підприємства загалом відповідає вимогам національних стандартів бухгалтерського обліку та забезпечує належну організацію облікового процесу. Разом із тим значний обсяг та різноманітність виробничих активів обумовлюють необхідність постійного вдосконалення окремих елементів облікової політики, зокрема щодо аналітичного обліку амортизаційних витрат, з метою підвищення інформаційної цінності даних для управлінських потреб.

Аналіз амортизаційних витрат ПРАТ «ЦГЗК» свідчить про їх суттєве зростання у 2025 році порівняно з 2024 роком. Сума нарахованої амортизації збільшилася з 1 387 088 тис. грн до 1 837 226 тис. грн, тобто на 450 138 тис. грн або 32,46 %. Темп зростання амортизаційних витрат перевищував загальний темп зростання операційних витрат підприємства (17,38 %), що може свідчити про введення в експлуатацію нових об'єктів основних засобів, проведення модернізації виробничих потужностей або перегляд вартості активів, які підлягають амортизації. Питома вага АМ у структурі операційних витрат також зросла з 7,74 % у 2024 році до 8,74 % у 2025 році, тобто на 1,0 відсотковий пункт. Таким чином, амортизаційні відрахування посилили свій вплив на формування собівартості продукції та фінансових результатів діяльності підприємства. Збільшення частки амортизації у структурі витрат свідчить про підвищення ролі основних засобів у забезпеченні виробничого процесу та зростання капіталомісткості діяльності ПРАТ «ЦГЗК».

Проведений аналіз організації бухгалтерського обліку АМ на ПРАТ «ЦГЗК» показав, що нарахування амортизації здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства та внутрішніх регламентів підприємства. Встановлено, що основним методом нарахування амортизації є прямолінійний метод, який забезпечує рівномірний розподіл вартості активів протягом строку їх експлуатації. Разом із тим дослідження виявило, що існуюча система аналітичного обліку амортизації має недостатній рівень деталізації, оскільки не дозволяє формувати інформацію про амортизаційні витрати за окремими

групами основних засобів та центрами відповідальності. Це обмежує можливості здійснення поглибленого аналізу ефективності використання виробничих активів та контролю за процесами їх відтворення.

Дослідження проблемних аспектів обліку АМ на ПРАТ «ЦГЗК» дало змогу встановити, що чинна система обліку не повною мірою забезпечує потреби управління щодо оперативного контролю за структурою амортизаційних витрат. Основною проблемою є недостатня аналітична деталізація даних про нараховану амортизацію, що ускладнює оцінювання ефективності використання окремих груп ОснЗ. Водночас встановлено, що вибір методу АМ безпосередньо впливає на величину витрат звітного періоду, фінансовий результат діяльності та показники рентабельності підприємства. У зв'язку з цим, обґрунтовано необхідність удосконалення аналітичного обліку амортизаційних відрахувань шляхом розширення системи субрахунків за видами ОснЗ, що сприятиме підвищенню достовірності облікової інформації, посиленню внутрішнього контролю та покращенню якості управлінських рішень щодо оновлення виробничих активів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 31.05.2026).
2. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 31.05.2026).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо зменшення податкового тиску на платників податків : Закон України від 17.07.2015 р. № 655-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-19> (дата звернення: 31.05.2026).
4. Антонова Л. В., Левченко Н. М., Белінська С. М. Вдосконалення систем управління та обліку процесів відтворення основних засобів підприємства як складових стратегії розвитку діяльності. Економіка та держава. 2017. №9. С. 16-20.
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності». URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 31.05.2026).
6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 31.05.2026).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 31.05.2026).
8. Основні засоби : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 : наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 31.05.2026).
9. Зменшення корисності активів : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 : наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2004

р. № 817. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05> (дата звернення: 31.05.2026).

10. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 31.05.2026).

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 31.05.2026).

12. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 31.05.2026).

13. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення: 31.05.2026).

14. Про затвердження типових форм первинного обліку : наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95> (дата звернення: 31.05.2026).

15. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів : наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03> (дата звернення: 31.05.2026).

16. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Житомир : Рута, 2002. 591 с.

17. Михайлов М. В., Глумаченко А. І., Гончар В. П., Бачмат Г. А. Бухгалтерський облік (теорія) : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007.

18. Орлова В. К., Савич В. І., Сенчішак С. В. та ін. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 657 с.

19. Бондар М., Кулик А. Облік об'єктів основних засобів підприємств та аналіз їхньої вартості в умовах збройної агресії. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 4. С. 165-177.
20. Горбонос Ф. В., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О., Черевко Г. В. Економіка підприємства : підручник. Київ : Знання, 2010. 463 с.
21. Грабова Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / за ред. М. В. Кужельного. 6-те вид. Київ : А.С.К., 2003.
22. Гольцова С. М., Плікус І. Й. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2006.
23. Голов С. Ф. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 11. С. 3–12.
24. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. С. Ф. Покропивного. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : КНЕУ, 2001.
25. Жадько К. С., Семенюта В. В., Олійник Л. Ш. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008.
26. Колісник, О. П., Приходько К. К.. Облік і контроль основних засобів в умовах воєнного стану. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. Вип. 7. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-03>
27. Про затвердження типових форм первинного обліку : наказ Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95#Text> (дата звернення: 31.05.2026).
28. Косова Т. Д. Амортизація як інвестиція ресурсів підприємства. Донецьк, 2003. 166 с.
29. Єремія А. А. Основні концепції та функції амортизації. Академічний огляд. 2010. №2 (33). С. 102- 107.
30. Крайник О. П., Барвінська Є. С. Економіка підприємства. Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2003. 208 с.

31. Кудряшова М. І. Аналіз ефективності використання основних засобів : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Черкаси, 2009.
32. Мисака Г. В., Шарманська М. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
33. Левченко О. П. Особливості формування амортизаційної політики підприємства. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/4117/1/4..pdf> (дата звернення: 31.05.2026).
34. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів : наказ Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (дата звернення: 31.05.2026).
35. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 412 с.
36. Бухгалтерський облік основних засобів: від придбання до вибуття. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/4159> (дата звернення: 31.05.2026).
37. Бондарюк В. Амортизація основних засобів як спосіб оптимізації податку на прибуток. Економічний аналіз. 2013. Вип. 12. Ч. 3. С. 44–47.
38. Орлова В. К., Савич В. І. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004.
39. Лоханова Н. О., Сиротенко Н. А. Дискусійні питання обліку й розкриття у звітності необоротних в умовах воєнного стану в Україні. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2024. № 5-6 (318-319). С. 7-15. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-5-6-318-319-7-15>.
40. Шмиголь Н. М., Макієнко Ю. В. Аналіз закордонного досвіду у сфері методів нарахування амортизації. Класичний приватний університет. 2019. Вип. 5 (16). С. 98-105.
41. Петрович Й. М. Економіка виробничого підприємництва : навч. посіб. Київ : Знання, 2002.

42. SAP. Рішення для бізнесу. Офіційний сайт. URL: https://www.sap.com/ukraine/index.html?geotargeting_redirect=true
43. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства : підручник. Київ : КНЕУ, 2001.
44. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник. Тернопіль : Економічна думка, 2001.
45. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Знання, 2005. 662 с.
46. Сопко В. В., Завгородній В. П. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу : підручник. Київ : КНЕУ, 2000.
47. Ждан В. І., Хаустова Є. Б., Колос І. В., Бондаренко О. С. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006.
48. Партин Г. О., Загородній А. Г., Пилипенко Л. М. та ін. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. Львів : Магнолія-2006, 2007.
49. Чумаченко Н. Амортизаційні відрахування – суттєве джерело фінансування інвестицій підприємства. Економіка України. 2004. № 8. С. 6–15.
50. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2003. 421 с.
51. Виговська Н. Г. Удосконалення обліку амортизації: стан, проблеми, перспективи. Житомир : ЖІТІ, 1998. 59 с.
52. Yaremko I. I. Znos i amortyzatsiia neoborotnykh aktyviv – instrument otsinky kapitalu pidpriemstva : monohrafiia. Lviv : Novyi svit, 2003. 76 p.
53. Борисенко З. Н. Амортизационная политика : монографія. Киев : Наукова думка, 1993. 386 с.
54. Бубенко П. Т., Титяєв В. І., Димченко О. В. Амортизація і відновлення основних фондів житлово-комунальних підприємств : монографія. Харків : ХНАМГ, 2010. 126 с.
55. Овод Л. В. Сутність амортизаційної політики та її складові елементи. Вісник Технологічного університету Поділля. 2003. № 5. Ч. 2, т. 1. С. 64–68.

56. Педченко Н. С., Лугівська Л. А. Амортизаційна політика підприємства в контексті реформування податкової системи. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2014. № 6 (68). С. 74–84.

57. Амортизація основних засобів. URL: <http://ua.textreferat.com/referat-2974-5.html> (дата звернення: 31.05.2026).

58. Ковальчук І. В. Економіка підприємства : навч. посіб. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/105-ekonomika-pidpriemstva-kovalchuk-v.html> (дата звернення: 31.05.2026).

59. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб. URL: https://pidru4niki.com/1685030343986/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_amortizatsiyi_osnovnih_zasobiv (дата звернення: 31.05.2026).

60. Артюх О. В., Кукава Л. В. Нарахування амортизації у податковому та бухгалтерському обліку. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5494/1/Нарахування%20амортизації%20основних%20засобів%20у%20податковому%20та%20бухгалтерському%20обліку.pdf> (дата звернення: 31.05.2026).

61. ПРАТ «ЦГЗК»: офіційний сайт. URL: <https://cgok.metinvestholding.com/uk-ua/> (дата звернення: 11.03.2026).

62. Алавердян Ю. Систематизація проблем амортизації основних засобів та формування податкових різниць при визначенні фінансового результату діяльності підприємства. *Бухгалтерський облік, аналіз, контроль і оподаткування: стан, проблеми та перспективи розвитку (до 210-річчя Львівського торговельно-економічного університету): XXI Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених. 28 травня 2026 року, м. Львів: Львівський торговельно-економічний університет.*

ДОДАТОК А.1

Особливості методів нарахування амортизації згідно з НПСБО7

Назва методу	Порядок розрахунку амортизації	Переваги та недоліки методу	Особливості застосування методу
1	2	3	4
Прямолінійний	$A_p = \frac{B_A}{T} = \frac{B_{\Pi} - B_{\text{Л}}}{T}$ $A_M = \frac{A_p}{T}$	<p>Переваги: простота розрахунку A; можливість рівномірного розподілу A в кожному звітному періоді, що зручно для зіставності собівартості продукції, яка випускається, з доходами від її реалізації. Недоліки: не враховується моральний знос ОснЗс та фактор зростання витрат на ремонт у міру їх експлуатації. Сума A не залежить від обсягів виробленої продукції, що не дозволяє реально розрахувати собівартість продукції</p>	Застосовують для A сновних засобів, знос яких не залежить від обсягу виробництва: адміністративні будівлі, виробничі цехи тощо.
Зменшення залишкової вартості	$A_p = B_3 \times H_A$ $H_A = \left(1 - \sqrt[T]{\frac{B_{\text{Л}}}{B_{\Pi}}} \right)$ $A_M = \frac{A_p}{12}$	<p>Переваги: протягом перших років експлуатації об'єкта за допомогою нарахування A нагромаджується значна сума коштів, необхідних для відновлення ОснЗс. Накопичуються кошти для заміни основних засобів у випадку їх морального старіння та інфляції. Недоліки: прискорена норма нарахування зносу визначається суб'єктивно в облікових цілях.</p>	Застосовують тільки у випадку, якщо передбачається наявність ліквідаційної вартості.
Прискореного зменшення залишкової вартості	$A_p = B_3 \times H_A$ $H_A = \frac{100\%}{T} \times 2$	<p>Переваги: основна частина амортизаційних відрахувань припадає на перші роки експлуатації, що є виправданим у випадку швидкого морального старіння об'єкта основних засобів. Недоліки: не дозволяє відображати реальний фінстан. У ході застосування цього методу в перші роки експлуатації об'єкта ОснЗс собівартість завищується; складність його розрахунку.</p>	Застосовують, якщо продуктивність обладнання в перші роки експлуатації значно вища ніж у наступні.

1	2	3	4
Кумулятивний	$A_P = B_A \times K_K$ $K_K = \frac{n}{N}$ $A_M = \frac{A_P}{12}$	<p>Переваги: на відміну від інших прискорених методів, зменшення амортизаційних сум відбувається рівномірно.</p> <p>Недоліки: сума А не залежить від обсягів виробленої продукції, що не дозволяє реально розрахувати собівартість продукції.</p>	Застосовують до основних засобів, які зношуються більше в перші роки експлуатації; також його використовують до об'єктів зі швидким моральним зносом.
Виробничий метод	$A_M = Q_{\text{міс}} \times CBA$ $CBA = \frac{B_A}{Q_3}$	<p>Переваги: можна реально оцінити стан об'єкта основних засобів, оскільки сума амортизаційних відрахувань пропорційна обсягу виробленої продукції (товарів, робіт, послуг).</p> <p>Недоліки: не завжди можливо визначити виробничу потужність об'єкта протягом усього терміну його експлуатації.</p>	Застосовують, коли інтенсивність використання об'єкта впливає на його експлуатаційні властивості і можна визначити фактичний обсяг виробництва.

Джерело: [8]

Умовні позначення до дод. А

A_P – річна сума амортизації, B_A – вартість, що амортизується, T – строк корисного використання, B_{Π} – первісна вартість, CBA – виробнича ставка амортизації, $B_{\text{Л}}$ – ліквідаційна вартість, A_M – місячна сума амортизації, B_3 – залишкова вартість, H_A – норма амортизації, N – кількість років корисної служби об'єкта, n – число років, які лишилися до завершення терміну корисної служби об'єкта, K_K – кумулятивний коефіцієнт, $Q_{\text{міс}}$ – фактичний місячний обсяг продукції, Q_3 – загальний обсяг продукції послуг).

ДОДАТОК А.2

НОРМАТИВНО-ПРАВІ АКТИ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ОБЛІК АМОРТИЗАЦІЇ
ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

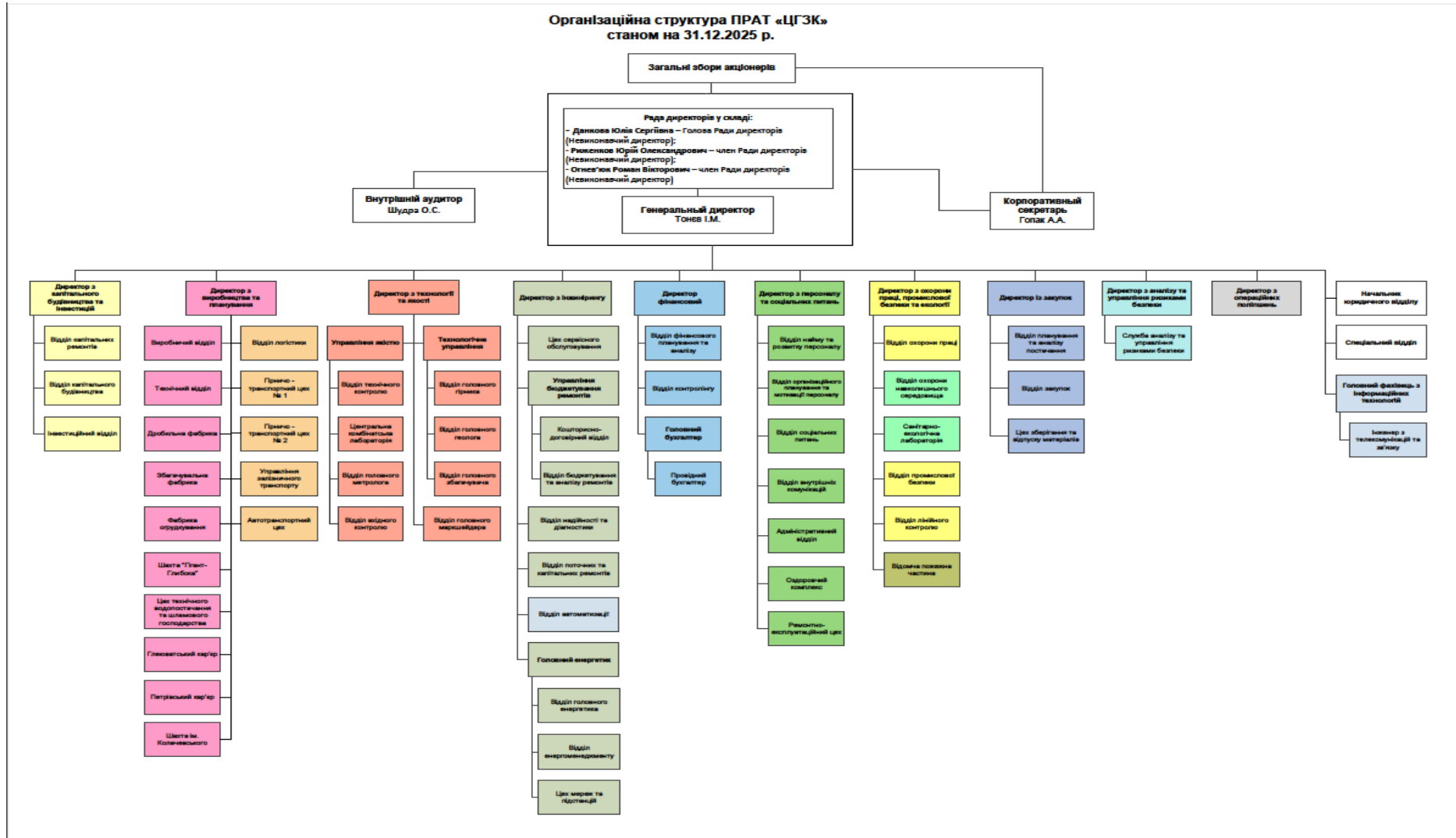
Назва нормативно-законодавчого документу	Стисла характеристика нормативно-законодавчих документів, що регламентують облік амортизації та зносу основних засобів
1	2
1. Податковий Кодекс України № 1200-VII від 10.04.2014, зі змінами та доповненнями	Регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення. Дає визначення терміну «амортизація».
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV, зі змінами та доповненнями	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
3. НПСБО 1 від 07.02.2013 № 73, зі змінами та доповненнями	Визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Норми цього Національного положення (стандарту) застосовуються до фінансової звітності і консолідованої фінансової звітності юридичних осіб (далі - підприємства) усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством.
4. НПСБО7 «Основні засоби» від 18 травня 2000 р. за N 88/4509, зі змінами та доповненнями	Дає визначення поняттям: «амортизація», «вартість, яка амортизується», «знос основних засобів».Визначає об'єкт амортизації, методи амортизації,що застосовуються п-вом/установою; регламентує спосіб визначення суми зносу об'єкта основних засобів з переоціненою первісною вартістю.Визначає необхідність, порядок нарахування амортизації : коли починати нараховувати, визначає строки та час припинення амортизаційних відрахувань.
5.НПСБО14 «Оренда» від 10 серпня 2000 р за N 487/4708, зі змінами та доповненнями	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності.Визначає протягом якого періоду нараховується амортизація об'єкта фінансової оренди і ким обирається метод амортизаційних відрахувань.

1	2
6. НП(С)БО16 «Витрати» від 19 січня 2000 р. за N 27/4248,зі змінами та доповненнями	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності. Розглядає, коли амортизація визнається витратами (шляхом систематичного розподілу вартості актива, який забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів).
7. НПСБО27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»від 7 листопада 2003 року N 617,зі змінами та доповненнями	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, та групу активів, що належить до вибуття в результаті операції продажу, а також припинену діяльність та розкриття такої інформації у фінансовій звітності. Визначає спосіб нарахування амортизації на необоротні активи, утримувані для продажу, у т.ч. необоротні активи, що входять до групи вибуття.
8. НПСБО28 "Зменшення корисності активів" від 24.12.2004 N 817, зі змінами та доповненнями	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зменшення корисності активів та її розкриття у фінансовій звітності. Регламентує як визначається амортизація після визнання втрат від зменшення корисності активу та після відновлення корисності активу, що амортизується.
9. МСБО 16 «Основні засоби» від 01.01.2012 зі змінами та доповненнями	Основні питання обліку основних засобів - це визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними. Даний документ дає визначення терміну «амортизація». Регламентує спосіб розподілу суми, що амортизується та період амортизації, визначає час коли починати амортизацію активу, а коли припинити. Визначає вплив фізичного, морального, технічного та комерційного зносу на визначення корисного строку експлуатації активу та частоту з якою слід переглядати метод амортизації, застосований до активу. Розкриває, яку інформацію, стосовно амортизації слід розкривати для кожного класу основних засобів у фінансовій звітності.
10. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» від 05 червня 1995 р. за N 168/704, зі змінами та доповненнями	Положення встановлює порядок створення, прийняття відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів,бухгалтерської звітності підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм власності (надалі - підприємства), установ та організацій, основна діяльність яких фінансується за рахунок коштів бюджету (надалі - установи).
13. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 29.12.1995 р. № 352	Затвердити типові форми первинної облікової документації з обліку основних засобів.

1	2
<p>14. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014 №879, зі змінами та доповненнями</p>	<p>Визначає відповідального за проведення інвентаризації, строки проведення інвентаризації та порядок.</p>
<p>12. План рахунків бухгалтерського обліку №291, від 30.11.1999, зі змінами та доповненнями</p>	<p>План рахунків бухгалтерського обліку є переліком рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку. У ньому за десятковою системою наведені коди (номери) й найменування синтетичних рахунків (рахунків першого порядку) й субрахунків (рахунків другого порядку). Першою цифрою коду визначено клас рахунків, другою - номер синтетичного рахунку, третьою - номер субрахунку. Контитування документів первинного обліку, ведення реєстрів бухгалтерського обліку здійснюється із застосуванням, щонайменше, коду класу й коду синтетичного рахунку.</p>
<p>11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291, зі змінами та доповненнями</p>	<p>Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису (за дебетом одного рахунку та за кредитом іншого) інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім банків, бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб.</p>

ДОДАТОК Б.1

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ПРАТ «ЦГЗК»

ДОДАТОК Б.2
ВИТЯГ ЗІ СТАТУТУ ПРАТ «ЦГЗК»

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Позачерговими Загальними зборами
акціонерів
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО
ТОВАРИСТВА «ЦЕНТРАЛЬНИЙ
ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»
Протокол № 15 від 14 травня 2024 року

СТАТУТ
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»
(ідентифікаційний код 00190977)
(нова редакція)

Україна, 2024 рік

Статут ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»

Цей Статут ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» (далі – «Товариство») є новою редакцією Статуту ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» (ідентифікаційний код 00190977) (далі – «Статут»), попередня редакція якого була зареєстрована приватним нотаріусом Криворізького міського нотаріального округу Дніпропетровської області Рисиною С.В. 30.11.2021 року та розміщеного за кодом доступу до результатів надання адміністративних послуг у сфері державної реєстрації «552717170694».

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ВІДКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» створено відповідно до рішення Фонду державного майна України (наказ №89-АТ від 26 грудня 1996 року) та Указу Президента України від 26 листопада 1994 року №699/94 «Про заходи щодо забезпечення прав громадян на використання приватизаційних майнових сертифікатів» у відповідності до Закону України «Про приватизацію державного майна» від 04.03.1992 року шляхом перетворення державного підприємства «Центральний державний гірничо-збагачувальний комбінат».

Найменування ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» викладене відповідно до вимог та положень Закону України «Про акціонерні товариства» №514-VI від 17 вересня 2008 року, як ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ».

Найменування ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ» викладене, як ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ», у зв'язку зі зміною типу Товариства.

Товариство є правонаступником усього майна, прав та обов'язків державного підприємства «Центральний державний гірничо-збагачувальний комбінат».

2. НАЙМЕНУВАННЯ ТА ЮРИДИЧНИЙ СТАТУС ТОВАРИСТВА

2.1. Найменування Товариства:

2.1.1. Повне найменування Товариства:

- Українською мовою: ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»;
- Англійською мовою: PRIVATE JOINT STOCK COMPANY «CENTRAL IRON ORE ENRICHMENT WORKS».

2.1.2. Скорочене найменування Товариства:

- Українською мовою: ПРАТ «ЦІГЗК»;
- Англійською мовою: PJSC «CENTRAL GOK».

2.2. Організаційно-правова форма Товариства - акціонерне товариство.

2.3. Тип акціонерного товариства - приватне.

2.4. Товариство має право використовувати у своїй діяльності печатки, штампи та бланки зі своїм найменуванням.

2.5. Товариство має право визначати зміст і розмір інформації, що складає його комерційну таємницю. Товариство володіє, користується та розпоряджається належною йому інформацією, що складає його комерційну таємницю.

2.6. Метою діяльності Товариства є отримання прибутку від господарської діяльності та наступний його розподіл в порядку та за умов, визначених чинним законодавством України та цим Статутом.

2.7. Товариство має право здійснювати всі види діяльності, не заборонені чинним законодавством України. Товариство здійснює діяльність, для якої законодавством

Статут ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»

України передбачено обов'язкове одержання спеціальних дозволів, сертифікатів, ліцензій, після їхнього отримання у порядку, встановленому чинним законодавством України.

- 2.8. Предметом діяльності Товариства є здійснення видів діяльності, які зазначені у пункті 11.1. цього Статуту. Зазначений перелік не є виключним.
- 2.9. Вимоги статті 93 Закону України «Про акціонерні товариства» не поширюються на Товариство.
- 2.10. Вимоги статей 95 і 97 Закону України «Про акціонерні товариства» не поширюються на Товариство.
- 2.11. Товариство має право за рішенням Ради директорів Товариства викупити розміщені ним інші, ніж акції, цінні папери за згодою власників таких цінних паперів.
- 2.12. Перевірка фінансово-господарської діяльності Товариства за результатами фінансового року здійснюється суб'єктом аудиторської діяльності лише у випадках, які прямо передбачені чинним законодавством, або у випадках прийняття такого рішення органами Товариства.
- 2.13. Порядок надання на вимогу акціонера Товариства документів, передбачених законом України «Про акціонерні товариства», порядок стягнення плати за надання таких документів встановлюється внутрішніми документами Товариства.

3. СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ТОВАРИСТВА

- 3.1. Статутний капітал Товариства становить 296 635 000,00 гривень (двісті дев'яносто шість мільйонів шістсот тридцять п'ять тисяч гривень нуль копійок), поділений на 1 186 540 000 (один мільярд сто вісімдесят шість мільйонів п'ятсот сорок тисяч) штук простих іменних акцій, номінальною вартістю 0,25 гривень (нуль гривень двадцять п'ять копійок) кожна.
- 3.2. Товариство не може здійснювати публічну пропозицію власних акцій.
- 3.3. Товариство може здійснити викуп власних акцій за рішенням Загальних зборів.
- 3.4. Загальні збори мають право прийняти рішення про викуп власних акцій Товариства без подальшого зменшення розміру статутного капіталу Товариства, за умови що на день такого викупу Товариство сформує резервний капітал у розмірі сумарної номінальної вартості акцій, що будуть викуплені. Такий резервний капітал не може бути розподілений серед акціонерів Товариства та використовується виключно для підвищення номінальної вартості акцій.
- 3.5. Товариство не формує резервний капітал. У разі виникнення необхідності у формуванні резервного капіталу Товариство має право за рішенням Загальних зборів сформувати резервний капітал у розмірі, визначеному Загальними зборами. Товариство формує резервний капітал у разі прийняття Загальними зборами рішення про викуп власних акцій Товариства без подальшого зменшення розміру статутного капіталу Товариства та у інших випадках, передбачених законодавством, або у випадку прийняття такого рішення Товариством. Порядок формування резервного капіталу: шляхом відрахувань від чистого прибутку, за рахунок нерозподіленого прибутку або за рахунок інших джерел, які визначаються Загальними зборами.

4. ПОРЯДОК РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ І ПОКРИТТЯ ЗБИТКІВ ТОВАРИСТВА

- 4.1. Порядок розподілу прибутку і покриття збитків Товариства визначається рішенням Загальних зборів відповідно до чинного законодавства України та Статуту.
- 4.2. За рахунок чистого прибутку, що залишається в розпорядженні Товариства, та/або нерозподіленого прибутку Товариство зокрема:
 - 4.2.1. Виплачує дивіденди;
 - 4.2.2. Накопичує нерозподілений прибуток та/або покриваються збитки;

Статут ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРННО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ»

- 4.2.3. Формує резервний капітал Товариства у випадках, передбачених чинним законодавством та/або Статутом, за рішенням Загальних зборів.
- 4.3. Під чистим прибутком в цілях пункту 4.2. цього Статуту розуміється чистий прибуток, отриманий Товариством за результатами діяльності Товариства:
- 4.3.1. У звітному році, що закінчився;
- 4.3.2. У звітному періоді, що дорівнює кварталу (декільком кварталам), поточного звітного року або звітного року, що закінчився.
- 4.4. Під нерозподіленим прибутком в цілях пункту 4.2. цього Статуту розуміється нерозподілений прибуток Товариства:
- 4.4.1. Що не був розподілений за результатами діяльності Товариства у звітному році, що закінчився;
- 4.4.2. Що не був розподілений за результатами діяльності Товариства у звітному періоді, що дорівнює кварталу (декільком кварталам), поточного звітного року або звітного року, що закінчився.

5. СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ, ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВА ТА ЙОГО ПОСАДОВІ ОСОБИ

- 5.1. У Товаристві діє однорівнева структура управління.
- 5.2. Органами управління Товариства є:
- **Загальні збори** – вищий орган Товариства;
 - **Рада директорів** - колегіальний виконавчий орган Товариства.
- 5.3. Органи Товариства діють в межах своїх повноважень та компетенції, що визначається чинним законодавством України та цим Статутом.
- 5.4. Члени Ради директорів та Корпоративний секретар є посадовими особами Товариства. Посадові особи Товариства відповідають за заподіяну Товариству шкоду відповідно до чинного законодавства України.
- 5.5. Обрання та відкликання посадових осіб Товариства здійснюється за рішенням органу Товариства, до компетенції й повноваження якого входять ці питання відповідно до чинного законодавства України та цього Статуту Товариства.
- 5.6. Посадові особи Товариства можуть бути посадовими особами інших суб'єктів господарювання, з урахуванням умов пункту 5.7. цього Статуту.
- 5.7. Виконавчі директори Товариства та/або Корпоративний секретар не можуть бути посадовими особами іншого суб'єкта господарювання, окрім суб'єктів господарювання, у статутних капіталах яких Metinvest B.V. (Нідерланди, реєстраційний номер 24321697) або його правонаступник прямо чи опосередковано володіє більш як 50 (п'ятдесятьма) відсотками акцій, часток або інших корпоративних прав.

6. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ АКЦІОНЕРІВ ТОВАРИСТВА

- 6.1. Вищим органом Товариства є Загальні збори акціонерів (по тексту Статуту - «**Загальні збори**»).
- 6.2. Загальні збори можуть бути річними або позачерговими.
- 6.3. Усі Загальні збори, крім річних, вважаються позачерговими.
- 6.4. Річні Загальні збори проводяться у строк, визначений чинним законодавством України.
- 6.5. Загальні збори можуть проводитися шляхом:
- 6.5.1. Очного голосування;
- 6.5.2. Електронного голосування;
- 6.5.3. Опитування.

ДОДАТОК В.1

БАЛАНС ЗА 2020 р.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	Дата (рік, місяць, число)	2021 01 01
Територія	ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за ЄДРПОУ	00100077
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОДП	1211036600
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КОПФГ	230
Середня кількість працівників	4 490	за КВЕД	07.10
Адреса, телефон	Покровський р-н, м. КРИВИЙ РІГ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., 50066		4105301
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку "х" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.

Форма №1 Код за ДКУД | 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	39 942	39 850
первісна вартість	1001	76 440	84 845
накопичена амортизація	1002	36 498	44 995
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 969 393	929 213
Основні засоби	1010	7 804 782	8 287 612
первісна вартість	1011	8 446 581	10 932 052
знос	1012	641 799	2 644 440
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	139	139
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	5 181	4 725
Відстрочені податкові активи	1045	-	66 458
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9 819 437	9 327 997
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	551 032	405 381
Виробничі запаси	1101	236 724	187 371
Незавершене виробництво	1102	39 439	20 239
Готова продукція	1103	274 869	197 771
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 418 438	7 309 660
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	133 061	95 513
з бюджетом	1135	660 380	174 448
у тому числі з податку на прибуток	1136	64 130	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	21 120	21 378
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	697 781	72 036
Поточні фінансові інвестиції	1160	103	103
Гроші та їх еквіваленти	1165	146 111	392 751
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	146 111	166 596
Витрати майбутніх періодів	1170	109 215	135 789
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	48 106	63 210
Усього за розділом II	1195	7 785 347	8 670 269
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	17 604 784	17 998 266

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паієвий) капітал	1400	296 635	296 635
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	2 443 108	1 595 545
Додатковий капітал	1410	239 338	239 338
Емісійний дохід	1411	103 628	103 628
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	73 238	73 238
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 190 206	5 063 437
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	7 242 525	7 268 193
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	141 829	-
Пенсійні зобов'язання	1505	1 001 199	1 198 773
Довгострокові кредити банків	1510	-	321 043
Інші довгострокові зобов'язання	1515	84 124	448 013
Довгострокові забезпечення	1520	28 593	67 313
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 255 745	2 035 142
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	17 736	25 807
товари, роботи, послуги	1615	1 348 510	888 618
розрахунками з бюджетом	1620	153 748	415 266
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	200 927
розрахунками зі страхування	1625	12 569	12 621
розрахунками з оплати праці	1630	45 799	45 824
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	8 371	6 367
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	7 419 816	7 158 566
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	92 940	136 202
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 025	5 660
Усього за розділом III	1695	9 106 514	8 694 931
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	17 604 784	17 998 266

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Шевчик
Дмитро
Володимирович

ЕП Карлаш
Таміла
Петрівна

Шевчик Дмитро Володимирович

Карлаш Таміла Петрівна

Ця публікація є результатом діяльності державної служби статистики України, яка здійснює державну політику у сфері статистики.

ДОДАТОК В.2

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"**

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

Дата (рік, місяць, число)
за СДРПОУ

КОДИ		
2021	01	01
00190977		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	12 438 797	12 083 280
<i>Чисті зароблені страхові премії</i>	<i>2010</i>	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	<i>2011</i>	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	<i>2012</i>	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	<i>2013</i>	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	<i>2014</i>	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(8 348 892)	(7 957 950)
<i>Чисті понесені збитки за страховими виплатами</i>	<i>2070</i>	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	4 089 905	4 125 330
збиток	2095	(-)	(-)
<i>Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань</i>	<i>2105</i>	-	-
<i>Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів</i>	<i>2110</i>	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	<i>2111</i>	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	<i>2112</i>	-	-
Інші операційні доходи	2120	816 694	1 130 658
<i>у тому числі:</i>	<i>2121</i>	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2122</i>	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	<i>2123</i>	-	-
Адміністративні витрати	2130	(146 569)	(145 955)
Витрати на збут	2150	(1 537 941)	(2 099 107)
Інші операційні витрати	2180	(316 045)	(2 084 262)
<i>у тому числі:</i>	<i>2181</i>	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	<i>2182</i>	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	2 906 044	926 664
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	7 627	1 159 880
Інші доходи	2240	2 934	83 116
<i>у тому числі:</i>	<i>2241</i>	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(880 330)	(479 918)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(128 185)	(63 094)
<i>Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті</i>	<i>2275</i>	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	1 908 090	1 626 648
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(307 024)	(153 335)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	1 601 066	1 473 313
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(18 107)	1 844 948
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(106 328)	(132 552)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(124 435)	1 712 396
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(22 351)	307 524
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(102 084)	1 404 872
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 498 982	2 878 185

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 961 969	3 115 716
Витрати на оплату праці	2505	1 166 251	1 089 911
Відрахування на соціальні заходи	2510	249 773	230 789
Амортизація	2515	2 097 514	1 613 358
Інші операційні витрати	2520	4 877 050	6 044 657
Разом	2550	11 352 557	12 094 431

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1186540000	1186540000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1186540000	1186540000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,34936	1,24169
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,34936	1,24169
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1,24169	3,04516

Керівник ЕП Шевчик Дмитро Володимирович

Головний бухгалтер ЕП Карлаш Таміла Петрівна

ДОДАТОК Г.1

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01	КОДИ
Територія	ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за ЄДРПОУ	00198877			ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за ЄДРПОУ	00198877			
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КОПФГ	230			
Середня кількість працівників	2 4368	за КВЕД	07.10			
Адреса, телефон	Покровський р-н, м. КРИВИЙ РІГ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., 50066		4105301			
Одиниця виміру: тис. грн, без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)						
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):						
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку						V
за міжнародними стандартами фінансової звітності						

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	39 850	36 130
первісна вартість	1001	84 845	76 486
накопичена амортизація	1002	44 995	40 356
Незавершені капітальні інвестиції	1005	929 213	900 846
Основні засоби	1010	8 287 612	7 816 068
первісна вартість	1011	10 932 052	12 185 794
знос	1012	2 644 440	4 369 726
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	139	139
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 725	4 788
Відстрочені податкові активи	1045	66 458	77 465
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізичні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	9 327 997	8 835 436
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	405 381	769 153
виробничі запаси	1101	187 371	245 586
незавершене виробництво	1102	20 239	23 151
готова продукція	1103	197 771	500 416
товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 309 660	3 474 371
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	95 513	18 059
з бюджетом	1135	174 448	258 154
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	21 378	21 779
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	72 036	127 965
Поточні фінансові інвестиції	1160	103	103
Гроші та їх еквіваленти	1165	392 751	21 586
готівка	1166	-	-
рахунки в банках	1167	166 596	21 586
Витрати майбутніх періодів	1170	135 789	182 068
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	63 210	38 244
Усього за розділом II	1195	8 670 269	4 911 482
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	17 998 266	13 746 918

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	296 635	296 635
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1 595 545	1 206 832
Додатковий капітал	1410	239 338	239 338
емісійний дохід	1411	103 628	103 628
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	73 238	73 238
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	5 063 437	7 983 406
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	7 268 193	9 799 449
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	1 198 773	1 137 392
Довгострокові кредити банків	1510	321 043	285 839
Інші довгострокові зобов'язання	1515	448 013	263 708
Довгострокові забезпечення	1520	67 313	95 539
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	2 035 142	1 782 478
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	25 807	13 392
товари, роботи, послуги	1615	888 618	1 560 981
розрахунками з бюджетом	1620	415 266	346 427
у тому числі з податку на прибуток	1621	200 927	112 036
розрахунками зі страхування	1625	12 621	13 398
розрахунками з оплати праці	1630	45 824	47 088
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	6 367	6 203
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	7 158 566	14 088
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	136 202	158 802
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5 660	4 612
Усього за розділом III	1695	8 694 931	2 164 991
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	17 998 266	13 746 918

Керівник

Головний бухгалтер

ЕП Шевчик
Дмитро
Володимирович

ЕП Карлаш
Таміла
Петрівна

Шевчик Дмитро Володимирович

Карлаш Таміла Петрівна

Кодифікатор статистичних одиниць територіальних громад.

Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ДОДАТОК Г.2

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"**

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за Рік 2021 р.

Дата (рік, місяць, число)
за СДРПОУ

КОДИ		
2022	01	01
00190977		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	22 545 072	12 438 797
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 233 036)	(8 348 892)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	13 312 036	4 089 905
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	67 563	816 694
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(158 782)	(146 569)
Витрати на збут	2150	(1 728 353)	(1 537 941)
Інші операційні витрати	2180	(676 878)	(316 045)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	10 815 586	2 906 044
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	190 883	7 627
Інші доходи	2240	63 915	2 934
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(186 491)	(880 330)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(128 185)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	10 883 893	1 908 090
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(1 963 915)	(307 024)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	8 919 978	1 601 066
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(1 465)	(18 107)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	167 742	(106 328)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	166 277	(124 435)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	29 930	(22 351)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	136 347	(102 084)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	9 056 325	1 498 982

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 004 082	2 961 969
Витрати на оплату праці	2505	1 245 417	1 166 251
Відрахування на соціальні заходи	2510	267 627	249 773
Амортизація	2515	2 000 977	2 097 514
Інші операційні витрати	2520	5 249 867	4 877 050
Разом	2550	12 767 970	11 352 557

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1186540000	1186540000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1186540000	1186540000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7,51764	1,34936
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	7,51764	1,34936
Дивіденди на одну просту акцію	2650	6,57248	1,24169

Керівник

ЕП Шевчик
Дмитро
Володимирович

Шевчик Дмитро Володимирович

Головний бухгалтер

ЕП Карлаш
Таміла
Петрівна

Карлаш Таміла Петрівна

ДОДАТОК Д.1

			КОДИ
		Дата	01.01.2023
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	00190977
Територія	Дніпропетровська обл.	за КАТОТТГ	1211036600
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КВЕД	07.10
Середня кількість працівників: 4053			
Адреса, телефон: 50066 місто Кривий Ріг, -, +380564105301			
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

Актив	Код рядка	Код за ДКУД 1801001	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	36 130	25 422
первісна вартість	1001	76 486	77 434
накопичена амортизація	1002	(40 356)	(52 012)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	900 846	647 427
Основні засоби	1010	7 816 068	6 843 929
первісна вартість	1011	12 185 794	12 323 045
знос	1012	(4 369 726)	(5 479 116)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	139	109
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 788	3 643
Відстрочені податкові активи	1045	77 465	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	8 835 436	7 520 530
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	769 153	690 938
Виробничі запаси	1101	245 586	343 939
Незавершене виробництво	1102	23 151	96 594
Готова продукція	1103	500 416	250 405
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 474 371	9 616 171
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	18 059	55 310
з бюджетом	1135	258 154	829 196
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	139 765
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	21 779	20 080
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	127 965	996 838
Поточні фінансові інвестиції	1160	103	103
Гроші та їх еквіваленти	1165	21 586	94 582
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	21 586	94 582
Витрати майбутніх періодів	1170	182 068	269 988
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	38 244	7 330
Усього за розділом II	1195	4 911 482	12 580 536
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	13 746 918	20 101 066

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	296 635	296 635
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	1 206 832	1 349 344
Додатковий капітал	1410	239 338	239 338
Емісійний дохід	1411	103 628	103 628
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	73 238	73 238
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 983 406	10 465 825
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)

Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	9 799 449	12 424 380
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	10 280
Пенсійні зобов'язання	1505	1 137 392	626 913
Довгострокові кредити банків	1510	285 839	288 643
Інші довгострокові зобов'язання	1515	263 708	178 746
Довгострокові забезпечення	1520	95 539	29 229
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 782 478	1 133 811
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	13 392	116 157
товари, роботи, послуги	1615	1 560 981	2 287 320
розрахунками з бюджетом	1620	346 427	82 409
у тому числі з податку на прибуток	1621	112 036	0
розрахунками з страхування	1625	13 398	8 662
розрахунками з оплати праці	1630	47 088	31 500
одержаними авансами	1635	6 203	1 243 763
розрахунками з учасниками	1640	14 088	17 286
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	158 802	142 241
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	4 612	2 613 537
Усього за розділом III	1695	2 164 991	6 542 875
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	13 746 918	20 101 066

Примітки: У балансі відображено сгруповані у певному порядку узагальнені відомості про активи та джерела їх утворення в єдиному грошовому вимірі на кінець звітного періоду та порівняльні данні на кінець попереднього звітного періоду. Деталізація і обґрунтованість окремих статей балансу розкривається в примітках до фінансової звітності.

Керівник ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

ДОДАТОК Д.2

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2023
			00190977

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2022 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	Код за ДКУД 1801003	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	14 354 012	22 545 072
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 726 718)	(9 233 036)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	4 627 294	13 312 036
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1 443 309	67 563
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(162 309)	(158 782)
Витрати на збут	2150	(2 013 251)	(1 728 353)
Інші операційні витрати	2180	(884 946)	(676 878)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	3 010 097	10 815 586
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	9 749	190 883
Інші доходи	2240	2 780	63 915
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(295 412)	(186 491)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(128 614)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	2 598 600	10 883 893
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-480 769	-1 963 915
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	2 117 831	8 919 978
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-2 019	-1 465
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	620 433	167 742
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	618 414	166 277
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(-111 314)	(-29 930)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	507 100	136 347
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 624 931	9 056 325

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 782 778	4 004 082
Витрати на оплату праці	2505	1 020 186	1 245 417
Відрахування на соціальні заходи	2510	219 502	267 627
Амортизація	2515	1 755 686	2 000 977
Інші операційні витрати	2520	7 274 218	5 249 867
Разом	2550	15 052 370	12 767 970

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 186 540 000	1 186 540 000

Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 186 540 000	1 186 540 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,784880	7,517640
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,784880	7,517640
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	6,57

Примітка: У звіті відображається інформація про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний та попередній періоди.

Керівник

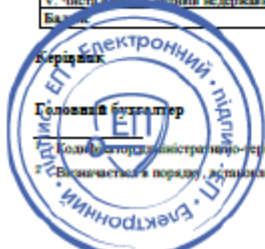
ШЕВЧИК ДМИТРО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Головний бухгалтер

КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

резерв збитків або резерв належних виплат	1182	-	-
резерв незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	55 686	57 969
Усього за розділом II	1195	13 868 797	16 099 282
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	20 727 125	27 200 239

Повин	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	296 635	296 635
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	1 088 087	4 595 759
Додатковий капітал	1410	239 338	239 338
емісійний дохід	1411	103 628	103 628
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	73 238	73 238
Перерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9 393 672	9 003 722
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	11 090 970	14 208 692
II. Долгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податки зобов'язання	1500	-	524 590
Пенсійні зобов'язання	1505	721 533	1 090 788
Долгострокові кредити банків	1510	234 662	162 843
Інші довгострокові зобов'язання	1515	96 103	41 838
Долгострокові забезпечення	1520	38 052	62 623
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привілейний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дивідендів	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	1 090 350	1 882 682
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	123 398	125 646
товарами, роботами, послугами	1615	2 407 699	3 312 255
розрахунками з бюджетом	1620	134 040	104 041
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	11 126	8 601
розрахунками з оплати праці	1630	40 925	31 396
Поточна кредиторська заборгованість за одержанням авансів	1635	1 345 778	1 845 488
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	17 772	112 456
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість зі страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	137 921	101 859
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховки	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 327 146	5 467 123
Усього за розділом III	1695	8 545 805	11 108 865
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чисті активи/зобов'язання державного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	20 727 125	27 200 239

МІХАЙЛОВИ
В.П. Карлаш
Тамцла
Петрїєна

ШЕВЦОВ АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

КАРЛАШ ТАМЦЛА ПЕТРІЄНА

Кодифікація за територіально-територіальних одиниць та територій територіальних громад.
Визначена в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ДОДАТОК Б.2

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДН		
			2025	01	01
			00190977		
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		
за	Рік 2024	р.	Форма № 2 Код за ДКУД 1801003		

I ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 830 022	9 852 828
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(12 567 425)	(8 852 917)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	3 262 597	999 911
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	360 258	1 054 037
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(131 091)	(169 514)
Витрати на збут	2150	(3 653 173)	(1 860 415)
Інші операційні витрати	2180	(351 635)	(1 250 311)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	-
збиток	2195	(513 044)	(1 226 292)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	6 528	11 961
Інші доходи	2240	394	1 000
у тому числі:	2241	-	-
дохід від власодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(245 711)	(235 698)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(27 227)	(49 518)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	-
збиток	2295	(779 060)	(1 498 547)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	131 056	171 886
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	-
збиток	2355	(648 004)	(1 326 661)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	4 974 657	5 520
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(296 911)	(13 750)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	4 677 746	(8 230)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	818 733	(1 481)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	3 859 013	(6 749)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	3 211 009	(1 333 410)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	8 914 691	4 794 726
Витрати на оплату праці	2505	969 306	1 015 598
Відрахування на соціальні заходи	2510	211 266	214 724
Амортизація	2515	1 387 088	1 397 255
Інші операційні витрати	2520	6 427 747	6 321 707
Разом	2550	17 910 098	13 744 010

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1186540000	1186540000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1186540000	1186540000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,55)	(1,12)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,55)	(1,12)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,08	-

Керівник
Головний бухгалтер

МІХАЙЛОВА
ВІЛ Карлаш
Таміла
Петрівна

ШЕВЦОВ АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА

ДОДАТОК Ж.1

БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН), 2025 Р.

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи	1000	17 056,00	15 067,00
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	77 407,00	77 850,00
накопичена амортизація	1002	60 351,00	62 783,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	761 875,00	905 974,00
Основні засоби	1010	10 318 835,00	8 800 539,00
первісна вартість	1011	10 753 522,00	11 120 218,00
знос	1012	434 687,00	2 319 679,00
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	-
первісна вартість	1016	0,00	-
знос	1017	0,00	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	-
первісна вартість	1021	0,00	-
накопичена амортизація	1022	0,00	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0,00	-
інші фінансові інвестиції	1035	109,00	-
1036	1036	0,00	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	3 082,00	2 802,00
Відстрочені податкові активи	1045	0,00	198 838,00
Гудвіл	1050	0,00	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0,00	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0,00	-
Інші необоротні активи	1090	0,00	-
Усього за розділом I	1095	11 100 957,00	9 923 220,00
II. Оборотні активи	1100	421 056,00	851 620,00
Запаси			
Виробничі запаси	1101	276 552,00	260 104,00
Незавершене виробництво	1102	111 111,00	155 576,00
Готова продукція	1103	33 393,00	435 940,00
Товари	1104	0,00	-
Поточні біологічні активи	1110	0,00	-
Депозити перестраховання	1115	0,00	-
Векселі одержані	1120	0,00	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	8 872 042,00	1 247 158,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	134 052,00	62 365,00
з бюджетом	1135	947 242,00	726 559,00

у тому числі з податку на прибуток	1136	4 679,00	4 656,00
з нарахованих доходів	1140	0,00	-
із внутрішніх розрахунків	1145	19 940,00	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 689 836,00	11 461 376,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	103,00	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	856 616,00	26 664,00
Готівка	1166	0,00	-
Рахунки в банках	1167	856 616,00	26 664,00
Витрати майбутніх періодів	1170	100 426,00	159 259,00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0,00	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0,00	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0,00	-
резервах незароблених премій	1183	0,00	-
інших страхових резервах	1184	0,00	-
Інші оборотні активи	1190	57 969,00	9 498,00
Усього за розділом II	1195	16 099 282,00	14 544 499,00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,00	-
Баланс	1300	27 200 239,00	24 467 719,00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал	1400	296 635,00	296 635,00
Зареєстрований (пайовий) капітал			
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0,00	-
Капітал у дооцінках	1405	4 595 759,00	3 939 620,00
Додатковий капітал	1410	239 338,00	239 338,00
Емісійний дохід	1411	103 628,00	103 628,00
Накопичені курсові різниці	1412	0,00	-
Резервний капітал	1415	73 238,00	73 238,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9 003 722,00	2 708 151,00
Неоплачений капітал	1425	0,00	-
Вилучений капітал	1430	0,00	-
Інші резерви	1435	0,00	-
Усього за розділом I	1495	14 208 692,00	7 256 982,00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	524 590,00	-
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	1 090 788,00	961 718,00
Довгострокові кредити банків	1510	162 843,00	92 463,00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	41 838,00	3 279,00
Довгострокові забезпечення	1520	62 623,00	54 204,00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0,00	-
Цільове фінансування	1525	0,00	-

Благодійна допомога	1526	0,00	-
Страхові резерви	1530	0,00	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0,00	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0,00	-
резерв незароблених премій	1533	0,00	-
інші страхові резерви	1534	0,00	-
Інвестиційні контракти	1535	0,00	-
Призовий фонд	1540	0,00	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0,00	-
Усього за розділом II	1595	1 882 682,00	1 111 664,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0,00	-
Векселі видані	1605	0,00	7 248,00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	125 646,00	131 421,00
товари, роботи, послуги	1615	3 312 255,00	6 837 709,00
розрахунками з бюджетом	1620	104 041,00	100 825,00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0,00	-
розрахунками зі страхування	1625	8 601,00	9 812,00
розрахунками з оплати праці	1630	31 396,00	35 608,00
за одержаними авансами	1635	1 845 488,00	196 941,00
за розрахунками з учасниками	1640	112 456,00	44 538,00
із внутрішніх розрахунків	1645	0,00	-
за страховою діяльністю	1650	0,00	-
Поточні забезпечення	1660	101 859,00	140 117,00
Доходи майбутніх періодів	1665	0,00	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0,00	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5 467 123,00	8 594 854,00
Усього за розділом III	1695	11 108 865,00	16 099 073,00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,00	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0,00	-
Баланс	1900	27 200 239,00	24 467 719,00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), 2025 р.

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 988 004,00	15 830 022,00
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0,00
Премії підписані, валова сума	2011	-	0,00
Премії, передані у перестраховання	2012	-	0,00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0,00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	0,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	14 333 758,00	12 567 425,00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0,00
Валовий: прибуток	2090	1 654 246,00	3 262 597,00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0,00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0,00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0,00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0,00
Інші операційні доходи	2120	65 895,00	360 258,00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0,00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0,00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0,00
Адміністративні витрати	2130	84 869,00	131 091,00
Витрати на збут	2150	3 416 508,00	3 653 173,00
Інші операційні витрати	2180	2 080 680,00	351 635,00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0,00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0,00
збиток	2195	3 861 916,00	513 044,00
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0,00
Інші фінансові доходи	2220	2 800,00	6 528,00
Інші доходи	2240	43 871,00	394,00
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0,00
Фінансові витрати	2250	277 048,00	245 711,00
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0,00
Інші витрати	2270	83 590,00	27 227,00

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0,00
збиток	2295	4 175 883,00	779 060,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	747 807,00	131 056,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0,00
збиток	2355	3 428 076,00	648 004,00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-115 795,00	4 974 657,00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0,00
Накопичені курсові різниці	2410	-	0,00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0,00
Інший сукупний дохід	2445	251 203,00	-296 911,00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	135 408,00	4 677 746,00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	24 379,00	818 733,00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	111 029,00	3 859 013,00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-3 317 047,00	3 211 009,00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	10 352 442,00	8 914 691,00
Витрати на оплату праці	2505	1 197 645,00	969 306,00
Відрахування на соціальні заходи	2510	266 680,00	211 266,00
Амортизація	2515	1 837 226,00	1 387 088,00
Інші операційні витрати	2520	7 369 134,00	6 427 747,00
Разом	2550	21 023 127,00	17 910 098,00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1 186 540 000,00	1 186 540 000,00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1 186 540 000,00	1 186 540 000,00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-2,89	-0,55
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-2,89	-0,55
Дивіденди на одну просту акцію	2650	3,02	0,08

ДОДАТОК И.1

Форма ОЗ-1

ПРАТ ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК

підприємство, організація

ідентифікаційний

код з ЄДРПОУ

190905

Типова форма № ОЗ-1

Затверджена наказом Мінстату

України від 29.12.95р. № 352

Код за УКУД

ЗАТВЕРДЖУЮ

**АКТ
ПРИЙМАННЯ-ПЕРЕДАЧІ
(ВНУТРІШНЬОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ)
ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ**

" " 20 р

Номер документа	Дата складання	Код особи, відповідальної за зберігання основних засобів	Код виду операції
151	31.01.2024	20019924	

Здавач	Одержувач	Дебет		Кредит		Первісна (балансова) вартість	Шифр		Код		Норми амортизаційних відрахувань		Поправочний коефіцієнт
		рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку	рахунок, субрахунок	код аналітичного обліку		інвентарний	заводський	рахунку та об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань)	норми амортизаційних відрахувань	на повне відновлення	на капітальний ремонт	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Z01	Z01	105	12	152		59 197,90	5930199	AE9357CP	83110000				

ДОДАТОК И.2

Форма ОЗ-2

Зворотний бік форми № 03-2

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК
підприємство, організація
Ідентифікаційний
код з ЄДРПОУ _____

Типова форма № 03-2
Затверджена наказом Міністерства
України від 29.12.95 р. № 352
Код за КУКУД
ЗАТВЕРДЖУЮ

_____ підпис, ім'я, по батькові, прізвище

АКТ приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів

Номер документа	Дата складання	Код об'єкта, яка відповідає за зберігання основних засобів	Код виду операції
100	25.02.2024	20013271	

Цех, відділ, ділянка, лінія	Дебет		Кредит		Сума	Номер	
	р/к: СУБРА- КУНОК	код аналі- тич. ного обліку	р/к: СУБРА- КУНОК	код аналі- тич. ного обліку		інвен- тарний	заво- дські
1	2	3	4	5	6	7	8
03	104	017	152.4		85 858,38	04237923	

За замовленням № Наказ № 1793 от 29.10.2024

СЕПАРАТОР ПЕМ 120/300 ПП

знаходиться в плановому (неплановому) ремонті (реконструкції, модернізації) з грудень 2023 по січень 2023, а саме _____ 62 днів

Передбачені відомістю дефектів роботи з ремонті (реконструкції, модернізації) виконані повністю (неповністю)

роботи з капітального ремонту виконані у повному обсязі

вказати, що саме не виконано

По закінченні ремонті (реконструкції, модернізації) об'єкт пройшов випробування та зданий в експлуатацію.

Зміни в характеристиці об'єкта, викликані реконструкцією, модернізацією
Заміна рами магнітного сепаратора, змивача, ванни сепаратора,
барабана сепаратора в зборі.

Залишковий строк служби не збільшиться.

Встановити міжремонтний період строком 3 роки.

Заміна рами магнітного сепаратора, змивача, ванни сепаратора,
барабана сепаратора в зборі.

Залишковий строк служби не збільшиться.

Встановити міжремонтний період строком 3 роки.

Начальник Ру-2

Головний

Начальник
участку

_____ підпис

П.С. Белицкий

Начальник

_____ підпис

В.И. Хабло

Здав:

Начальник участку
насосної и магнітн.
сепарації

_____ підпис

Г.В. Тверденко

Прийняв:

ДОВІДКА

1. Кошторисна вартість фактично виконаного обсягу робіт: грн.
ремонті

реконструкції, модернізації

Керівник відділу

2. Фактична вартість: грн.

ремонті 85 858,38 грн

реконструкції, модернізації

Начальник бюро

_____ О.Н. Гурковська

Провідний економіст

_____ Л.В. Бойко

ДОДАТОК И.3 Форма ОЗ-3

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК

(підприємство, організація)

Ідентифікаційний код
ЄДРПОУ

00190905

Типова форма № ОЗ-3

Затверджена наказом Міністерства України

від 29.12.95р. №352

Код за УКУД _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

« _____ » _____ 20__ р.

АКТ СПИСАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Номер документа	Дата складання	Код виду операції	Код
125	08.02.2024		

Цех, відділ, дільниця, лінія	Дебет		Кредит		Сума	станом на 31.01.2017		Номер		Код		Норми амортизаційних відрахувань	
	Розрахунок, субрахунок	Код аналітичного обліку	Розрахунок, субрахунок	документами придбання код аналітичного обліку		Сума зносу	Залишкова вартість	інвентарний	заводський	рахунка та об'єкта аналітичного обліку (для віднесення амортизаційних відрахувань)	норми амортизаційних відрахувань	на повне відновлення	на капітальний ремонт
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	13-к
40					17500,00								
210415-40	131		105			10000,00		04245151					
20012200	976		105				7500,00						
409													

_____ наказом
Комісія, призначена
на підставі наказу про ліквідацію основних засобів за №
Насос ЦНС-60
зробила огляд

від 31.01.2024 № 202
від

найменування об'єкта

У результаті огляду комісія встановила:

1. Надійшов на підприємство _____
2. Кількість ремонтів _____ на суму _____ грн.
3. Маса об'єкта за паспортом 849 кг

4. Наявність дорогоцінних металів: нет

ДОДАТОК И.4

Форма ОЗ-6

Типова форма № ОЗ-6

Затверджена наказом Міністерства України від 29.12.95р. № 352

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГЗК

підприємство, організація

ідентифікаційний код з ЄДРПОУ 00190977

ІНВЕНТАРНА КАРТКА

обліку основних засобів

5008879

бухгалтерський запис(акт, накладна)		первісна вартість всіх об'єктів
дата	номер	
14	15	16
31.01.2024	151	59 197,9

Автомобіль УАЗ АС-У 39094 ВП 6/АЕ9357СР

повне найменування та призначення об'єкта

Ульяновский автозавод

найменування заводу-виготовлювача

інвентарний номер

05930199

модель, тип, марка

цех, дільниця	рахунок, субрахунок	код аналітич. обліку	первісна (балансова) вартість	код		норма амортизаційних відрахувань		поправочний коеф-т	устаткування		акт про введення в експлуатацію	
				рахунок для віднесення амортиз. відрахувань	норми амортизац. відрахувань	на повну відбудову	на кап. ремонт		вид	код	дата	номер
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
210155-01	1050	105012	59 197,90	83110000	LINI				5900		31.01.2024	151

номер			сума зносу за даними переоцінки на ___р або за документами придбання	рік випуску (побудови)	дорогоцінні метали		вибуло (передано)			
інвентарний	заводський	паспорта			найменування	маса, гр	бухгалтерський запис			причина вибуття (переміщення)
17	18	19	20	21	22	23	дата	номер	сума	
05930199	АЕ9357СР	АЕС287654		2008			30.12.2009	1300003840	59 197,90-	Перенос ВнєшЗапаса при вибутті из ОприходОснСр

джерело придбання (фінансування)

Приобретенное оборудование

зворотній бік форми №ОЗ-6

добудування, доустаткування, модернізація, індексація				РЕМОНТ (бухгалтерський запис)							
дата	номер	номер/субномер	сума	дата	номер	інвентарний номер	сума	дата	номер	інвентарний номер	сума

коротка індивідуальна характеристика об'єкта

Матеріали, розміри та інша відомість

Автомобіль УАЗ АС-У 39094 ВП 6 призначений для перевезення пасажирів і вантажів, вантажопасажирський, колір – світло-сірий, габарити 4380×1940×2085 мм, маса спорядженого автомобіля 1795 кг, повна маса автомобіля 2820 кг. Двигун УМЗ 4213, робочий об'єм 2890 см³, бензиновий. Шасі VIN-ХТТ 37419480452618, кузов №37410080212816, тип кузова – вантажопасажирський. Держ. № – АЕ9357СР, номер паспорта – АЕС287654. Відомості про дорогоцінні метали відсутні.

Картку заповнив

бухгалтер з обліку ОФ і КІ

посада

підпис

ім'я, по батькові, прізвище

"31"

Січень

2024р.

ДОДАТОК К

Підприємство, організація ПРАТ «Центральний ГЗК»

Типова форма № ОЗ-14

Затверджена наказом Міністерства України

від 29.12.95 р. № 352

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

00190977

Код за УКУД

РОЗРАХУНОК АМОРТИЗАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ (для промислових підприємств)

1. По основних засобах у запасі (в резерві)

А. По об'єктах, що надійшли та вибули в минулому місяці*

Види основних засобів (в угрупованні за нормами амортизації)	Норма амортизації (місячна)		Такі, що відносяться до цеху № ____			Такі, що відносяться до цеху № ____			Такі, що відносяться до цеху № ____		
	на повне відновлення	на капітальний ремонт	вартість об'єктів	сума амортизації		вартість об'єктів	сума амортизації		вартість об'єктів	сума амортизації	
				на повне відновлення	на капітальний ремонт		на повне відновлення	на капітальний ремонт		на повне відновлення	на капітальний ремонт
			(тис. грн.)			(тис. грн.)			(тис. грн.)		
А	Б	В	1	2	3	4	5	6	7	8	9
будівлі	15	15	120580	5828	1254						
споруди	10	10	140804	9854	5130						
передавальні пристрої	5	5	48549	6981	2998						
машини та обладнання			2572844	9818	382						
транспортні засоби	2	2	4877	984	877						
інструменти, прилади, інвентар (меблі)	5	5	4181	1234	1523						
тварини	4	4	69278	3658	3554						
багаторічні насадження	6	6	0	0	0						
інші основні засоби	10	10	49178	2849	898						

Б. По всіх об'єктах (що надійшли, вибули та залишилися на початок минулого місяця)

По таких, що надійшли, мінус такі, що вибули (+ чи -)	X			X			X	
Нараховано в минулому місяці (+)	X			X			X	-
До відображення у звітному місяці	X	-	-	X	-		X	

Довідка: Вартість об'єктів, що надійшли в запас із експлуатації _____ крб.

Таких, що вибули із запасу в експлуатацію _____ крб.

* У гр. А по даному розділу і розділу II (у внутрішньому розвороті) групи об'єктів, що прибули і вибули, приводяться відособленими (окремими) підрозділами. Для кожної з них слід залишати вільні рядки для відповідних підсумків.

У розділі II по гр. А групи об'єктів, які прийняті в експлуатацію до оформлення актами вводу, не виділяються із складу груп решти об'єктів. Але по мірі оформлення актів зареєстрована вартість таких об'єктів і нарахована по них амортизація з початку експлуатації показується як така, що вибула, а відповідно нові суми - як такі, що прибули. Групи об'єктів житлофонду як розрахункові величини, що відносяться до них, приводяться на окремих рядках, оскільки по цих об'єктах амортизація нараховується тільки на капітальний ремонт.

II. По основних засобах експлуатації
A. По засобах, що надійшли та вибули в минулому місяці

№ рядка	Види основних засобів (в угрупованні за нормами амортизації)	Норми амортизації (місячні) на:		По підприємству в цілому		Місце експлуатації (цех, господарство і т. д.)												Інші господарства і заводууправління							
				первісна вартість об'єктів	загальна сума амортизації на:	первісна вартість об'єктів	загальна сума амортизації	первісна вартість об'єктів	Загальна сума амортизації	первісна вартість об'єктів	загальна сума амортизації	первісна вартість об'єктів	загальна сума амортизації	первісна вартість об'єктів	загальна сума амортизації	первісна вартість об'єктів	загальна сума амортизації	первісна вартість об'єктів	загальна сума амортизації						
																				ПВ*	КР**	ПВ*	КР**	ПВ*	КР**
				А	Б	В	1	1а	1б	2	2а	2б	3	3а	3б	4	4а	4б	5	5а	5б	6	6а	6б	7
1																									
2																									
3																									
4																									
5																									
6																									
7																									
8																									
9																									
10																									
11																									
12																									
13																									
14																									
15																									
16																									
17																									
18																									
19																									
20																									
21																									
22																									
23																									

* повне відновлення

** капітальний ремонт

III. Контрольні дані

(звірка даних про вартість основних засобів, прийнятих у розрахунок для нарахування амортизації з даними про вартість основних засобів, оприбуткованих та списаних у минулому місяці)

№ рядка	Найменування показників	Сума	
		за розрахунком	за даними обліку
	А	1	2
	По основних засобах, що надійшли в експлуатацію та в запас		
1	Вартість всіх основних засобів, прийнятих в експлуатацію та в запас, у тому числі до виключення:		
2	а) вартість основних засобів, не прийнятих у розрахунок при нарахуванні амортизації (бібліотеки, продуктів, худоби тощо)	X	
3	б) вартість основних засобів, прийнятих в експлуатацію, але не оформлених актами введення		X
4	в) вартість об'єктів, що рахуються в запасі та прийнятих в експлуатацію		X
5	г)		
6	ВСЬОГО (суми рядка 1-го мінус суми по рядках 2 - 5)		
	По основних засобах, що вибули із експлуатації		
7	Вартість всіх основних засобів, що вибули із експлуатації та із запасу, у тому числі до виключення:		
8	а) вартість об'єктів, що знаходяться в експлуатації та переданих у резерв		X
9	б) вартість за довідкою ВКБ об'єктів, раніше прийнятих в експлуатацію, але оформлених актами введення тільки в минулому місяці		X
10	в)		
	ВСЬОГО (суми рядка 7 мінус суми по рядках 8 - 10)		

ДОДАТОК М

Оборотно-сальдова відомість по рахунку: 104
Види діяльності: основна діяльність

Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Субконто	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Машини та обладнання						
Машини та обладнання Шахта1	45342,00		54 500,00	24550,80	75291,40	
Машини та обладнання Ш1 Цех1	3688,00		10 000,00	7 000,00	6688,00	
Машини та обладнання Ш1 Цех2	6854,00		4 500,00		11354,00	
Машини та обладнання Ш1 Цех3	9800,00			6 500,00	3300,00	
Машини та обладнання Ш1 Цех4	25000,00		24 000,00	860,40	48149,60	
Машини	10000,00		16 000,00		26000,00	
Обладнання	15000,00			1 200,20	13799,80	
Обладнання < 1000 т	6000,00				6000,00	
Обладнання > 10000 т	9000,00				9000,00	
Металопрокатний станок	9000,00			9000,00		
3000ТУРБО						
Машини та обладнання Шахта 2	163571,00		136 558,00	26 354,00	273775,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех1	22368,00			2 354,00	20014,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех2					0,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех3	15687,00		12 545,00	6 500,00	21732,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех4	25687,00		8500,00		34187,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех5	24765,00		110 513,00		135278,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех6					0,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех7	14487,00		1 500,00	9 000,00	8987,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех8	44577,00		3 500,00		48077,00	
Машини та обладнання Ш2 Цех9	16000,00			8 500,00	7500,00	
Машини та обладнання Шахта3	118935,00		175 505,00	42 686,15	248773,85	
Машини та обладнання Ш3 Цех1	9363,00			1 111,15	8251,85	
Машини та обладнання Ш3 Цех2	29002,00		114 750,00		143752,00	
Машини та обладнання Ш3 Цех3	8600,00			4 001,00	4799,00	
Машини та обладнання Ш3 Цех4	12000,00		16 050,00		28050,00	
Машини	30000,00				30000,00	
Бурильна машина 2000BT	30000,00			30 000,00		
Обладнання	42191,00		26050,00		68241,00	
Машини та обладнання Ш3 Цех5	44570,00				44570,00	
Машини та обладнання Ш3 Цех6	12200,00		16655,00	7554,00	23301,00	
Машини та обладнання Ш3 Цех7					0,00	
Машини та обладнання Кар'єр 1	424586,00		128 200,00	12 960,00	539816,00	
Виробничий майданчик 1	212283,00		112 000,00		324283,00	
Пневмогайкоциклот ИП-3142	1750,00			1 750,00		
Виробничий майданчик 2	68750,00				68750,00	
Виробничий майданчик 3	24558,00		16200,00	1200,00	39558,00	
Виробничий майданчик 4	118975,00			10 000,00	108975,00	
Виробничий майданчик 5					0,00	
Машини та обладнання Кар'єр 2	93182,00		80046,00	22400,00	150628,00	
Виробничий майданчик 1	42578,00			6 000,00	36578,00	
Виробничий майданчик 2	10000,00		15 427,00		25427,00	
Виробничий майданчик 3					0,00	
Виробничий майданчик 4	32004,00		64 619,00	7 800,00	88623,00	
Виробничий майданчик 5	8600,00			8 600,00	0,00	
Машини та обладнання Кар'єр 3	73750,00		61 980,00	1 334,25	134365,75	
Виробничий майданчик 1					0,00	
Виробничий майданчик 2					0,00	
Виробничий майданчик 3	43000,00		53 433,00	69,00	96364,00	
Виробничий майданчик 4	30750,00		8 547,00	1 265,25	38031,75	
Виробничий майданчик 5						
Разом розгорнуто						
Разом	916346,00		636 789,00	130255	1422880,00	

ДОДАТОК Н

Приклад графіку документообігу з обліку амортизації основних засобів

№ з/п	Найменування документа	Укладачі та споживачі інформації									
		Приймальна комісія	Ліквідаційна комісія	Інвентаризаційна комісія	Матеріально-відповідальна особа	Бухгалтер по обліку основних засобів	Заступник головного бухгалтера	Головний бухгалтер	Керівник підприємства	Вищепоставлена організація	Архів
1	Акт приймання-здачі ОЗ	Z2 R2			I1	O1R1					X2
2	Опис інвентарних карток з обліку ОЗ			Z1 R1	R1	P1R1O1					X1
3	Картка обліку руху ОЗ					Z1O1R1					X1
4	Інвентарний список ОЗ					Z1R1					X1
5	Розрахунок амортизації ОЗ					Z1O1R1					X1
6	ф. №1 «Баланс»						Z2R2	R2	R2	X1	X1
7	«Примітки до річної фінансової звітності»						Z2R2	R2	R2	X1	X1
8	Звіт про фінансово-майновий стан підприємства						Z2	R2	R2	X1	X1
9	Звіт про наявність та рух ОЗ, амортизацію (знос)					Z2R2		R2	R2	X1	X1

Умовні позначення:

Z – зародження;

P – перевірка;

R – підписування;

O – обробка;

→ - передача, підстава для заповнення;

I – зберігання;

X – зберігання;

1, 2 – кількість примірників.